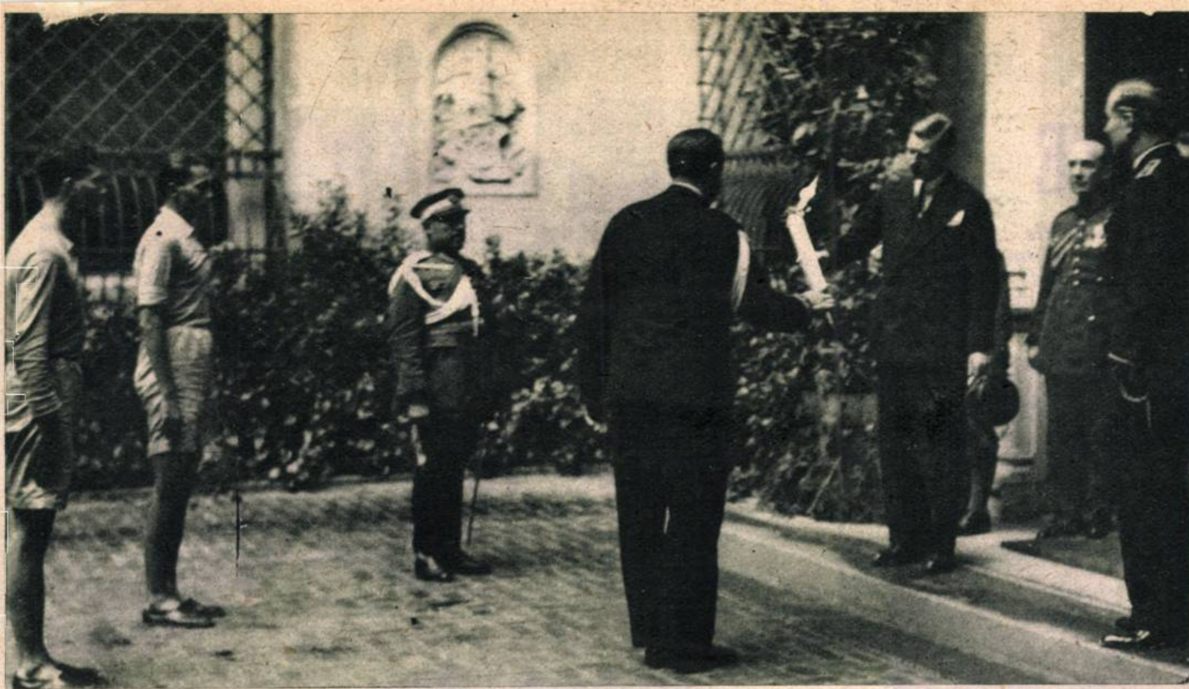

SĂRBĂTORIREA ZILEI ARMISTIŢIULUI

Ziua de 11 Noembrie, aniversarea armistiţiului, a fost sărbătorită anul acesta, cu un deosebit fast.

Societatea sportivă a poliţiştilor din România a organizat o ştafetă, care aprinzând o făclie la Mărăşeşti, în Mausoleul Eroilor, a transmis-o din om în om, până la Bucureşti, după ce o aripă a trecut prin Sinaia, unde Suveranul a aprins de-asemenea o făclie.

Cu torţa dela Mărăşeşti, d. col. Gabriel Marinescu, prefectul poliţiei Capitalei, a aprins candela dela mormântul Eroului Necunoscut.

Sus: Regele Carol aprinzând făclia; stg.: Cortegiul pe treptele terasei unde se află mormântul Eroului Necunoscut; stg. jos: Prefectul Poliţiei aprinzând candela la mormânt.

(Foto Berman-Realitatea)

Citiţi în pag. 6, condiţiunile marelui concurs „REALITATEA ILUSTRATA"-„PERLODONT", cu premii de 20.000 lei.

DIN STRĂINĂTATE

Dreapta: *La Roma s'a sărbătorit la 4 Noembrie „ziua victoriei". D. Mussolini şi membrii guvernului italian au îngenunchiat în faţa mormântului Eroului Necunoscut;* jos: *Betty Gow, guvernanta micului Lindbergh, ucis astă iarnă, a fost reangajată de celebrul aviator, care a devenit din nou tată.*

Sus: *d. Roosevelt, candidatul partidului democrat american, a fost ales cu o mare majoritate de voturi, preşedinte al Statelor-Unite.*

In fotografia noastră îl vedem la pescuit, în... campanie electorală.

Se crede că sub regimul d-lui Roosevelt, prohibiţia alcoolului va fi ridicată, spre bucuria „uzilor" şi spre consternarea „gangsterilor", cari de-aci încolo, vor trebui să îmbrăţişeze meserii cinstite sau să trăiască din rente.

Stânga: *In închisoarea Welfare din America, s'a produs o ciocnire rângeroasă între deţinuţii irlandezi şi italieni. In fotografia noastră, un revoltat încătuşat de poliţişti.*

Din țară

Dreapta: De curând a avut loc la aerodromul Băneasa, botezul avionetei școlii politechnice din București. Solemnitatea a fost prezidată de d. ing. Irimescu, subsecretarul de stat al aerului. In fotografia noastră vedem asistența la botez, iar dedesubtul ei, avioneta școlii politechnice.

Sus: Colonia italiană din București, a comemorat, la 8 Noembrie pe eroii italieni căzuți în marele răsboiu, precum și aniversarea de zece ani a marșului fascist asupra Romei.

Dreapta, mijloc: Un avion al flotilei de luptă s'a prăbușit de-asupra comunei Herăstrău, incendiind casa unui gospodar. Pilotul s'a salvat cu parașuta. In fotografia noastră, resturile avionului distrus.

Dreapta: D. profesor Nicolae Iorga citindu-și discursul la congresul Ligii Culturale, care s'a ținut zilele trecute.

Fotografiile d. I. Berman.

Figuri POLITICE INTERNAŢIONALE

de Vernon Bartlett

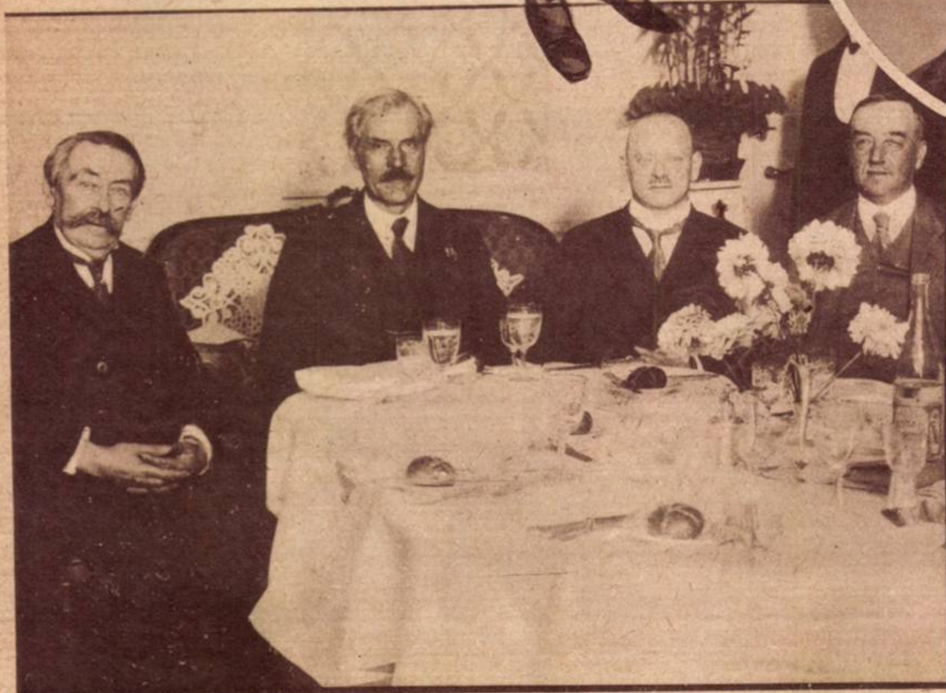
stg.: *o reuşită caricatură a dictatorului italian;* jos: Sus: *Mussolini aclamat de „cămăşile negre" la Neapole, acum zece ani, înainte de marşul asupra Romei; în medalion: apostolul păcii, Aristide Briand.*

IN ce grad poate influenţa o personalitate politică, cursul evenimentelor internaţionale? Şi când exercită într'adevăr o influenţă, în ce măsură se datoreşte ea personalităţii sale sau şansei? Ca gazetar, — care în cursul ultimilor doisprezece ani am petrecut o mare parte din timp în acele oraşe continentale unde au avut loc mari conferinţe politice şi sesiuni ale Ligei Naţiunilor, — am avut ocazia să observ de aproape manierele şi caracteristicile principalelor personagii politice ale Europei.

Poate că Signor Mussolini posedă mai mult simţ teatral decât oricare dintre oamenii de stat, ale căror fotografii ne-au devenit familiare dela răsboi încoace. Revelatoare e ideea pe care a enunţat-o nu de mult, stând de vorbă cu faimosul său biograf, Emil Ludwig: „Totul depinde de aptitudinea pe care cineva o are, pentru a domina massele ca un actor".

Imi amintesc că, cu câteva zile mai înainte de a deveni prim ministru, în Octombrie 1922, l-am văzut prezidând o manifestaţie fascistă la Neapole, menită să câştige spiritele, să trezească entuziasmul în Sudul Italiei. Intrunirea principală se ţinea în sala operei San Cardo şi pe scenă, între decorurile unui act din „Madame Butterfly", se aflau rânduri-rânduri de fascişti din toate provinciile italiene, toţi purtând steagurile lor negre. Intâmplător, reuşisem atunci printr'o mică minciună, să obţin o jumătate de scaun de bucătărie, chiar pe scenă. Individul cu care împărţiam locul era un tânăr fascist din Sicilia şi nu ne puteam menţinea în precara noastră situaţie, decât ţinându-ne reciproc de mijloc. Amândoi ne răsturnam oridecâteori salutam cu prea mult entuziasm vreun prieten, dar aceste mici şi frecvente accidente nu ne împiedicau să observăm pe leader-ul italian, care se afla între culise: vorbia şi râdea cu nepăsare, dar imediat ce i se aminti că era timpul să apară pe scenă, deveni nenatural de solemn şi precedat de doi fascişti cari suflau în nişte trompete, înaintă până la rampă, de unde-şi roti privirile sale fascinante asupra mulţimei, care-l ovaţiona. Un om care înţelege psichologia mulţimei atât de bine ca Signor Mussolini, reuşeşte să se ridice chiar atunci când nu aduce un program constructiv.

Dreapta: *D. Ramsay MacDonald, premierul englez;* jos: *cei doi gurmanzi, Briand şi Stresemann, la un banchet, având între ei pe d. Ramsay MacDonald.*

Intâmplarea care a plasat pe Briand la Quai d'Orsay în Paris, atunci când Stresemann lucra în Wilhelmstrasse, la Berlin, a adus temporar o mare ameliorare în raporturile franco-germane. Superficial priviţi, cu greu ai fi putut găsi doi oameni mai diferiţi, dar prietenia lor a dus la conferinţa de la Locarno şi la o stăruitoare încercare de a realiza o mai bună înţelegere internaţională, operă pentru care ambii şi-au dat în cele din urmă viaţa. Şi toate acestea datorită unui singur punct comun: predilecţia pentru o masă bună, un vin bun şi o anecdotă de spirit. Astfel, în 1926, când au stabilit că aveau nevoe de o întrevedere în doi, pentru a discuta condiţiunile în care francezii urmau să evacueze regiunea renană, Stresemann, spre marea sa încântare, se văzu dus nu într'un hotel pompos, ci la un mic restaurant din Thoiry, un sătuc francez situat la şase mile de Geneva. După o masă despre care Brillat Savarin ar fi scris cu entuziasm, cei doi oameni de stat înlăturară ceştile de cafea şi cu coatele pe masă se puseră să schimbe destinele Europei.

Multă vreme în urma acestui dineu intim birtaşul a arătat cu mândrie scrumiera în care se înălţa piramida mucurilor de ţigări fumate de cei doi aşi politici în cursul consfătuirei lor şi mă tem că preţurile sale sunt acum cu mult mai ridicate decât înaintea acestei întrevederi istorice.

Când trebuia să vorbească în public, Aristide Briand îşi studia în prealabil discursul, dar ca mulţi alţi mari actori, era capabil să-i aducă pe loc schimbări radicale, atunci când îi părea că n'ar fi destul de impresionant. Ce contrast în această privinţă, între el şi Raymond Poincaré care nu dicta nici măcar o scrisoare de afaceri şi care, în timpul cât a fost prim ministru, obicinuia să stea regulat o mare parte din noapte, pentru a-şi rezolva singur corespondenţa cu scrisul său subţire, ca de păianjen.

Se povesteşte, pentru ilustrarea imensei deosebiri dintre aceşti doi bărbaţi, următoarea anecdotă: Poincaré făcea un turneu politic în Sudul Franţei. In fiecare oraş unde vorbia, pasagiile principale ale discursurilor sale erau invariabile, dar avea întotdeauna grija să înceapă cu o mică introducere, ce se referia la celebritatea, la catedrala sau poziţia pitorească a localităţei. Intr'o zi, — spune anecdota, — avu un mic accident de automobil şi întârzierea produsă astfel îl făcu să piardă întâlnirea dela amiazi. Discursul său din acea seară conţinea referinţele locale pe care ar fi trebuit să le debiteze la prânz, iar în ziua următoare, veniră referinţele ce priviau catedrala sau edificiul principal despre care ar fi trebuit să vorbească în seara şi localitatea precedentă. In cele din urmă, pentru a scăpa de această calamitate, primul ministru s'a văzut nevoit să oprească maşina în câmp, pentru a-şi debita surplusul de discurs câmpiilor, pădurilor şi cerului.

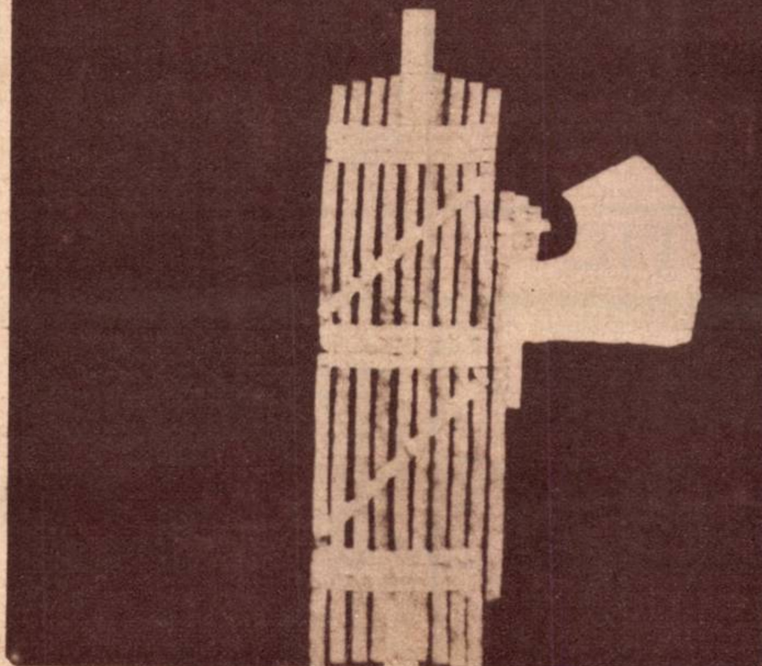
Sus: *Stresemann, fostul cancelar german;* stg.: *d. Raymond Poincaré, fost prin ministru şi preşedinte de republică al Franţei.*

Şi dacă această poveste nu e strict adevărată, ea e cel puţin tot atât de exactă ca şi anecdotele ce circulă pe socoteala altor oameni politici.

In jurul preşedintelui Wilson, spre exemplu, s'a ţesut legenda că, pe vremea când era rector la Universitatea Princeton, şi-a pierdut odată răbdarea în faţa învechitelor metode ale guvernanţilor şi a bătut cu pumnul în masă, exclamând:

„Cum dracu vreţi să transform baraca asta într'o instituţie democratică dacă n'am în mâini întreaga putere?"

Sus: *D. N. Titulescu, ministrul nostru de externe, o figură proeminentă în lumea internaţională;* stg.: *gestul declamatoriu al „ducelui", în timpul discursului.*

Făcând un turneu prin Europa, înainte de începerea conferinţei păcii, Wilson a fost întâmpinat peste tot cu multă cordialitate, întrucât era primul preşedinte american care-şi părăsia ţara, în timp ce era încă la putere. La Roma, italienii sperând că avea să-i ajute să ia în stăpânire o porţiune mai mare din coasta Adriaticei, i-au dăruit o călimară de aur, pe care se ridicau legendarele personagii ale întemeerei: Romulus, Remus şi Lupoaica. El respinse totuş revendicările italienilor cu privire la oraşul Fiume şi cum faptul s'a aflat înainte de terminarea conferinţei, mii de indivizi semnară o petiţie, prin care-i cereau restituirea călimărei. După cum vedeţi, popularitatea e ceva extrem de fluid şi de capricios.

Oamenii de stat ai Angliei au avut şi ei piedici sau ajutoare accidentale în succesele lor de politică internaţională. Lordul Balfour spre exemplu, vorbia atât de rar, încât dădea impresia că-şi cântăria cuvintele cu mare grijă, ceeace făcea ca discursurile sale să fie urmărite de către străini cu mai mult interes decât cea mai impresionantă oratorie a lui Vi-

O INOVAŢIE

Revista noastră în dorinţa de a înlesni cititoarelor sale o necesitate inaccesibilă încă tuturor, a convenit cu salonul de Coafură I. Beer, Calea Moşilor No. 53, ca timp de două luni, adică, dela 1 Octombrie a. c., până la 1 Decembrie, ori cine se va prezenta cu cuponul din corpul revistei „Realitatea Ilustrată", va putea face ondulaţiuni permanente cu lei 250., în loc de lei 400 cât costă acum.

Cuponul acesta dă dreptul a face cu lei 250 Ondulaţie Permanentă la Frizeria I. Beer, calea Moşilor No. 53.

viani sau Henry de Jouvenel. Lordul Curzon şi-a dobândit reputaţia unui personagiu rigid şi pompos, pe care n'o merita câtuş de puţin în fond şi care se datora unui brâu special, silit să-l poarte din cauza unei maladii. Pentrucă Sir Austen Chamberlain cunoştea Franţa şi pe francezi mai bine decât oricare alt ambasador englez, a declarat odată în cursul unui discurs, că „iubia Franţa aşa cum se iubeşte o femee" şi cu asta şi-a pierdut în mod iremediabil increderea germanilor.

Nimic n'ar fi putut aduce mai multă popularitate lui Ramsay MacDonald în străinătate, decât purtarea sa în prima călătorie spre Geneva, în Septembrie 1924. Atât el cât şi Herriot veneau pentru prima dată la Liga Naţiunilor, ca prim-miniştri ai ţărilor respective, şi publicul Genevei era nerăbdător să vadă pe cei doi oameni, dela cari lumea aştepta atât de mult.

Herriot veni cu maşina dela Paris şi ora probabilă a sosirei sale era atât de bine cunoscută, încât o imensă mulţime se adunase înaintea hotelului unde urma să tragă. Inamicii săi declarară în urmă că ajungând în împrejurimile Genevei, ar fi părăsit locul confortabil din fund şi s'ar fi aşezat lângă şofeur, pentru a arăta cât era de democratic. Dar asta nu e cea mai mică stupiditate pe care o poate scorni un adversar.

Ramsay MacDonald ajunse în Geneva cu un tren de seară şi ca prin minune, scăpă neobservat. Tocmai pe la sfârşitul cinei, pe care o luase singur la hotelul său, fu descoperit de gazetari. Cu multă bunăvoinţă, el se declară gata să primească presa; dar reprezentanţii ei erau atât de numeroşi, încât el şi vocea sa, se pierdeau complet în această mulţime. Atunci, cu o mişcare cuceritor de spontană şi de simplă înlătură ceaşca de cafea şi învelitoarea de pânză albă şi dela înălţimea mesei sale, răspunse tuturor chestiunilor pe care reporterii le imaginară, pentru a-l face să-şi trădeze intenţiile.

Stresemann ar fi făcut la fel şi simpatiile de care se bucura, se datorau în mare parte obiceiului său de a veni regulat în fiecare seară, la o cafenea devenită de atunci faimoasă, „Brasserie Bavaria", pentru un pahar de bere şi pentru a sta de vorbă cu orice gazetar de orice naţionalitate, care doria să ia contact cu el. Puţini sunt oamenii de stat cari pot face aşa ceva cu o spontaneitate completă şi acest dar de a te amesteca în public, pe picior de egalitate, e astăzi pentru omul de stat tot atât de preţios pe cât era suavitatea pentru diplomatul de dinainte de război.

Dar afacerile internaţionale pot fi influenţate de fapte cu mult mai puţin importante decât un punct de vedere politic. A fost un moment când simpatia lui Sir Austen Chamberlain pentru Ungaria a suferit o diminuare — lucru de necrezut poate — de pe urma excesivei călduri din salonul unde avea loc o recepţie oficială, la Geneva. Ungaria era reprezentată de Contele Apponyi, un bătrân impunător de vre-o 84 de ani, care fusese până atunci tratat cu foarte multă curtoazie de delegatul britanic.

Spre nenorocul lui, veteranul ungar şopti secretarului său să închidă fereastra; dar după câteva momente Sir Austen şopti şi el secretarului său, s'o deschidă şi timp de o jumătate de oră fereastra fu închisă şi deschisă după poruncile celor doi politicieni.

Nu spun că istoria Europei Sud-Estice a fost serios atinsă de această divergenţă de opinii cu privire la valoarea aerului rece, dar ar fi putut totuş avea foarte bine, consecinţe. Norocul Ungariei a fost poate că în disputa sa, ce urma să se discute înaintea Ligei Naţiunilor adversarul Contelui Apponyi era d. Titulescu, ministrul României la Londra şi actual ministru de externe, care era şi el atât de senzitiv la frig, încât se plângea că nu exista decât o singură masă într'un singur restaurant londonez, unde putea mânca fără a fi în curent.

Politicianul modern nu poate face un gest care să nu fie comentat şi paracomentat de public. Dacă e surprins adesea de obiectivul fotografic cu o pipă în gură, această pipă a sa poate deveni mai importantă pentru mulţime, decât toată activitatea sa politică; sau dacă frigul îl face să sufere, cum cazul d-lui Titulescu, caracteristica aceasta, poate deveni centrul unor glume, care să dispună spiritele în favoarea ţării sale. Că e un politician de o extraordinară abilitate, nu se poate contesta dar se pare că o parte din succesul său la Londra se datoreşte faptului că susceptibilitatea sa la răceală a amuzat într'atât pe Sir Austen Chamberlain, încât i-a trimis o-dată în dar o pungă de cauciuc pentru apă caldă, într'un mare plic oficial.

Astăzi, omul de stat depinde într'un asemenea grad de sufragiu şi de presă, încât trebue să curteze publicul aşa cum niciun autocrat n'a făcut-o vreodată.

Pentru a ilustra acest fapt, închei cu o anecdotă, a cărei victimă a fost, nu o naţiune ci un mic şi neînsemnat restaurator italian care, în cursul uneia din cele mai mari conferinţe internaţionale, a reuşit să atragă în localul său atâţi gazetari, încât atunci când presa Anglo-Americană dădu un banchet în onoarea unui marcant politician englez, organizatorii aleseră acest restaurant. Toate ar fi fost bune dacă preşedintele asociaţiei n'ar fi menţionat oaspelui faptul, că restauratorul ţinuse pe vremuri un local — să-i spunem „Stella" — în Soho. Şi cu toate că politicianul, nu dăduse nici o atenţie acestei menţiuni în momentul când i-a fost făcută, n'o uită. Când banchetul luă sfârşit şi restauratorul ultra-măgulit, de faptul că un personagiu atât de important îl onorase cu prezenţa sa, îşi conducea oaspeţii spre ieşire cu nenumărate plecăciuni, politicianul se apropie şi strângându-i mâna, îl întrebă:

— „N'ai avut d-ta un restaurant în Soho... un restaurant ce se numia îmi pare... „Stela" ? Vezi ce bună memorie am ?"

Dar nu se poate spune totuş că vina a fost a politicianului, dacă restauratorul a devenit atât de îngâmfat, atât de mare pentru încălţămintea sa, încât muritorii de rând şi-au pierdut de atunci pentru el orice importanţă şi că vanitatea sa l-a dus la faliment.

VERNON BARTLETT

O CRIMA EXTRAORDINARA

— NUVELĂ SENZAŢIONALĂ —

Mă numesc Charles Pleydell şi sunt agent comercial. De câtva timp clientela mea a sporit, aşa că pot considera situaţia mea ca fiind excelentă.

Intr'o dimineaţă spre sfârşitul lunei Octombrie 1931, am primit următoarea scrisoare:

„Stimate Domn,

Mă adresez dv. din partea unui prieten comun, generalul Corwallis, care a călătorit împreună cu mine şi cu fiica mea vitregă, pe bordul vasului „Osprey" — vapor ce ne-a adus în Anglia. Contând pe această prezentare, doresc să vin la dv. sau să trimit pe altcineva în locul meu, astăzi chiar, între orele 11—13. Generalul mi-a spus, că sunteţi în măsură de a-mi da o povaţă, în privinţa unei chestiuni ce mă interesează.

Fiind de origină spaniolă şi locuind în Brazilia, nu cunosc Anglia, cu atât mai mult obiceiurile ei. Doresc să închiriez o casă în apropiere de Londra în care să mă pot instala. Casa pe care o doresc, vreau să aibe o oarecare întindere de pământ în jurul ei, să aibe pivniţe vaste şi subsoluri mari, căci intenţionez să instalez un laborator, pentru a face însemnate cercetări ştiinţifice.

„Insist asupra punctului esenţial: casa să fie cât mai aproape de Londra.

Cu stimă, STELLA SCAIFFE"

Această scrisoare era dela Hotel Carlton. Tocmai unul din clienţii mei mă rugase cu câteva luni înainte, să-i caut un client pentru o casă, pe care o poseda într'o parte retrasă din Heath Hampstead; vechimea ei cât şi dărăpănarea o făceau greu de plasat. Era o ocazie minunată, care nu putea conveni mai bine, persoanei care-mi trimisese scrisoarea.

Reflectam asupra acestei afaceri, când unul din secretarii mei, îmi aduse o cartă de vizită cu numele: Miss Muriel Scaiffe.

Cerui să fie introdusă şi după un minut apăru în cameră o tânără englezoaică cu un corp svelt şi păr auriu.

— Vin din partea d-nei Scaiffe; dânsa fiind puţin cam obosită, m'a trimis în locul ei. Cred că aţi primit o scrisoare din partea ei. Nu?

— Exact! Luaţi loc vă rog, domnişoară.

Se aşeză, în timp ce o privii cu atenţie. Era tânără şi drăguţă; aerul de bunătate resfrânt pe chipul ei, îi măria farmecul cu toate că pe faţă i se putea citi o nelinişte apăsătoare, pe care n'o putea ascunde.

— Mama dv. vitregă doreşte o casă care să îndeplinească mai multe condiţiuni particulare?

— Da, domnule. Condiţiuni la care ţine neapărat... Ar dori să fie montată în maximum şapte zile.

— Chiar ştiu o proprietate cu numele „Vila trandafirilor", care ar corespunde cerinţelor mamei dv.

Am hotărît să ne întâlnim la casa de închiriat, la orele patru. La timpul stabilit mă găsiam la poarta „Villei trandafirilor". O maşină era deja acolo: la sosirea mea, o femee înaltă, cu ochi foarte negri şi pătrunzători, coborî din ea. Observai imediat, că tânăra fată n'o însoţea.

— Domnul Pleydell? mă întrebă dânsa într'o englezească perfectă.

— Da, doamnă!

— Muriel, fiica mea care v'a vizitat azi de dimineaţă, mi-a spus că această casă ar corespunde cu siguranţă scopului meu. Sunteţi atât de amabil să mi-o arătaţi?

Villa trandafirilor, era nelocuită de mai multe luni, astfel că aspectul său de părăginire, nu putea momi pe un vizitator. Cu toate acestea, spaniola se arătă încântată. Lăudă aleea, casa, copacii şi mai ales camerele care erau spaţioase. Se bucură mult, când constată că pivniţele erau colosale.

— Pun mult preţ pe pivniţe, zise ea. Iată una imensă. Va conveni perfect scopului meu. Fratele meu şi cu mine vom aranja aici un laborator... Ah! am uitat să vă vorbesc despre fratele meu, d-l Merello. Soseşte săptămâna viitoare. Suntem savanţi.

Am venit în Anglia ca să facem nişte experienţe grandioase. Pe acest pământ al libertăţii, putem face tot ce vroim. Credem, d-le, că suntem în ajunul unor experienţe ce vor revoluţiona întreaga lume. Această casă este minunată. Când o putem lua în posesiune?

Mă întorsei la Londra pentru a prepara contractul prin care închiriam d-nei Scaiffe „Villa trandafirilor" în schimbul unei frumoase sume anuale.

Trecuse o săptămână şi uitasem de d-na Scaiffe, când într'o zi primul meu secretar, apăru urmat de d-ra cu părul atât de frumos, care era Muriel Scaiffe. Părea în prada unei vii agitaţiuni.

— Doresc să vă vorbesc, domnule Pleydell. Am putea rămânea singuri?

— Desigur, răspunsei. Făcui semn secretarului să plece şi o poftii să ia loc.

— Nu stau, spuse ea. N'am vreme. Sunt urmărită neîncetat. Dar veţi pricepe imediat cauza. Cunoaşteţi pe Oscar Digby marele explorator. Chiar el mi-a spus că sunteţi prietenul lui cel mai intim. Digby este cel mai mare, cel mai nobil din oamenii veacului său...

— Desigur, răspunsei. Digby este cel mai vechi prieten al meu. Imi aduceţi veşti dela dânsul?

— Este în drum spre Anglia... Poate că a şi debarcat. Dar viaţa îi va fi în primejdie, din clipa în care va pune piciorul în Londra.

— Ce voiţi să spuneţi?

— Nu vă pot explica deocamdată. Nu îndrăsnesc. Este amicul dv. şi dv. trebue să-l salvaţi.

— Să-l salvez... dar din ce pericol?

— Nu vă pot explica mai lămurit. Nu pot decât să vă repet: prietenul dv. este într'o mare primejdie. Ţineţi-l departe de noi cu orice preţ. Când am închiriat „Villa trandafirilor", nu credeam ca lucrurile să ajungă atât de departe. In acel moment nu ştiam că d-l Digby trebuie să vină la Londra.

Dar aseară am auzit... Ah! domnule, nu vă pot spune mai mult. Aveţi milă de mine şi nu mă mai întrebaţi. Indepărtaţi pe Oscar Digby cât vă este cu putinţă de „Villa trandafirilor" şi vă rog nu mă trădaţi! Dacă totuş nu-l veţi putea convinge, spuneţi-i că eu, Muriel Scaiffe o doresc.

Tremura mai mult decât adineaori. Işi luă batista, îşi şterse fruntea umedă de sudoare şi adăogă grăbită:

— Trebue să plec; dacă s'ar afla de această vizită, aşi plăti-o cu viaţa.

Vizita aceasta ciudată îmi lăsă o impresie penibilă. Celebrul explorator Oscar Digby, mi-era cel mai bun prieten din copilărie. El trăise departe de Londra timp de mai mulţi ani Mii de amintiri îmi brăzdau mintea, la gândul că-l voi revedea curînd. A doua zi când îmi căzu în braţe, uitai de toate gândurile rele. Râsul său cordial, fruntea lată, ochii albaştri, privirea ageră şi mâinile-i muşchiuloase, totul arăta în el vigoarea fizică şi morală.

— Da eu sunt, în persoană! Am atâtea lucruri să-ţi împărtăşesc, prietene! Intâi, trebue să mă prezinţi celui mai mare financiar. Ne putem îmbogăţi şi el şi eu şi tu şi încă o duzină.

— Zău! Ei cum?

— Am făcut o descoperire extraordinară şi de aceea sosesc aci atât de grăbit. Există în basinurile Amazonului şi ale Essequiboului, o ţară prea puţin explorată. In aproprierea lacului Amacu se află un loc unde aurul este din abundenţă. După probele şi calculele mele, dovedesc a fi cele mai mari mine de aur din lume. Este un secret absolut şi vin la Londra, pentru a plasa afacerea în mâinile unui mare financiar. Necesită o societate care

să aibe la spate un capital de maximum zece milioane. Va fi o lovitură! Voi deveni miliardar; numai să nu transpire secretul!
— Secretul locului?
— Exact!
— Ai fără îndoială planuri, hărţi?
— Nici vorbă! dar pentru un moment, aş prefera să nu le arăt nimănui; nici chiar ţie prietene!
— Ca financiar, nu cred să fie altul mai solid ca Horace Lancaster. Este omul care îţi trebue. Dacă ai să-l convingi cu hârţile, mostrele şi rapoartele tale, dânsul îţi poate constitui campania. Trebueşte să-l vezi, Digby, dar deocamdată este la Paris şi se va reîntoarce peste opt zile... Il poţi aştepta?
— Ce pot face altceva. De altfel, nişte prieteni brazilieni se află aci în Londra: o doamnă Scaiffe împreună cu frumoasa sa fiică vitregă, o tânără engleză. Sunt nişte persoane simpatice şi vreau să ţi le prezint şi ţie. Am primit o scrisoare dela d-na Scaiffe, tocmai când părăsiam Brazilia; mă înştiinţau că s'au instalat în Londra şi mă rugau să viu să le văd.
Rămăsei tăcut o clipă, apoi îndrăsnii:
— Eu de-aş fi în locul tău, aş evita aceste persoane. Am aflat anumite lucruri şi...
— Ce? întrebă el mirat.
— Tânăra doreşte din toată inima să-i eviţi. Urmează sfatul ei; l-a dat cu toată sinceritatea!
Spre marea mea stupefacţie, marele Digby păru zăpăcit de cuvintele mele.
— Intr'adevăr! zise el plimbându-se în sus şi în jos prin cameră. Nu trebue să revăd nici pe d-na Scaiffe şi nici pe fratele său... Biata Muriel! Sunt amorezat lulea de ea Pleydell. Nu logodit, ci numai îndrăgostit. Să-şi fi pierdut ea oare capul?
— Este speriată, tremură şi m'a rugat să te îndepărtez de mama sa vitregă, promiţându-i să nu-ţi spun numele localităţii unde locuesc în momentul de faţă d-na Scaiffe şi d-nul Merello.
După câteva momente, Digby mă părăsi foarte contrariat, încercând totuş să nu lase să observ ceva.
Seara, luând masa împreună, nu înceta să-mi vorbească despre descoperirea sa. Nu făcurăm nici o aluzie la d-na Scaiffe, care după toate probabilităţile, trebuia să fie o aventurieră. Trecură patru zile. Intr'o dimineaţă, mă pomenii cu Digby.
— Ei bine! micuţa s'a descoperit singură. A venit eri la hotel să mă vadă şi să mă invite împreună cu tine, la „Villa Trandafirilor".
Eram gata să refuz, când un fel de vedenie îmi arătă chipul ciudat, îngrozit şi convulsionat al lui Muriel Scaiffe, aşa cum îl văzusem în ziua când mă conjurase să-mi scap prietenul. Oricât de inexplicabilă părea purtarea ei de acum, mă voi duce cu Digby în astă seară.
Ajunserăm la „Villa trandafirilor", între orele 7 şi 8. D-na Scaiffe ne primi într'o toaletă de o splendoare cu totul orientală. Era desigur una din cele mai frumoase femei pe care le văzusem vreodată.
Muriel avea un aer şters şi neînsemnat, alături de această creatură superbă. D. Merello era la masculin portretul surorei sale. La masă am fost serviţi de servitori spanioli; un negru respingător, rămase tot timpul mesei înapoia scaunului stăpânei sale, care foarte vorbăreaţă, bea şampanie şi făcea aluzii la grandioasa descoperire.
— Ar trebui să ne arăţi harta d-tale, prietene, — zicea dânsa.
Digby se sculă brusc.
— Orice voiţi, dar harta nu! D-na Scaiffe nu insistă. Digby şi cu mine ne luarăm rămas bun pentru a ne reîntoarce la Londra, în timp ce doamnele trecură în salon. Pe drum îi comunicai că bancherul Lancaster, telegrafiase că ne va primi Vinerea următoare. Ori noi eram Luni seara.
Marţi nu-l văzui pe Digby.
Miercuri seara, întorcându-mă târziu acasă, găsii scrisoarea următoare:
„Nu sunt nebună.
„Am mituit pe ajutoarea bucătăresei, singura englezǎ din această casă, pentru a duce acest plic la poştă. Credeţi-mă pe cuvânt. Dacă am fost la d-nul Digby cum v'a spus-o poate, este că am fost silită. Sunt păzită riguros în camera mea, trecând drept bolnavă; de fapt sunt prizonieră. D. Digby a luat şi eri masa aci şi sub influenţa unei anumite substanţe ce i-a fost amestecată în vin, a trădat toate secretele descoperirii sale, afară de locul exact. Mâine seară, Joi, trebue să ia masa aci şi să aducă şi faimoasa hartă. Dacă o va face, nu va mai eşi viu din „Villa trandafirilor".
Totul este preparat. Vorbesc de ceeace ştiu. Nu mă trădaţi, dar salvaţi-l!
Nu mai aveam nici o umbră de îndoială. Muriel nu era nebună, iar scrisoarea ei spunea adevărul. Era târziu, aproape de miezul nopţii, dar nu aveam o clipă de pierdut. Eram prieten cu un oarecare dr. Garland care fusese medicul poliţiei timp de mai mulţi ani. M'am dus imediat la el. Fără introducere i-am povestit întâmplarea şi i-am arătat scrisoarea lui Muriel.
— Lancaster v'a dat întâlnire, lui Digby şi d-tale? In ce zi şi ce oră?
— La unsprezece, Vineri dimineaţa.
— Probabil că d-na Scaiffe ştie lucrul acesta?
— Probabil.
— Dacă Digby merge mâine seară la „Villa trandafirilor", întrevederea cu Lancaster, nu va mai avea loc niciodată. D-na Scaiffe şi d-l Merello se vede că sunt hotărâţi să cunoască cu orice preţ, secretul lui Digby. Dacă se va duce la ei, Digby nu va mai eşi viu din casa lor.
— Atunci, ce e de făcut?
— N'avea grije. Merg imediat să-l văd pe inspectorul Forst. Am să vă ţin în curent.

A doua zi dis de dimineaţă, m'am dus la Digby, pe care îl găsii la cerc, unde dejuna. Păru contrariat de vizita mea şi-mi făcu o primire prea puţin cordială.
— Ce mutră solemnă ai Pleydell! Vreo veste rea?
— Deloc! Dar având o zi liberă, m'am gândit să mergem la Brington şi să ne întoarcem la timp mâine, pentru întâlnirea cu Lancaster.
— Imposibil! Sunt astă seară invitat într'un loc.
— Te duci la „Villa Trandafirilor"?
— Da.
— Ţi-ai încredinţat secretul familiei Scaiffe?
— Cine ţi-a spus-o? Cum de ştii despre aceasta?
— Incearcă să negi! Digby păli îngrozitor şi făcu o sforţare spre a-şi recăpăta sângele rece.
— Şi dece nu? Lancaster nu mă poate condamna că am sondat pe nişte comanditari. In tot cazul — râsul său suna fals — fac aşa cum mă taie capul. Destul amice pentru astăzi. Ne vom întâlni mâine la Lancaster.
Era imposibilă o insistenţă. Plecai. La orele 5 după amiază primind o telegramă, mă dusei la Garland, unde îl găsii şi pe inspectorul Forst. Ancheta pe care o făcuse la repezeală, confirma bănuelile mele. D-na Scaiffe şi fratele său Merello, erau afiliaţii unei bande negre din Brazilia şi însărcinaţi să forţeze pe Digby să reveleze poziţia terenurilor aurifere.
— Acum, adăogă doctorul Garland, ascultaţi bine. Desnodământul trebue să se întâmple chiar în noaptea aceasta. Digby trebue să se ducă cu harta la „Villa Trandafirilor". Inspectorul Forst va merge cu mine şi cu un număr de agenţi, să încercuiască locuinţa, imediat ce se va lăsa noaptea. Digby trebueşte împiedecat de a pătrunde în vilă. Dar dacă va voi să intre cu orice preţ, atunci îl vom apăra în caz de accident.
Dispoziţiunile fiind luate, poliţiştii plecară înainte, iar eu cu Garland, veneam în urmă. La ora zece fix, automobilul ne depuse la încrucişarea uneia din şoselele ce mărgineşte proprietatea la nord. Casa pe care o cunoşteam atât de bine, se profila în negru pe cerul limpede. Noaptea era răcoroasă şi luna strălucia viu. Garland şi cu mine merserăm dealungul potecii înguste care ocolia zidul; un corp negru se deslipi din întuneric şi înaintă spre noi: era inspectorul Forst.
— „D. Digby, n'a sosit încă. Faceţi toate sforţările pe lângă dânsul domnule, căci acesta este un caz extrem de întunecat. Toţi oamenii mei sunt gata; la semnul convenit, casa va fi înconjurată; dar trebueşte încădată să împiedecăm pe Digby de a intra.
Abia termină de spus, că un taxi se opri la poartă şi Oscar Digby coborî aproape de noi. Ii explicai temerile inspectorului Forst şi ale mele, conjurîndu-l. Drept răspuns Digby băgă mâna în buzunarul hainei de unde scoase o scrisoare pe care mi-o întinse.
Luai scrisoarea şi o deschisei nervos, citind la lumina lunei:
„Veniţi sunt în primejdie. Nu mă părăsiţi!
Muriel"
— Este o cursă! Un fals! In numele Domnului! strigai, Digby nu face nebunii!
— Nebunie sau ba... intru!
Ochii lui albaştri şi mari scânteiau de mânie. Inspectorul îi taie drumul.

— Dacă sunteţi hotărît să intraţi, spuneţi-ne cel puţin cât timp veţi rămâne.

— O oră. La orele douăsprezece mă voi reîntoarce acasă.

— Mulţumesc! Dacă însă, nu veţi eşi până la ora unul dimineaţa, atunci vom intra cu un mandat de perchiziţie.

Digby rămase un moment mut, apoi după o clipă de ezitare îmi strînse mâna şi sună la sonerie. Fu introdus de servitorul negru, iar în urma lui, poarta se închise în tăcere. Rămăsei singur cu Garland, ascunşi în umbra unui brad şi aşteptarăm... Orologiul bisericei vecine sună orele unsprezece; apoi răsună şi jumătatea, în tăcerea nopţii. Urechile mele se forţau să prindă sgomotul atât de dorit pe care l'ar face poarta dela intrare — deschizându-se. Dar nimic. Casa era cufundată în cea mai mare tăcere. Deodată Garland murmură:

— Ascultaţi !

Ascultai atent şi mi se păru că auziam un sgomot surd, înăbuşit provocat de un ciocan. Dar venea din casă sau nu?

Imposibil de ghicit.

La orele douăsprezece fără un sfert, singura fereastră care rămăsese luminată se stinse. Despre Digby nici o ştire.

Sună miezul nopţii.

Când răsună bătaia orologiului, inspectorul mă bătu pe umăr:

— Veniţi încetişor.

Un fluerat înăbuşit anunţă oamenii săi şi stufişurile se mişcară în jurul nostru. Forst apăsă butonul electric şi auzirăm sbârnâitul soneriei.

— Cine sunteţi dv.? Ce poftiţi?

— Dorim să vorbim cu d-na Scaiffe şi d-l Merello. Sunt inspector de poliţie.

O convorbire scurtă înăuntru şi poarta se deschise, apărînd d-na Scaiffe. Era în toaletă de seară. Ochii îi scânteiau.

— D-nul Pleydell! zise dânsa cu glasul perfect liniştit, ce însemnează această intervenţie nocturnă. Mă simt fericită să vă primesc în casa mea, dar nu este ora prea înaintată?

— Atitudinea dv. d-nă, nu ne intimidează. Venim cu un scop precis. D. Oscar Digby a intrat aci la orele zece şi un sfert şi din acel moment casa a fost păzită cu îngrijire, aşa că dânsul *trebue* să se găsească aci!

D-na Scaiffe făcu un pas înapoi. Nu mai era aceeaş femee: faţa îi devenise aspră, plină de sfidare şi insolenţă.

— Vă întreb, domnule, cu ce drept vă introduceţi în casa mea?

Drept răspuns inspectorul îi arătă mandatul său, pe care dânsa îl străbătu dintr'o ochire, scoţând un râs ostil.

— D-l Digby nu se găseşte în această casă!

De abia sfârşise şi apăru d-l Merello foarte palid.

— Pentru ultima oară, — insistă inspectorul Forst — unde este d-l Digby?

— Vă mai spun ultima oară că d-l Digby nu se găseşte în această casă!

— Atunci cu părere de rău, dar atât d-stră doamnă cât şi fratele d-stră, veţi fi prizonierii mei, până îl vom găsi pe d-l Digby.

Inima îmi bătea cu putere; eram sub impresia unei spaime nedefinite. Viu sau mort, Digby trebuia dar să se găsească în această casă.

Incepurăm atunci să cercetăm casa. In subsoluri, pivniţa cea mare care atrăsese atenţia d-nei Scaiffe atât de mult în ziua când o condusesem să închirieze casa, — era transformată în laborator.

Privi uimit. Laboratorul acesta era amenajat în vederea fabricărei de produse chimice în cantitate mare. Erau aparate chimice şi electrice după ultima perfecţiune, precum şi mai multe maşini enorme, a căror întrebuinţare se putea ghici dintr'odată.

Am remarcat însă o cuvetă imensă, unită cu un aparat complicat, servind la producerea aerului lichid în cantităţi considerabile.

Eram pe punctul de a pleca de-acolo, când Forst observă o uşe ce nu fusese încă deschisă. Era încuiată. Dintr'o izbitură, uşa sări din ţâţâni. O fată tânără se găsea înghemuită cu capul în palme pe un pat. Inaintarăm; dânsa se întoarse; Era Muriel.

Cu o sforţare supremă îşi petrecu mâinile peste frunte, căutând să-şi vină în simţiri:

— Unde este Digby? Este scăpat?

— Nu ştim, copila mea, răspunsei încercând să o liniştesc! Il căutăm. Domnul să ne ajute!

— Sunt închisă de eri şi mi s'a dat un narcotic. Nu ştiu nimic de cele ce s'au întâmplat în casă. Digby se află în casă?

— A venit! şi nădăjduim să-l găsim.

— A venit? Atunci nu-l veţi mai găsi niciodată!

Scoase un ţipăt pătrunzător şi căzu leşinată. Când venirăm în anticameră, Forst era în picioare şi foarte îngândurat.

— Oscar Digby nu se găseşte aci, murmură el.

— Ba, se găseşte aci afirmă Garland. Să se dărîme casa, dar tot trebue găsit.

Inspectorul chemă câţiva agenţi, care începură să răscolească casa. Percheziţia noastră se sfârşi prin cercetări extrem de minuţioase în subsoluri şi pivniţe. Străbăteam hall-ul pentru a pătrunde în camera unde erau păziţi servitorii, afară de biata Muriel Scaiffe, când spre marea noastră stupefacţie, auzirăm dedesubtul nostru, un lung şi ciudat sgomot de râs, urmat de un altul şi apoi de o întreagă cascadă. Acest râs eşea din gâtlejul lui Garland.

Ne privirăm unul pe altul. Ce putea să însemne asta? Scoborîrăm treptele în fugă. Găsise oare Garland viu şi nevătămat pe Digby? Dar mai înainte de a ajunge în laborator, un nou hohot izbucni. In picioare, în mijlocul laboratorului, cu gura convulsionată, gâfâind, Garland părea nebun.

— Dar ce aveţi? spusei.

Dânsul nu răspunse dar ne arătă cu degetul o maşină enormă, cu mase de oţel şi izbucni încăodată în râs, un râs gutural, care mă făcut să mă cutremur. Inspectorul se apropie de el şi punându-i mâna pe umăr îl întrebă:

— Garland, ce vrea să zică asta? Şti ce a devenit? Unde se află? Garland arătă cu mâna în direcţia câmpiei.

— *Este mort, domnule, şi nu veţi găsi niciodată corpul său. Nu puteţi deschide o anchetă, căci nu se poate face o anchetă asupra unui lucru care nu există. Vântul l'a luat şi l-a resfirat pe câmpie.* Nu mă privi cu chipul acesta, Pleydell. Nu sunt nebun, deşi este destul de extraordinar. Priviţi şi ascultaţi.

Ne arătă cu mâna cuveta de metal.

— Această cuvetă zise dânsul, conţinea aer lichid. Digby legat şi cu căluşul în gură, a fost aruncat în ea de către asasinii săi, probabil după ce le-a dat harta. Moartea trebue să fi fost instantanee.

— Dar dacă a murit... cadavrul?

— Aşteptaţi. Cunoaşteţi experienţa ce se face în laboratoare: ea consistă în a solidifica un iepure, care în urmă poate fi transformat în pulbere într'un mortier, ca orice altă piatră defriabilă. Corpul bietului nostru prieten a fost solidificat în chipul acesta. Au fost suficiente pentru acestea câteva minute. Nu uitaţi că este vorba de o temperatură de 312 grade Fahrenheit, sub zero. Acum priviţi !

Desemnă cu degetul o maşină mare de oţel, şi o bancă acoperită cu foarfeci, ferestrae, filoane şi mortiere.

— Această maşină este o piuliţă. In pulberea ce s'a prins de aceste blocuri de oţel, am găsit cu ce pot face să apară prin reacţie chimică, aceasta.

Luă o eprubetă conţinând un lichid albastru.

— Este sânge, zise el. Acest fapt alăturat acelora pe care le cunoaştem, anume că Digby nu a părăsit casa, că singurul agent de distrugere al unui corp, focul, trebuie să fie înlăturat, că această cuvetă este receptacolul enormei maşini destinată a produce aer lichid în mari cantităţi. Ori, operaţia a fost dusă la bun sfârşit de locuitorii casei, pe care i-am arestat, aşa că toate îmi lămuresc fără putinţă de negare, cele ce s'au întâmplat.

Mai înainte de a părăsi această oribilă casă, luai măsuri ca Muriel Scaiffe, să fie transportată într'un spital din Londra. Biata fată fusese îndeajuns de încercată; timp de mai multe săptămâni se găsi între viaţă şi moarte.

Când se restabili, o lacună subzista în memoria ei. Uitase complect de Oscar Digby şi de casa din Hapstead.

Spaniolul şi sora sa au fost totuşi traduşi în faţa justiţiei pentru asasinarea lui Oscar Digby. După cum prevedea Garland, au scăpat de condamnare, graţie unor consideraţiuni technice şi imposibilităţi de a se aduce vreo dovadă. S'au întors în Brazilia şi nimeni n'a mai auzit ceva despre ei. Muriel şi-a recăpătat cu totul sănătatea, datorită neîncetatelor îngrijiri. De un an a devenit soţia mea; este fericită, sau cel puţin aşa nădăjduiesc; trecutul groaznic este uitat şi nici o amintire a scenei oribile nu o mai chinueşte...

Din englezeşte de :
ODETTE IONESCU

CERCETAŞELE
AU DEPUS JURĂMÂNTUL

In prezența Reginei Maria şi a Arhiducesei Ileana, a avut loc Duminică 6 Noembrie, solemnitatea depunerii jurământului cercetaşelor, la O. N. E. F. Fotografiile noastre reprezintă:

1) Defilarea drapelelor cohortelor, după depunerea jurământului. 2) Arhiducesa Ileana citeşte formula jurământului, ce va fi depus de către cercetaşe. 3) Un grup din careul cercetaşelor în timpul serviciului religios. 4) Serviciul religios, oficiat de clerul tuturor confesiunilor. 5) Arhiducesa Ileana primind binecuvântarea, înainte de depunerea jurământului. 6) Arhiducesa Ileana şi Arhiducele Anton de Habsburg, la sosirea pe stadionul O. N. E. F., înainte de inceperea festivității. 7) Regina Maria şi Arhiducesa Ileana primind defilarea cercetaşelor, pe stadion. 8) Depunerea jurmântului cercetaşelor.

6.

Fotografiile pe care le publicăm în această pagină, au fost luate în exclusivitate pentru *„Realitatea Ilustrată”*, de către trimisul nostru special, d. I. Berman.

8.

CELE MAI NOI CIUDĂŢENII

FOCA MUZICALĂ

NU toată lumea ştie că 'n anumite laboratoare de acustică şi electricitate, numeroşi ingineri şi artişti lucrează la perfecţionarea instrumentelor muzicale şi chiar la înlocuirea lor prin altele, electrice. Piane electrice s'au văzut şi auzit. Viori electrice, mai puţin. Şi totuş prin experimentarea valorii acustice a unor anumite lungimi de undă, s'a ajuns la creearea câtorva familii de instrumente muzicale bine „timbrate", de la instrumentele de coarde, la instrumentele de vânt. Am auzit într'o seară, prin radio, o primadonă... electrică: Un tub de sticlă în care vibrau sunete emise parcă de vocea ilustrei Galli-curci.

Bărbatul manichiurist, lustruind unghiile unei cuconiţe, într'o frizerie pariziană

Sus: *Foca saxofonistă, ultima senzaţie a Statelor Unite americane. Se afirmă că dresorul ei a încheiat angajamente strălucite*

Prin transformarea vibraţiilor luminoase în unde sonore, unii astronomi s'au apucat să precizeze distanţele stelelor prin coloratura lor muzicală. La congresul de electro-mecanică din Filadelfia, un savant a afirmat — şi a demonstrat că Uranus e tenor iar Steaua Venus (Luceafărul) soprană.

Tot din America ne vine vestea — şi fotografia — că unele animale înzestrate cu simţ muzical sau numai cu un simţ al ritmului, pot fi educate şi întrebuinţate pentru scopuri artistice. Foca ştie să cânte din saxofon. E drept că aripioarele ei create de natură pentru moliciunea valurilor, nu sunt în stare să apese şi clapele saxofonului, după o partitură de jazz destul de complexă. Dar faptul că apasă clapele însuşi saxofonistul, care lasă focei numai grija de a sufla cu putere, nu 'nseamnă că animalul marin e lipsit de talent. Dimpotrivă, are mare talent, căci ritmul variat al melodiilor e mai greu de redat, decât apăsarea mecanică a unor clape.

In orice caz, prin asemenea ciudate experienţe, se dovedesc în progres şi oamenii: în loc să tortureze animalele sau să le jupoaie şi să le mănânce, le 'nvaţă să cânte.

CONCURENŢA ŞI SENTIMENT

CĂ femeile au început să ia locul bărbaţilor în numeroase întreprinderi, unde se părea că vor fi în inferioritate, nu e nici o mirare. Au biruit pentrucă sunt mai sobre, mai harnice şi mai supuse. In lupta pentru viaţă birue nu fiinţa cea mai puternică ci fiinţa cu cele mai puţine necesităţi. Femeia a renunţat... tocmai ca să pună mâna. In toate industriile în care a pătruns femeia, numărul orelor de lucru a crescut iar salariile au scăzut. Bărbaţii, cu mai multe pretenţii decât femeile, au fost siliţi să fugă.

Se pare că trăim o revanşă bărbătească.

Dacă am văzut femei birjari, şofeuri şi chiar mecanici de locomotive, nu ne-am fi închipuit niciodată să aflăm că mulţi bărbaţi au devenit... manichiureze.

Fenomenul nu se datoreşte inferiorităţii femeii de a lustrui unghiile sau butit să aducă în salonul de manicură talentului superior la bărbaţi, de a umbla cu degetele altora, ci unui mister. Patronii de coafură au observat acest lucru: că bărbaţii simt o deosebită plăcere să fie manichiuraţi de domnişoare graţioase. Şi au tras încheerea că cele mai multe femei îşi îngrijesc singure degetele, din antipatia de a se lăsa pe mâna unor dudui mai mult sau mai puţin duşmănoase.

Şi iată cum un tânăr cu înfăţişare delicată dar nu mai puţin virilă, a iz-

butit să aducă în salonul de manicură toate clientele care — inconştient nu voiau să fie îngrijite de.. concurente de acelaş gen.

Iar fluidul magnetic care străbate pe tânărul manichiurist în faţa femeii preocupată de frumuseţile ei, contribue desigur în măsură enormă la hărnicia lui — inconştient — tandră.

MOTIV DE DIVORŢ 1932

PÂNĂ acum de curind oamenii divorţau pentru necredinţă conjugală — cu sau fără „flagrant delict" — pentru nepotrivire de caracter (bătae, insulte, injurii).

N'am fi crezut însă că s'ar putea divorţa şi pe motivul... tăcerii.

E ceiace s'a petrecut de curând la Viena, unde doamna Carolina L., menajeră, a cerut despărţirea legală de soţul ei, Frantz, lăcătuş. In faţa judecătorului, nefericita Carolina a declarat:

„Trei luni după ce ne-am căsătorit, soţul meu a încetat să-mi mai vorbească. Jignită în amorul meu propriu, am tăcut; apoi i-am vorbit numai eu, fără ca el să-mi răspundă un cuvânt.

Judecătorul a întrebat pe doamna Carolina:

— Şi când avea nevoe să-ţi ceară câte ceva, cum cerea? Prin semne?

— Nu, răspunse doamna Carolina. Atunci îmi cerea bombănind.

— Il refuzai?... cuteză judecătorul să se informeze.

— Niciodată domnule judecător! Credeam că supunându-mă cu totul dorinţelor lui îl voi face să vorbească.

— De ce nu vorbeşti, domnule?.. se adresă judecătorul cu severitate către d. Franţ.

D. Franţ tăcu o vreme, apoi răspunse domol:

— Soţia mea Carolina nu mă 'nţelege şi n'are dreptate deloc. Eu toată ziua lucrez în atelier şi îmi sună urechile şi noaptea de scârţâiturile pilelor. Când vin acasă, vreau să am linişte. Nu vreau să mai aud nimic, nimic, domnule judecător. Şi de-aceia tac. Aş vrea foarte mult să tacă şi ea.

Dar judecătorul din Viena a fost de altă părere. A admis cererea soţiei şi a pronunţat divorţul împotriva soţului, pe motiv de „insultă gravă prin tăcere".

Motivul nu e mai puţin original. Ar putea fi întrebuinţat în cazuri speciale, când soţia vorbeşte prea mult sau când unul din soţi vrea să divorţeze şi n'are nici un motiv, ca să zicem aşa, legal.

Jos:
Nu, ea nu pălăvrăgeşte
Dar vorbeşte!!... şi vorbeşte!!...

Sus: *Femeile frumoase ar trebui să urmeze pilda actriţei Dolores Costello, mama celui mai mic „principe" din „dinastia Barrymore".*

MOR OAMENII INTELIGENŢI?

SE pare că da, căci oamenii proşti sau în orice caz cu însuşiri intelectuale nefolosite sunt singurii care lasă în urma lor o progenitură numeroasă.

In 1911, savantul Bertillon făcând o statistică, a dovedit că la 445 familii ilustre, numai o treime au lăsat câte un urmaş, în vreme ce la un număr egal de familii, numărul copiilor era dela trei în sus, când şi bărbatul şi femeia erau lipsiţi de cultură.

Profesorii universitari din Germania şi Anglia au în familie în loc de copii, câte un căţel. Lucrătoarele din fabricile de textile din Germania, câte doi copii (cei mai mulţi bastarzi) iar în familiile de mineri din Anglia, cel puţin câte patru urmaşi. Pictorii şi scriitorii, se ştie, nu se 'nsoară, iar muzicanţii, foarte rar. Autorii dramatici, inginerii şi directorii de teatru preferă artistele cari refuză cu încăpăţânare să nască altceva decât roluri şi gesturi.

Nu e de mirare deci, după cum observă un ilustru demograf din Paris, că nivelul intelectual al omenirii scade în fiecare an.

(Continuarea în pag. 21)

FRUMUSEŢEA ŞI SANATATEA

DORINŢA unei înfăţişări plăcute, încetează de mai fi o vanitate cum au considerat-o unii dintr'un fals puritanism; ea constituie o datorie faţă de noi înşine. Dar multe sunt femeile care, în vederea acestei realizări, fac imensa greşală de a se rezuma pur şi simplu la întrebuinţarea câtorva cosmetice. Spun greşală, pentrucă frumuseţea isvorăşte din acel echilibru, din acea armonie perfectă a organismului uman, prin care mişcările pierd orice urmă de stinghereală, devenind uşoare, graţioase, de o eleganţă naturală, ochii capătă o strălucire caldă, iar tenul pare străbătut de o radiaţie luminoasă ca globul translucid de porţelan, ce cuprinde incandescenţa unui bec electric.

Pentru a se concretiza, acest miracol reclamă o serie de îngrijiri cotidiane, care practicate cu răbdare, vă intră dela o vreme în obiceiuri şi ajungeţi să le faceţi în mod automat.

Sunt obligată în primul rînd, să vă spun că multe dintre dvs. nu ştiţi să respiraţi şi nici cum să faceţi băile. S'a vorbit mult în ultima vreme de influenţa pe care o poate avea o respiraţie corectă asupra sănătăţii în general, dar nu s'a considerat niciodată această funcţiune în raport cu frumuseţea. Şi iată totuşi prin ajutorul exerciţiilor de respiraţie, o femee poate anihila o tendinţă către obezitate, tot aşa de bine cum poate atenua o slăbiciune excesivă.

Asupra acestui capitol, găsim instrucţiunile cele mai detaliate din lume în manualul Yoghilor, cari au tot felul de mişcări respiratorii ce se întrebuinţează după cum e nevoie să se îmbunătăţească starea generală a organismului, să se stimuleze intensitatea cerebrală, să desvolte sau să se îndulcească vocea, etc. Dar, dat fiind că nu avem vreme să ne dedăm unui studiu atât de vast, ne vom mulţumi să reţinem câteva indicaţii utile.

In primul rând, veţi repeta în fiecare dimineaţă de douăzeci de ori, înaintea ferestrei deschise, următorul exerciţiu:

Inchideţi nara stângă cu arătătorul şi aspiraţi prin nara dreaptă, apoi, reţinându-vă respiraţia, liberaţi nara stângă şi închideţi dreapta, exalând aierul pe nara stângă. Inspiraţi pe stânga, expiraţi pe dreapta, etc.

După o săptămână, veţi putea încerca ceeace Yoghii numesc respiraţiunea completă şi pe care unul din maeştrii lor a descompus-o în modul următor:

Ţineţi corpul drept. Respiraţi pe nas, începând prin respiraţia abdominală şi dilatându-vă diafragma, continuaţi prin a ridica coastele inferioare, şi umflaţi-vă în sfârşit pieptul, pentru a umple cu aer plămânii. In această mişcare finală, partea de jos a abdomenului e uşor intrată înăuntru.

Incercaţi cu meticulozitate, studiând pe rând fiecare din cele trei faze, care de altfel nu trebue să formeze decât o singură mişcare şi veţi simţi curând admirabile efecte în întregul organism.

Anita Page şi Joan Marsh, discutând chestiuni de cosmetică, într'o pauză, în studio.

In ceeace priveşte băile, se recomandă celor care pot să suporte, duşuri reci dimineaţa şi băi calde seara înainte de culcare. Utilizarea lor depinde de felul cum sunteţi construite, dar nu pot să nu vă atrag atenţia că modul în care le practică japonezii, e cu mult mai eficace. Trebue să ştiţi că înainte de a intra în baie, d-na „Flori de Lotus" sau „Flori de Cireş", se aşează pe un scăunel lângă baia cu apă caldă şi înarmându-se cu un săpun-mare şi cu o perie, începe o săpunire abundentă, urmată de o fricţiune energică şi de repetate clătiri; numai după această ceremonie se socoteşte demnă să intre în apa limpede a basinului. Cum să urmăm acest exemplu? E de ajuns să luaţi un duş călduţ după baie sau să goliţi putina după ce v'aţi săpunit, pentru a o umple din nou cu apă caldă.

Marlene Dietrich dela „Paramount" este o credincioasă a legilor cosmeticei.

Un rol primordial în frumuseţea feminină, îl joacă buna stare generală a organismului, care reclamă un regim alimentar şi puţin sport, făcut rezonabil. Spre exemplu, mersul practicat cu o centură bine strânsă pe şolduri şi menţinând solid muşchii abdomenului, constitue un minunat exerciţiu.

Dacă aţi satisfăcut aceste prime condiţiuni, procedaţi la tratarea obrazului: câteva minute de masaj cu o cremă nutritivă, special combinată după structura epidermei dvs., întăreşte muşchii, curăţând pielea.

Iată-ne însfârşit asupra importantului capitol pe care-l formează epiderma. Nu ştiu dacă aveţi idee de rolul preponderent pe care pielea îl joacă în eliminarea tuturor impurităţilor fabricate de trupul omenesc în cursul unor existenţe surmenate, cum sunt ale noastre. Vă voiu ilustra importanţa sa printr'un singur exemplu foarte bine cunoscut şi anume: o arsură profundă dar mică e mai puţin gravă decât o arsură superficială dacă aceasta din urmă se întinde pe o suprafaţă mare pentrucă, epiderma ne mai eliminând, bolnavul poate muri printr'o auto-intoxicare. Funcţiunea respiratorie a pielei e deci vitală şi tot ceeace o poate înlesni, trebue practicat cu sfinţenie.

Obiceiul de a masa pielea seara cu un corp gras bine ales, nu porneşte numai dela cochetărie ci mai cu seamă dela o higienă bine înţeleasă; pielea bine curăţată devine mai fragedă şi mai luminoasă, înzecindu-şi puterea respiratoare.

Ridicaţi-vă împotriva prejudecăţii care constă în a păstra un strat de cremă pe obraji în cursul nopţii, ceeace nu face decât să astupe porii. Insfârşit, feriţi-vă de a cumpăra orice cremă de masaj pe care o găsiţi în comerţ, pentrucă vă plac

borcanul sau pentrucă titlul vă pare promiţător. Epiderma ca şi celelalte organe, necesită un regim propriu conformaţiei sale. Pielea uscată şi fină a artriticilor, care se sbârceşte repede, poate primi o alimentaţie similară cu cea care se dă unui ten gras, ai cărui pori prea deschişi fabrică o abundentă secreţiune.

In privinţa acestor detalii va avea să se pronunţe un specialist, dacă vreţi ca tratamentul să fie cu adevărat folositor.

Dimineaţa, imediat ce v'aţi dat jos din pat, se impune ştergerea obrazului cu o loţiune tonică ce îndepărtează secreţiunile eliminate de piele în timpul nopţii. Loţiunea pe care v'o pot recomanda eu, e o combinaţie de camfor, ulei de migdale dulci şi mentă. Camforul curăţă şi stimulează, menta strânge ţesuturile iar emulsiunea de migdale îndulceşte şi tempereează efectul mentei. Nu vă mai rămâne decât să vă alegeţi o cremă uşoară, pentru fixarea pudrei.

Şi acum, rezumând în câteva cuvinte cele de mai sus, e de reţinut că pentru a conserva o aparenţă de tinereţe, se impune să compensaţi pierderile organismului printr'o higienă bine înţeleasă.

„Omul nu moare, se sinucide" a spus nu mai ştiu cine. Tot astfel, femeea se lasă adesea să îmbătrânească, refuzându-şi un sfert de oră de îngrijiri zilnice.

YVETTE

CIUDĂŢENII

(Continuare din pagina 19)

Savantul n'a observat însă că nici o dansatoare, nici o cântăreaţă, nici o actriţă, nici o femee de o frumuseţe remarcabilă nu fac copii.

Există vre-o soluţie în faţa acestei catastrofe?...

Deocamdată niciuna. Sau o lege: femeile frumoase să fie obligate să dea naştere la cel puţin câte şase copii. Taţii să fie recomandaţi de Instituţiile de cultură superioară. Şi încă n'am fi siguri de rezultat — s'ar putea întâmpla ca fiii şi fiicele să moştenească „frumuseţea" tatălui „inteligent" şi „inteligenţa" mamei frumoase. (Vezi răspunsul lui Bernhard Shaw). — W

JACK LONDON

CAND UN OM NU UITA

FORTUNÉ La Perle înainta cu greu prin zăpadă, gâfâind și blestemând, rând pe rând, nenorocul său, Alaska, Nome, cărțile de joc și pe omul pe care tocmai îl tăiase cu cuțitul la „Eldorado".

Sângele victimei îngheța pe mâinile lui, și scena omorului i se desfășură în minte: omul încleștându-se de marginea mesei și prăbușindu-se încet pe jos; jetoanele rostogolindu-se și cărțile de joc răvășindu-se, clipa de surprindere, înfiorarea sălii întregi; antreprenorii jocurilor încetându-și strigările și zornăitul zarurilor stingându-se; stupoarea zugrăvită pe toate fețele; pe urmă o tăcere care i se păruse nesfârșită și atunci grozavul strigăt de moarte — și vârtejul care arunca pe urmele sale un oraș întreg, cuprins de furie.

— Tot iadul s'a deslănțuit, rânji el, cotind în beznă, ca să ajungă la țărmul mării.

Uși se deschideau, lăsând să țâșnească afară lumini; corturi, colibe, case de dans dădeau drumul celor dinăuntru pe urmele lui. Strigătele oamenilor și urletele câinilor îi spărgeau urechile și-i iuțiau pașii. Alerga din ce în ce mai repede.

In cele dn urmă, sgmotele se potoliră și mulțimea urmăritorilor, înciudată de a fi răscolt în zadar întunericul, se împrăștie.

Dar o umbră stăruia să se țină pe furiș după el. Intorcându-și capul din când în când, fără să se oprească, o întrevedea, când conturându-se vag pe zăpadă, când confundându-se cu massa mai întunecată a vreunei colibe adormite sau a vreunui vas din port.

Fortuné înjura și totodată avea dorința să plângă, întocmai ca o femee, din cauza oboselii și se înfunda mai departe în labirintul alcătuit de o îngrămădire de ghiață, corturi și gropi de sondaj. Se poticnia de tărsane întinse și de grămezi de mărfuri, se împiedica de frânghiile corturilor, se izbia de țăruși înfipți par'că intradins în drumul său și cădea în fiecare clipă pe mormane de zăpadă și pe plute.

Din timp în timp, când se credea în siguranță, își încetinia fuga, amețit de bătăile repezi ale inimii și de răsuflarea-i sacadată. Dar, mereu, umbra se ivia din beznă și-l silia să-și reia goana.

Un gând neliniștitor îi trecu prin mintea plină de superstiții, înfiorându-l. Fatalismul său de jucător dădea o anumită interpretare stăruinței acestei umbre tăcute, neînduplecate și încăpățânate.

Vedea în ea Soarta care duce partida până la capăt și nu-i părăsește pe jucători decât după încheierea socotelilor.

Fortuné credea în realitatea acestor lucruri, și, când lăsă țărmul mării și o luă pe tundra înzăpezită, nu fu surprins văzând umbra precizându-se și apropiindu-se de el.

Demoralizat de neputința lui, se opri în mijlocul unui întins spațiu liber și se întoarse spre arătare. Brațu-i drept se întinse și revolverul său luci la lumina stelelor.

— Nu trage! Nu sunt înarmat!

Umbra luase o formă omenească. La auzul acestui glas, Fortuné își simți genunchii tremurând, și, în acelaș timp, un oftat de ușurare îi umflă pieptul.

* * *

Poate că lucrurile ar fi luat o altă întorsătură, dacă Uri Bram ar fi avut la el revolverul când, așezat pe una din băncile grosolane dela „Eldorado", asistase la omor. Tot din cauza asta, repetă acum :

— Nu trage. Vezi bine că n'am revolver.

— Atunci, pe focul iadului! pentru ce alergi după mine? strigă Fortuné lăsându-și în jos arma.

Uri ridică din umeri, și zise:

— Aș dori să mă însoțești.

— Și unde anume?

— La coliba mea, colo sus, la marginea taberei.

Dar Fortuné se înfipse în zăpadă și luă feluriți sfinți de martori ai nebuniei interlocutorului său.

— Cine ești tu? întrebă el ca să sfârșească, și drept cine mă iei de crezi că mă voiu duce la porunca ta, să-mi vâr capul în ștreang?

— Sunt Uri Bram, răspunse celălalt simplu, și coliba mea e puțin mai sus, la marginea taberei. Nu te cunosc, însă adineaori ai smuls sufletul unui om — privește, ai încă sânge pe mâneca ta — și mâna omenirii se lasă grea pe tine, ca pe un al doilea Cain. Nu există niciun loc să-ți poți odihni capul. Eu am o colibă...

— In numele mamei tale, ajunge, întrerupse Fortuné, sau te voiu trata ca pe un alt Abell. Un cuvânt mai mult și vom vedea! Mii de oameni gonesc după mine în câmpie și pe dealuri. Ce pot face cu coliba ta? Ceeace vreau, purcel blestemat, e să fug departe, cât mai departe de aci!

„Pe de altă parte însă, îmi vine să mă întorc ca să fac scandal, să mă răfuesc cu câțiva și să termin această istorie. In viață trebue să te lupți pentru pielea ta!"

Tăcu descurajat, doborît de desnădejde, și Uri se folosi de această clipă. Nu era un orator. Și cuvântarea lui fu cea mai lungă pe care o rosti vreodată — afară de o alta, despre care va fi vorba mai încolo.

— Tocmai pentru asta ți-am vorbit de coliba mea. Te pot ascunde așa de bine că nu te vor descoperi niciodată, — și nu duc lipsă de provizii. Nu-i nici un alt mijloc ca să le scapi. N'ai nimic, nici măcar câini; marea ți-e închisă. Cel mai apropiat port e Saint-Michaël, și urmăritorii te vor ajunge. Deasemenea dacă o iei spre Anvik. N'ai nicio șansă în lume ca să scapi.

„Haide! rămâi cu mine până ce chestia va fi înăbușită. Până într'o lună, și chiar înainte, vei fi uitat, se va vorbi de goana după aur din York și de atâtea alte lucruri. Atunci îți vei putea relua drumul, fără să atragi atenția.

„Am părerile mele despre justiție! Dacă te-am urmărit când ai plecat dela „Eldorado" și apoi pe țărmul mării, n'am făcut-o ca să te arestez sau ca să te denunț. Am părerile mele și ele nu te privesc".

Incetă să vorbească, văzând pe ucigaș, scoțând din buzunar o carte de rugăciuni.

Aurora boreală, care se urca la nord-est, lumină cu lucirea ei galbenă, capetele descoperite ale celor doi oameni, precum și mâinile lor goale ținând cartea sfântă. Fortuné îl puse pe Uri să jure că se va ținea de cuvânt, și acest jurământ sincer nu trebuia călcat niciodată.

* * *

Ajuns la ușa colibei, Fortuné avu o scurtă șovăială. Se mira de purtarea bizară a acestui om care-l lua sub protecția sa, și o bănuială se trezi în el. Dar, la flacăra lumânării, văzu o încăpere confortabilă și primitoare, și se puse să răsucească o țigară, în timp ce Uri pregătea cafeaua.

Căldura îl destinse curând mușchii și lungit pe spate cu o nepăsare care nu era pe deaîntregul prefăcută, scruta cu lăcomie fața salvatorului său, printre spiralele de fum.

Acest om cu trăsături energice, avea o forță de un gen special, care nu se exteriorizează. Sbârciturile lui alcătuiau brazde tot așa de adânci ca niște crestături și niciodată o expresie de prietenie sau de veselie nu le îndulcia asprimea. Ochii săi cenușii și reci scânteiau sub sprâncene groase și stufoase. Nasul, bărbia, fălcile și cuta buzelor sale, arătau o hotărîre neclintită, pe care frunstea-i îngustă o arăta irevocabilă și — la nevoe, — fără milă.

Totul, la această față, exprima asprimea. Era aceea a unui om obișnuit cu singurătatea și disprețuitor de aprobarea altuia; a unui om care, de multe ori, își petrecea nopțile desbătându-și faptele cu conștiința sa, însă care se scula a doua zi cu gura închisă, pentru ca nimeni să nu-i cunoască îndoelile.

Spiritul lui era mărginit, însă adânc și Fortuné, cu idei largi și superficiale, nu putea să-l înțeleagă.

Dacă Uri ar fi cântat la bucurie și oftat la mâhnire, lui Fortune i-ar fi fost mai ușor să-l înțeleagă. Dar cum trăsăturile sale rămâneau tainice, Fortuné nu era în stare să măsoare sufletul pe care-l ascundeau.

— Dă-mi o mână de ajutor... Cutare, porunci Uri, după ce-şi goliră ceştile. Trebue să fim pregătiţi în caz de „vizită".

Fortuné îşi spuse numele, şi se puse să-l ajute maşinal.

Micul pat de lemn era aşezat într'un ungher. Fundul acestei mobile improvizate era făcut din buşteni adunaţi de pe ţărm şi acoperiţi cu muşchiu.

Uri dădu la o parte muşchiul dinspre perete şi scoase trei buşteni. Ii tăie cu ferestrăul şi puse la loc numai capetele lor, astfel încât şirul de buşteni să nu pară întrerupt. După aceea, Fortuné aduse trei saci de făină pe cari îi rândui pe jos, în locul unde lemnul lipsia. Pe deasupra, aşeză doi saci lungi de marină, pe urmă aşternu mai multe rânduri de muşchiu şi de pături.

Fugarul putea să se lungească acolo cu blănurile bine întinse peste el, de la un capăt la celălalt al patului; oricine ar fi văzut patul, l-ar fi crezut neocupat.

Săptămânile următoare, avură loc mai multe percheziţii la Nome; nicio colibă nu scăpă necercetată; totuşi Fortuné nu fu descoperit în ascunzătoarea lui. La dreptul vorbind, nimeni nu se gândia la coliba lui Uri Bram; era cel din urmă colţişor depe pământ unde i-ar fi trecut prin cap cuiva, că s'ar putea descoperi ucigaşul lui John Randolph.

Afară de momentele de alarmă, Fortuné se plimba prin încăpere, făcând nesfârşite pasenţe şi fumând într'una. Deşi firii lui uşuratice îi plăceau mult convorbirile sgomotoase şi râsetele răsunătoare, totuş se conformase îndată firii tăcute a lui Uri. Nu vorbiau decât de cercetările poliţiei Statului, de drumurile cele mai bune şi de preţul câinilor şi asta încă la rare răstimpuri şi în puţine cuvinte.

Pe urmă Fortuné crezu că a născocit un sistem pentru jocul de cărţi şi zi cu zi, timp de ore întregi, cărţile fură amestecate şi le dădu, le adună ca să le amestece din nou, notând combinaţiile lor în lungi coloane şi reîncepând la nesfârşit.

Dar sfârşi prin a epuiza şi această distracţie şi cu capul plecat deasupra mesei, îşi trecu timpul evocând animaţia tripourilor din Nome, deschise toată noaptea, unde bancheri şi ponţi rivalizează în şiretenie, în zornăitul neîntrerupt al ruletelor.

In acele clipe, izolarea şi sentimentul decăderii sale îl copleşiau până 'ntr'atât încât stătea ore întregi, cu ochii ficşi, în aceeaşi poziţie.

Alte ori, amărăciunea-i, mult timp rumegată, isbucnia în cuvinte vehemente.

— In viaţă trebue să te lupţi pentru pielea ta, repeta el bucuros, şi apoi urmă:

„Niciodată n'am avut nici cea mai mică şansă ca să reuşesc în viaţă. Nedreptăţit încă dela naşterea mea, am supt nefericirea odată cu laptele mamei mele. Zarurile erau măsluite când m'a zămislit ea, şi m'am născut ca să dovedesc că pierduse partida.

„Pentru ce mama mea, sau cel puţin societatea, nu mi-au dat un rost? Cum s'a făcut să cunosc sărăcia la Seattle şi să mă îndrept spre Nome ca să vieţuesc acolo ca un porc?

„Şi mai ales pentru ce a trebuit să-mi vină poftă să fumez, să n'am chibrituri şi să intru la „Eldorado" ca să cer un foc, atunci când mă duceam la Grand Pete?

„Totul, absolut totul, conspira împotriva mea. Eram învins înainte de a mă naşte, nu-i nicio umbră de îndoială. Şi niciun mijloc de scăpare!

„Iată deci cum se explică purtarea mea în această chestie şi atitudinea lui John Randolph, care mă dădea de gol şi în acelaş timp, îşi strângea jetoanele. Dracu' să-l ia! Cu atât mai rău pentru el! De ce nu şi-a ţinut gura! Mi-aş fi putut încerca norocul. Ştia bine că eram aproape tinichea. Şi pentru ce nu mi-am reţinut mâna? Ah! pentru ce? pentru ce?"

Şi Fortuné se tăvălia pe jos, întrebând zadarnic Soarta.

Martor la accesele lui, Uri stătea tăcut şi nu schiţa nicio mişcare, caşi cum nu i-ar fi păsat de nimic; totuş ochii săi cenuşii se turburau şi se întristau.

* * *

Nu era nimic comun între aceşti doi oameni; Fortuné îşi dădea seama de asta îndeajuns şi se mira uneori de protecţia pe care i-o acorda celălalt. Dar cu timpul se obişnui şi cu asta.

Uciderea lui John Randolph era clasată acum în analele taberei. Dacă vinovatul ar fi fost prins la început, minerii şi-ar fi întrerupt lucrul, tocmai atât cât le trebuia ca să facă dreptate. Tot aşteptând însă, amănuntele cazului lui Fortuné La Perle încetară de a-i mai pasiona.

Era aur de cules în albia *creek*-urilor şi pe ţărmurile cu nisip roşu şi odată marea din nou liberă, oamenii ai căror saci erau umflaţi să plesnească, urmau să se îndrepte spre ţinuturile unde se găsesc din belşug lucrurile cari fac viaţa frumoasă.

Aşadar, într'o noapte Uri şi Fortuné încărcară sania cu merinde, înhămară câinii şi porniră spre Sud, pe ghiaţa drumului de iarnă.

Dar părăsind această direcţie în dreptul lui Saint-Michaël, lăsară coasta, străbătură dealurile şi atinseră Yukonul la Anvik, la câteva sute de mile de gura lui. Pe urmă o luară spre Sud-Vest, trecură la Koyukuk, Tanana şi Minook, ocoliră Fort Yukon, călătoriră deoparte şi de alta a cercului polar şi, însfârşit, reluară drumul Sudului, peste câmpii. Fu un drum aprig şi Fortuné n'ar fi înţeles stăruinţa lui Uri să-l urmeze, dacă acesta nu i-ar fi vorbit de un teren în exploatare, ce-l avea la Eagle.

Acest oraş se afla la hotarele teritoriului. Câteva mile mai departe, la Fort Cudaly, steagul britanic fâlfâia pe cazarmă.

Apoi urmară Dawson, Pelly, Cinq-Doigts, Bras-du-Vent, Carrefour-du-Caribou, Linderman, Chilcoot şi Dyea.

A doua zi după ce ajunseră la Eagle, se sculară devreme. Era ultima lor etapă, aceea unde trebuiau să se despartă.

Fortuné îşi simţia inima uşoară. In aer plutia o făgăduială de primăvară şi zilele începeau să devină mai lungi. Drumul continua pe teritoriu canadian. Libertatea era la îndemâna lui, soarele revenia şi fiecare zi care se scurgea, îl apropia de lumea largă...

Intinderea era nemărginită şi odată mai mult, putea să privească viitorul cu cea mai mare încredere.

La vremea prânzului începu să fluere, şi fredona frânturi de cântece vesele, în timp ce Uri strângea uneltele şi înhăma câinii.

Peste puţin totul fu gata, şi picioarele-i furnicau de dorinţa să plece, când Uri îi puse o întrebare neaşteptată.

— Ai auzit vreodată vorbindu-se de Drumul Calului Mort?

Şi-l privi gânditor pe Fortuné, care iritat de această zăbavă, răspunse cu un „nu" din cap.

—Ţi se întâmplă uneori să legi prietenii în împrejurări pe cari nimic n'ar putea să ţi le şteargă din minte, urmă Uri cu un glas scăzut şi foarte încet. Intr'un asemenea caz am făcut cunoştinţă cu un om pe Drumul Calului Mort. In 97, străbaterea cu cai a trecătoarei Albe a pricinuit desnădejdea multor mineri. De aceea a şi fost botezată aşa.

„Caii cădeau ca muştele dela primele îngheţuri şi dela Ska-

guay până la lacul Bennett, hoiturile lor putreziau cu grămada.

„Muriau pe stânci, se otrăviau cu ierburi şi crăpau de foame la lacuri. Cădeau pe marginea drumului, când acesta exista, sau treceau prin ghiaţă în râu; se înecau cu poverile lor, sau se sdrobiau de stânci; îşi rupeau picioarele în crăpături sau se deşelau răsturnându-se cu samarele lor; dispăreau prin văgăuni, se înămoliau în mlăştini, îşi spintecau burţile în bălţi unde trunchirile copacilor se cufundau drepte.

„Stăpânii lor îi ucideau cu focuri de armă, sau îi siliau să meargă până ce cădeau istoviţi, după care reveniau la golf şi-şi procurau alţii.

„Ei bine, acolo am cunoscut pe un om care avea bunătatea şi răbdarea unui Hristos. Şi era sincer. La oprirea de amiază, lua poverile de pe cai, ca să-şi aibă şi ei partea lor de odihnă. Plătia nutreţul până la cincizeci de dolari chintalul şi chiar mai mult. Intrebuinţa propriile sale pături ca să le învelească spatele, când pielea se rodea şi se jupuia.

„La sfârşitul călătoriei noastre, un om care avea pe conştiinţă cincizeci de cai, vru să ni-i cumpere pe ai noştri, *cayuses* de munte dela estul Orégonului. Ne ridicarăm ochii spre el; pe urmă privirăm animalele. Oferia cincizeci de mii de dolari şi noi eram fără niciun ban; dar ne gândirăm la iarba otrăvitoare depe Gomm şi la trecerea peste malul râpos al mării şi omul care era fratele meu, nu zise niciun cuvânt, însă împărţi caii în două grupuri, ai mei deoparte, ai săi de cealaltă, apoi mă privi.

„Ne înţeleserăm. Atunci, îmi duse caii la o parte, eu îi luai pe ai săi, şi, cu focuri de puşcă, îi uciserăm până la ultimul, în timp ce individul care pierduse până atunci cincizeci de cai, ne înjura de-şi rupea gâtlejul. Dar omul de care eram legat prin legăturile frăţiei, pe Drumul Calului Mort..."

— Da! era John Randolph, încheie Fortuné rânjind.

Uri făcu un semn afirmativ şi zise:

— Sunt fericit că ai înţeles.

— Sunt gata, răspunse Fortuné şi faţa lui îşi reluase vechea expresie de amărăciune şi de oboseală. Haide, dar să isprăvim repede!

Uri Bram se ridică.

— Toată viaţa mea am crezut în Dumnezeu. Cred că-I place dreptatea, că în momentul de faţă ne vede şi că a ales între noi. Cred că aşteaptă să-şi exprime voinţa prin mâna mea. Şi sunt atât de încredinţat de asta, încât vom face astfel, ca şansele noastre să fie egale, pentru a-L lăsa să-şi arate hotărîrea.

Inima lui Fortuné zvâcni la aceste cuvinte. Nu ştia mare lucru despre Dumnezeul lui Uri, însă credea în noroc, şi el îl favorizase din noaptea în care fugise spre ţărmul mării, prin zăpadă.

— Dar n'avem decât un singur revolver, obiectă el.

— Vom trage cu rândul, replică Uri şi în acelaş timp scotea butoiaşul din revolverul Colt al celuilalt şi-l cerceta. Şi cărţile vor hotărî! O partidă de şapte!

* * *

Sângele lui Fortuné se încălzia la gândul jocului; scoase cărţile din buzunar. Desigur, norocul nu era să-l părăsească tocmai acum. Gândi că soarele revenise, când tăie pentru „protie" şi tresări de bucurie văzând că lui îi era dat să înceapă.

Amestecă cărţile, şi Uri tăie pe valetul de pică. Işi dădură pe faţă cărţile: Uri era fără atu-uri, pe când Fortuné arăta asul al doilea. Libertatea îi apăru aproape de tot, în timp ce numărau cei cincizeci de paşi.

— Dacă Dumnezeu renunţă la răzbunare şi mă dobori, câinii şi restul îţi aparţin. Vei găsi un act de vânzare în regulă în buzunarul meu, declară Uri, ţinându-se drept înaintea lui şi oferindu-şi pieptul.

Fortuné îşi goni din minte viziunea soarelui strălucind peste mări şi se pregăti să tragă. Făcu asta cu cea mai mare grijă. De două ori îşi lăsă în jos arma, în timp ce boarea primăverii legăna pinii. Pe urmă, luându-şi seama, puse un genunchi pe pământ, înşfăcă revolverul cu amândouă mâinile şi trase. Uri se învârti pe jumătate în jurul său, întinse braţele, se clătină o clipă şi se prăbuşi în zăpadă.

Dar Fortuné îşi dădu seama că-l lovise prea mult într'o parte; altfel nu s'ar fi învârtit.

Când Uri, stăpânindu-şi durerea şi silindu-se să se scoale, îi făcu semn că voia arma, Fortuné se gândi să tragă a doua oară. Dar respinse acest gând. Norocul îi fusese doar favorabil şi dacă trişa acum, el putea să se întoarcă împotriva lui. Nu, va juca cinstit. Dealtminteri, Uri era atins sdravăn, şi, fără îndoială, n'ar mai fi în stare să ţină greul revolver Colt destul timp, ca să ţintească.

— Unde ţi-e Dumnezeul, acum? zise el batjocoritor dând arma rănitului.

Uri răspunse:

— Dumnezeu n'a vorbit încă. Pregăteşte-te să-L auzi.

Fortuné se aşeză înaintea lui, însă ferindu-şi pieptul, astfel încât să prezinte o ţintă cât mai mică.

Uri se împleticia ca un om beat, însă aştepta ca durerea să-şi fi slăbit strânsoarea ghiarelor.

Revolverul era greu, şi, ca şi Fortuné, Uri avu impresia că nu putea trage. Dar îl ţinu cu braţul întins deasupra capului său şi-l coborî încet. Când pieptul lui Fortuné şi ţeava revolverului fură în aceeaşi linie înaintea ochilor săi, apăsă de trăgaci.

Fortuné nu se învârti deloc în jurul său. Totuşi, viziunea veselă a San-Franciscului pieri şi în timp ce zăpada, sclipind sub soare, se întuneca în ochii săi, îşi scuipă cel din urmă blestem asupra ultimei şanse, de care nu ştiuse să se folosească.

Trad. de CONST. GALITZA

ACTUALITĂȚI

Dreapta: *Marele Voevod Mihai şi-a primit prietenii la Castelul Peleş, de ziua sa onomastică. Iată-l în balcon, în mijlocul lor ;* jos: *delegaţia camarazilor dela liceul militar „Niculae Filipescu", care a prezentat Marelui Voevod felicitările;* în mijlocul paginei, jos: *congresiştii sub-ofiţeri de rezervă, au depus o coroană la mormântul Eroului Necunoscut.*

Jos : *Cortegiul funebru la înmormântarea actorului Ion Petrescu;* st. jos: *d. Jan Seba, noul ministru al Cehoslovaciei la Bucureşti, a vizitat institutul de arte grafice „Adevĕrul". Fotografia noastră îl reprezintă în biroul direcţiunii ziarelor „Dimineaţa" şi „Adevĕrul".*

(Foto-Berman-Realitatea)

„Realitatea Ilustrată" alege „Parlamentul Copiilor"

In cadrul marilor inițiative pe care „Realitatea Ilustrată" le-a luat pentru sezonul de iarnă, se impune pe primul plan o grandioasă operă de asistență socială, care va lua ființă sub titlul de „PARLAMENTUL COPIILOR".

Fiecare clasă a școlilor din București, începând din clasa întâia primară, până'n a patra de liceu, va delega câte unul sau doi reprezentanți, într'un mare congres al elevilor și elevelor, congres care se va întruni sub auspiciile oficialității, și cu concursul „Realității Ilustrate".

Rolul „Parlamentului copiilor" va fi următorul:

El are menirea să propună și să desbată cele mai practice și mai utile idei, grație cărora să se poată aduna și distribui înainte de sărbătorile Crăciunului, bani, alimente și vestminte călduroase, de iarnă, elevilor săraci, din toate școlile.

Delegatul sau delegații școlii, cari vor fi aleși prin vot, cu buletine tipărite în „Realitatea Ilustrată", sub controlul profesorului respectiv, pentru fiecare clasă, vor trebui ca pe lângă propunerile ce vor avea de făcut, să indice totodată, cu asentimentul conducătorului clasei, cari sunt colegii ce trebuesc ajutați efectiv, cu ocazia sărbătorilor.

Darurile strânse de „Parlamentul copiilor" vor fi distribuite apoi de un comitet profesoral, în cadrul unei mari festivități, înaintea Crăciunului, astfel ca și copiii săraci să se poată bucura la Nașterea Domnului.

Ședințele Parlamentului Copiilor vor fi prezidate de o înaltă autoritate profesorală din București și Ministerul Instrucțiunii, prin marele om de bine și înțelegător al nevoilor mulțimii, d. ministru Gusti, a promis tot sprijinul său oficial, acestei mari opere de caritate.

In numărul viitor vom da amănunte ample asupra modului cum va decurge alegerea și cum va lucra Parlamentul Copiilor. Sperăm că părinții vor îmbrățișa cu toată căldura inițiativa noastră, și ne vor da tot sprijinul lor, pentru îndeplinirea acestei opere. Deasemenea, rugăm pe toți domnii profesori și învățători din Capitală, să acorde un sprijin cât mai larg ideii noastre, aceasta pentru cea mai perfectă reușită a proectului.

CONCURSUL MUZICAL „REALITEA ILUSTRATĂ - COLUMBIA"

Premii în valoare de 100.000 lei

„Realitatea Ilustrată", împreună cu marea casă de muzică „Columbia", organizează un concurs pentru alegerea celei mai bune bucăți muzicale, imprimate pe plăci „Columbia", în sezonul 1932—1933.

Casa „Columbia" propune pentru concurs 24 de bucăți muzicale, imprimate pe plăci, și dintre care noi enumărăm următoarele douăzeci: Ilona — muzică și cuvinte de Elly Roman; Mintemă — muzică de Ionel Fernic; Oh! Mona — muzică de Weens & Washburn; Rumba, rumba peste tot — muzica de Alverio Cozziani; Romangola, tango — muzica de F. Apollonio; Dă-mi o clipă de iubire, tango argentin — muzica de Carlos Gardel, Rosita, tango — muzică și cuvinte de Corologos; Suflet candriu, slowfox — muzica de I. Vasilescu; Napolitana, tango — muzica de Will Meisel; Tu nu ești cea din urmă, tango — muzica de Hoenigsberg; De ce mă minți, tango — muzica de Jean Lenoir; Mi-e dor romanță — muzica și cuvinte de N. Manzatti; Cântecul uitării, romanță — muzica de Pațașev; Beau, tango — muzica și cuvinte de I. Fernic; Vreau o păpușe, tango — muzica și cuvinte de I. Fernic; Un cuib de ramuri, tango argentinian — muzica de L. Telleria; Lola, tango — muzica și cuvinte de Elly Roman; Gândește-te la mine, tango romanță — muzica și cuvinte de Elly Roman; Carmencita, tango — muzica și cuvinte de N. Manzatti; Cântă vioară, tango romanță — muzica de Elly Roman.

Aceste bucăți se vor putea asculta în toate magazinele de muzică din țară, și în special la magazinele „Columbia" din București, Calea Victoriei No. 48-50, și la sucursalele lor din Cluj, Piața Unirii 28, din Cernăuți, str. Flondor No. 12, din Timișoara, B-dul Reg. Ferdinand 7. Deasemenea, plăcile vor fi transmise la radio, la date ce se vor anunța la vreme, și pentru localitățile unde nu ar exista, casa „Columbia" le trimite ramburs, la cerere.

Oricare dintre cititorii noștri cari va numi bucata pe care o va alege un juriu, ca fiind cea mai frumoasă, va câștiga unul din numeroasele premii pe care „Realitatea Ilustrată" și casa „Columbia" le-au fixat pentru acest concurs, și pe care le-am enumărat în numărul nostru trecut.

„Realitatea Ilustrată" alege pe cel mai bun diseur și pe cea mai bună diseusă din România.—Un angajament strălucit la „HIS MASTER'S VOICE".

„REALITATEA ILUSTRATĂ" instituie un nou mare concurs, pe țară, pentru alegerea celui mai bun diseur și a celei mai bune diseuse.

Concursul nostru, prin care se vor evidenția cei mai buni cântăreți, din marea masă a anonimilor, va fi organizat în următoarele orașe: București, Iași, Cernăuți, Cluj, Constanța, Chișinău, Timișoara și Craiova.

In fiecare din aceste orașe, se vor constitui jurii, compuse din somități muzicale, cari vor examina calitățile vocale și artistice ale concurenților.

In fiecare din orașele enumerate mai sus, se vor alege în concurs preliminar, câte un diseur și o diseusă, iar în București se vor alege deasemenea câte un diseur și o diseusă, la douăsute de candidați.

Acei aleși în provincie, vor veni pe spezele noastre la București, unde va avea loc concursul definitiv.

Premii: câte un angajament strălucit pe termen de un an, la marea casă muzicală mondială, „HIS MASTER'S VOICE" și la cerere, câte un angajament la marile localuri ale Capitalei.

Inscrierile se primesc, însoțite de fotografii și de câteva date personale, la redacția revistei „REALITATEA ILUSTRATĂ".

Imprimările „R. C. A."

Cum se va desfășura concursul „Realitatea Ilustrata" - R. C. A. Premii în banii și aparate de radio.

In seria concursurilor muzicale, dotate cu mari premii, pe care le organizează revista noastră, trebue menționat ca senzațional, marele concurs „Realitatea Iustrată"—„R. C. A.".

El constă din următoarele:

In toată țara se vor instala aparate speciale de înregistrat „R. C. A." pe plăci de gramofon „Victor", cea mai senzațională invenție a secolului. Este deajuns să vorbești în fața unui microfon, până la completarea plăcii, — care are un preț minim — și imediat îți poți auzi vocea, clar și perfect deslușit, ca și cum ai vorbi a doua oară. Iți poți înregistra vocea cântând, sau să execuți muzică la vioară, execuțiuni de bucăți muzicale la instrumente neobicinuite, declamații, imitațiuni, etc.

Cititorii noștri cari vor să participe la concurs, se vor înscrie ulterior imprimărilor, menționând categoria la care vor să ia parte, precum și numărul de plăci cu care vor să concureze, la redacția revistei „Realitatea Ilustrată" str. Const. Mile 7.

Aparatele „R. C. A." și plăcile „Victor se găsesc instalate până acum în:

BRAȘOV: Magazinul „Electra" str. Carol 22.

BUCUREȘTI: R. C. A. Calea Victoriei 106, et. I.

CLUJ: Magazinul „Constructio" Piața Unirii32.

CRAIOVA: Magazinul „La Harpa" Krasnianski.

CERNĂUȚI: Magazinul „Automotorul" str. Iancu Flondor 35.

GALAȚI: Magazinul „Autoturism", str. Mare 2.

PLOEȘTI: Magazinul „Radio-Lumina" Pasagiul Cooperativa.

TIMIȘOARA: Magazinul Kecskeméty, str. Telbisz.

CONSTANȚA: Magazinul Limbidi, str. Carol 33.

Concursul este dotat cu mari premii în bani, și cu o serie de aparate de radio „R. C. A.", numai ele în valoare de lei 40.000.

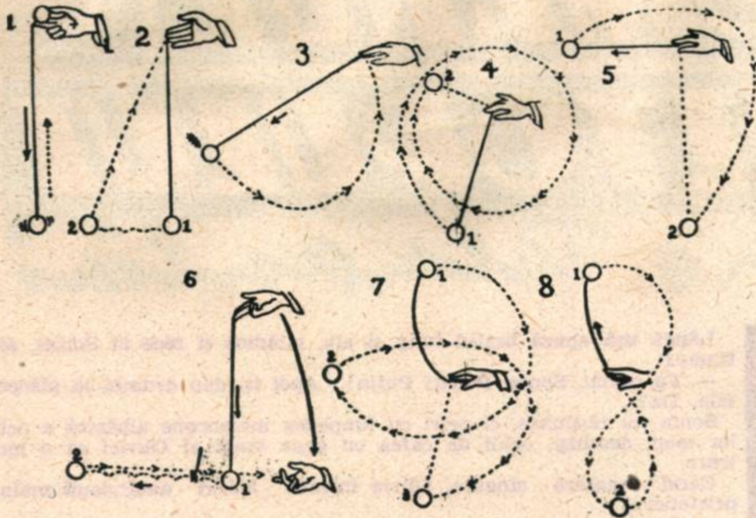
Bon de reducere
Pentru înregistrarea vocei pe plăcile „Victor" la concursul „Realitatea Ilustrată" — „R. C. A".

APOLLONIUS DIN TYANE

în Biblioteca „Dimineții" UN RECORD EDITORIAL

In aceste condițiuni, poemul „APOLLONIUS DIN TYANE" al d-lui Adrian Verea nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă.

Concursul de Yo-Yo al „Realităţii Ilustrate"

AM publicat într'unul din numerele noastre trecute, un delicios articol al unui colaborator al nostru, care trata ravagiile yo-yo-maniei pe toate faţetele.

Ceeace e drept însă, trebue recunoscut: epidemia yo-yo-ului face din ce în ce victime mai numeroase şi cum un mare număr de cititori au ajuns cu timpul artişti ai acestei distracţii nevinovate, am fost solicitaţi să organizăm un concurs pentru campionatul de yo-yo în România.

Şi tot astfel cum am organizat marile campionate de ping-pong, la apariţia acestui joc în România, tot astfel patronăm şi acum un senzaţional concurs de yo-yo, care va indica pe cel mai bun jucător.

„Realitatea Ilustrată" institue un mare concurs pe ţară, cu yo-yo-uri speciale, fabricate pentru „Realitatea Ilustrată" şi purtând etichetele şi numărul de control al revistei noastre.

Dăm aci câteva scheme de figuri ale acestui joc. Viitorul campion va trebui să poată executa dacă nu totalitatea acestora, cel puţin majoritatea lor.

Concursul va avea loc în Bucureşti înainte de Crăciun şi va fi prezidat de o comisiune care va atribui şi marele premiu de

Lei 5000 (cinci mii)

câştigătorului, precum şi toate cheltuelile de drum şi întreţinere, pentru cazul când acesta ar fi din provincie.

Repetăm că la acest concurs participanţii nu se pot produce decât cu yo-yo-urile speciale ale „Realităţii Ilustrate" purtând eticheta ei şi numărul de ordine. Yo-yo-urile se pot procura dela concesionarul nostru, depozitul M. et M. Kestenband, din Bucureşti, str. Şelari Nr. 9 şi costă 10 lei bucata, plus 4 lei speze de expediţie în provincie.

In numărul viitor vom da amănunte senzaţionale asupra acestui concurs care este menit să suscite interesul tineretului de ambele sexe.

SLATIN PAŞA

IN misterioasele păduri sudaneze, un alb, captiv al negrilor, căruia i se arată capul însângerat a lui Gordon Paşa...

Astfel vede imaginaţia populară pe Slatin-paşa.

Dar baronul austriac, paşa egiptean, ofiţerul superior englez trebuia să mai trăiască ani îndelungaţi după această dramatică întâmplare.

Rudolf Slatin s'a născut la Viena în 1857. Acolo a trăit până la vârsta de 17 ani. El îşi părăsi patria pentru Egipt, unde lucră în diferite biurouri comerciale. Când isbucni războiul cu Bosnia, se reîntoarse în ţară, intrând în serviciul armatei austriace, în care se distinse. Intr'o zi primi dela Gordon Paşa — pe atunci guvernator al Sudanului — propunerea de a servi în Sudan.

El acceptă şi ducându-se la Kartum, i se încredinţă la început un post secundar, ca apoi să fie numit guvernatorul unei provincii depărtate, în împrejurimile lui Darfur.

Repede dădu dovadă de calităţile sale. Izbucnind o revoltă, el luă măsuri înăbuşind-o în faşă, înainte ca ea să se întindă în restul ţării.

Ca răsplată el fu numit guvernator al Darfur-ului şi primi titlul de bey.

Dar noua sa însărcinare nu era un joc, căci Sudanul începuse să se agite.

Turburările izbucnind din toate colţurile, Slatin trebuia să se deplaseze în fiecare zi, pentru a stinge orice încercare de revoltă. El luă parte la douăzeci şi opt de lupte, din care eşi învingător. Imbrăţişă religia musulmană, pentru a câştiga mai mult prestigiu.

Revolta lui Mahdi izbucnind, se întinse cu o rară violenţă; corpuri expediţionare trimise contra falşului profet fură nimicite şi după zdrobirea lui Hics paşa, Slatin trebuia să-i ia locul.

Dar el mărturisi mai târziu că dacă ar fi bănuit torturile captivităţii lui în mâinile dervişilor, s'ar fi sinucis.

In cursul acestei lungi şi dureroase captivităţi, îi fu arătat capul însângerat a lui Gordon Paşa.

Intr'o zi Mahdi voind să decapiteze un prizonier, amic al lui Slatin, acesta trebui să se arunce la picioarele tiranului, îmbrăţişându-i-le, pentru a-i obţine graţia, căci Mahdi încerca o rară satisfacţie, văzând pe mândrul guvernator la picioarele sale.

Urmaşul lui Mahdi, Abdalah el Taarchi se purta straniu cu prizonierul său, tratându-l când cu blândeţe şi respect, când cu sălbăticie. Intr'o zi Abdalah voind să-l căsătorească cu o sudaneză pentru un neîntrerupt spionaj, Slatin care nu renunţase la planurile de evadare, înţelese cursa declarând că el vroia să trăiască ca un călugăr devotându-se numai lui Dumnezeu. El îşi petrecea întreaga zi murmurând:

— Nu există alt Dumnezeu decât Allah şi Abdalah al Taarchi este profetul său.

In fiecare Vineri el se ducea la moscheia Omdurman şi dădea să bea celor cari se rugau. Ştiind că Abdalah, pentru a-şi întări dominaţia, ţinea să se creadă că era sa este cea a minunilor şi aflând că la unul din prietenii săi o măgăriţă trăia în perfectă armonie cu o mică catârca, el se duse la Abdalah, povestindu-i că o minune avusese loc: o măgăriţă dând naştere unei catârce. Amicul iniţiat în acest joc confirmă evenimentul şi spectacolul văzut de toţi făcu că se răspândească minunea ca fulgerul.

Abdalah îndulci captivitatea lui Slatin, acordându-i oarecare libertate.

Intr'o zi în bazar, cineva se apropie de el, strecurându-i un bilet în mână. Scris în englezeşte cuprindea un proect de evadare.

El reuşi să fugă ajutat în mare parte de perfecta cunoaştere a dialectelor triburilor sudaneze.

Când cucerirea Sudanului reîncepu, luă parte la campanie, dar nu jucă decât un rol şters, căci lordul Kitchener nu-l iubia. Dar Wingate venind guvernator, numai pe Slatin inspector general. Acesta reuşeşte repede să exercite o mare influenţă asupra lui Wingate, care îi urma întotdeauna sfaturile.

In 1906 împăratul Austriei îi dădu titlul de baron, Kedivul de paşă, iar guvernământul britanic pe cel de „Sir".

El era amicul personal a tuturor principilor din familia regală engleză, purtând corespondenţă cu regina Victoria. Povestia în scrisorile sale către Suverană, toate detaliile captivităţii şi evadării sale, povestire pe care o publică mai târziu într'un volum intitulat: *„Sabia şi praful de puşcă în Sudan"*.

Când Slatin vizită Londra, — cincisprezece ani mai târziu — regina Victoria îl făcu o frumoasă primiră şi acum câteva luni, la ultima sa călătorie în capitala britanică, regele George şi regina Mary îl invitară la masă.

Până în 1914 el îşi păstrase postul de inspector, dar la isbucnirea marelui răsboi demisionă, nevoind să devină supus britanic. Reîntors în Austria, refuză de a lupta contra englezilor. A fost singurul străin care a păstrat decoraţiile şi titlurile date de englezi, fără a ţinea seamă de războiul acestora cu patria sa. Căsătorit cu o baroană austriacă, avu o fiică, care-şi sfârşeşte astăzi studiile în Anglia.

Slatin paşa a murit sărac, neavând pentru existenţă decât pensia sa.

V. V.

Prietenii

Prietenul (către bolnav): Doctorul ăsta! nu-l mai înţeleg! Ţie îţi spune că o să te vindeci... şi soţiei tale îi spune, că mai ai cel mult zece zile de trăit.

X-0 ROMANUL VIITORULUI

Leone Talmantini

8)

— Şi dacă ne părăseşte el?... întrebă Xavier. Pământul ne părăseşte de mii de ani şi noi ne încăpăţânăm să ne ţinem după el.

Olivia, care simţia că lupta se da între Whitt şi Xavier, întrebă pe Santio:

— Părerea dumitale?...

Santio răspunse liniştit, privind pieziş:

— N'am încă nici o părere. Aştept *gazul 8.*

Filister puse capăt dramei tainice care se desfăşura, amintind tuturor:

— E ora 5. Se ivesc la lucru peste o oră întâile echipe, care sunt obicinuite să ne găsească la post. Domnişoară Olivia, îngădue să ne prezentăm la posturile noastre. Ca cel mai în vârstă, mi se pare că am şi mare nevoe de-o bae de lumină... Am obosit.

Olivia se ridică:

— Vă mulţumesc, zise cu glas calm de alto. Vă aştept din nou la ora 23.

Whitt fu de părere, deşi întunecat:

— Oraşele trebuesc vestite de evenimentele care au avut loc de la dispariţia bătrânului Pi.

Şi privi spre Xavier, în chipul căruia însă nu citi decât o desăvârşită nepăsare.

— Şi ce putem vesti Oraşelor? întrebă Olivia privind în jur.

— Adevărul, zise Santio: „In Comitetul Politic se discută continuarea unei descoperiri a fostului Preşedinte. Locul prezidenţial e vacant. De rezultatele descoperirii şi utilizarea ei depinde soarta Omenirii". Deocamdată atât. Cred că ajunge.

Scrise aceste rânduri şi le înmână translatorului Wann, care se ivi în uşă, aşteptând după ce Olivia puse semnul ei, dedesubtul comunicatului oficial.

Peste o oră, toate difuzoarele din Hawai, Cap Verde, Ceylan şi Marianna vestiau că Omenirea se află la o cotitură hotăritoare a destinelor ei.

* * *

In camera mică şi galbenă cu podoabe albastre, după ce-şi făcu baia de lumină care-i împrospătă nervii ca după un somn bun, Olivia găsi tot baletul: pe Maria, Bebi, Laurenţia, Felonia, Nadia, Sonia — şi „plevuşca" fetele-eleve.

— Ce e cu voi?... întrebă Olivia râzând şi întinzându-le mâinile, prieteneşte.

Toate vorbiră odată, cu glas supărat. Olivia nu înţelese nimic.

— Ce spuneţi?... întrebă ea, râzând.

Fetele răspunseră cu glas şi mai ridicat, tot supărate.

— Nu, aşa nu'nţeleg nimic, zise Olivia, intrând în mijlocul lor. Pe rând!... Ce e Maria?... Vorbeşte!...

Dar în locul Mariei vorbi Sonia, prietena Oliviei, cu trupul alb ca zăpezile eterne şi ochii albaştri mari, subliniaţi cu violet dedesubt, cu negru subţire (ca sprâncene) deasupra

— Olivia, fetele sunt mâhnite că ai fugit din balet şi pe nedrept. Dece n'ai venit astă seară la Teatru, de vreme ce nu eşti încă soţia Preşedintelui?... Fetele nu vor să mai joace fără tine.

Olivia îmbrăţişă repede câteva din micile prietene şi zise tuturora:

— Fetelor, trebue să jucaţi!... Ce vor zice oamenii?... Şi pe urmă, ce veţi face voi?... Adevăratele dansatoare joacă mai multe pentru ele, nu pentru cei cari privesc. Voi veni şi eu între voi, dar mai târziu. Ne'mpăcăm? Da?...

Fetele bătură din palme şi se repeziră s'o îmbrăţişeze. Dar mai mult se'nghesuiră. Cu mare cazna le împinse Olivia spre uşă, cu braţele întinse ca şi cum s'ar fi luptat cu valurile moi din bazinele de înnot.

Lângă uşă apucă braţul lung şi alb, mlădios şi rece al Soniei, şoptindu-i:

— Tu rămâi, Sonia. Puţin! Puţin!... Apoi îţi dau drumul la plăcerile tale. Da?...

Sonia nu răspunse, ci privi cu limpedea melancolie albastră a ochilor mari deschişi, ochii de cafea cu gene lungi ai Oliviei ca o mustrare.

Când rămaseră singure, Olivia întrebă luând amândouă mâinile prietenei:

— Cum a fost muzica?...

— Absurdă. N'a priceput nimeni nimic. Compozitorul cel nou e din Ceylan, un anume Aligator. Iată muzica lui: Peisagiu terestru — bate vântul prin plantaţiile de cafea — dansul şerpilor — apare ziţea luminii (Eu!) Vrajă. Un şarpe de culoarea cafelii (trebuia să fii tu, Olivia!) se ridică până la ochii zeiţei. Ei s'au înţeles. Apogeu: Şarpele pământului şi Zeiţa luminii se topesc într'o îmbrăţişare pentru eternitate. Vânturile cântă. Plantaţiile adie.

— E frumos, Sonia... De ce nu ţi-a plăcut?...

Sonia privi în jos:

— Ai lipsit tu Olivia.

Şi cele două braţe, ca doi şerpi albi din cer, se întinseră mlădioase şi viclene, s'o îmbrăţişeze. Dar Olivia scăpă c'o săritură agilă.

— Nu, Sonia!... Nu mai e voe!... Sunt mireasă!.. Făgăduită Preşedintelui!...

Şi râse puternic, în cascade grele, ironică

Sonia îşi retrase braţele într'un dans de jignire şi întrebă cu buzele subţiate de răutate:

— Inginerul Whitt?

— O! Nu e inginerul Whitt!...

— Atunci Filister? Santio?... Iţi place ochii mongolici ai lui Santio?

Sonia gândi o clipă... Intrebă:

— Inginerul din Marianna?... Nu-l cunosc! Cum îl chiamă? Am auzit că e o gorilă păroasă... Biata Olivia!...

— Xavier?... Nu,, Xaxier nu e gorilă! Dimpotrivă. E totuş un om ciudat şi ascuns, Xavier. Nu ştiu dacă-mi place mai mult ca ceilţi... Dar nu, mie nu-mi e îngăduit să vreau pe cineva, Sonia. Eu trebue să fiu soţia de un an a Preşedintelui, oricine ar fi. Şi până acum nu e nimeni încă Sonia! Sunt tot a ta...

Olivia adăsta privindu-şi pe sub gene prietena iubită, bucuroasă acum de una îmbrăţişările pătimaşe ale fapturei ei de ghiaţă. Dar Sonia sta locului, mistuindu-şi gelozia. Intrebă ne'ncrezătoare:

— Nu s'a ales Preşedintele? E cu putinţă?

Olivia lămuri prietenei că bătrânul Pi a lăsat-o aceluia dintre inginerii-şefi care va găsi *gazul 8* pentru descompunerea materiei — şi deci va putea mântui Omenirea din adâncul apelor, unde-o aşteaptă moartea.

— Unde să evadăm?... E atât de bine aici!... zise Sonia galeş.

Şi apropiindu-se ca o reptilă albă de făptura oacheşă a prietenei, îi apucă mijlocul cu o mână şi o privi cu voluptate în ochi, caşicum ar fi voit s'o ameţească. Şopti, ispitind:

— Şi cine-ai vrea să birue, Olivia?... Spune drept pe care dintre ei, într'ascuns îl doreşte inima ta? Mărturiseşte: pe Whitt? Pe Santio? Pe Xavier?

Olivia tăcea. Furia înnăbuşită a prietenei o măgulea. Aştepta să fie bătută şi dezmierdată, chinuită şi alintată de mâinile, gura şi suspinele Soniei.

Dar prietena albă îi dete drumul deodată şi ferindu-se îşi acoperi faţa cu amândouă mâinile într'un hohot de plâns fără lacrimi, disperat, torturat, ca o pierdere pentru totdeauna.

— O! Sonia... Ce inseamnă asta?... Se poate? Pentru un bărbat pe care nici nu-l ştiu încă, nici nu-l vreau! Işi mai dau măcar seama bărbaţii ce'nseamnă iubirea?... Ştii bine că eu pe tine te voi iubi, — oricând, totdeauna!...

CAPITOLUL

GAZUL 8.

Va găsi inginerul Whitt *gazul 8?...*

Intrebarea nu tortura nici pe Filister din Ceylan, nici pe Santio din Cap Verde. Minţi sănătoase şi robuste, işi indeplineau munca de fiece zi, neingăduind nici o indoială filosofică şi privind ca un inceput de maladie nervoasă patima lui Whitt şi apatia lui Xavier, molipsiţi parcă amândoi de nebunia funebră a doctorului Harvester şi a bietului Preşedinte Pi.

Omenirea trăeşte de mii de ani in oraşe sub apă, raţional organizate, iar inteligenţa omenească a ajuns la o desvoltare pe care strămoşii lor, barbarii de pe Continente, nici n'o visau. De unde le-a venit inginerilor din Hawai şi Marianna gândul zănatec că Omenirea trebue să evadeze din admirabilele ei apartamente de cristal?

Pe Filister problema descoperirii *gazului 8* il interesa mai mult ca un sport, cum se amuza la acordarea premiilor onorifice, dansatoarei cele mai svelte şi agile, muzicantului celui mai armonic, omului cu memoria cea mai robustă. Atât. După descoperirea *gazului 8*, fiecare işi va vedea mai departe de munca şi plăcerile lui. Norocul lui Whitt!... Adică norocul lui că va fi numit Preşedinte şi se va bucura de graţiile frumoasei Olivia (Nu'ncape indoială că singurul in stare să desăvârşească invenţia lui Pi, e numai chimistul Whitt!... Nu e tot Whitt autorul actualelor formulelor chimice de alimenare gazoasă, care-au inlăturat vechile buline şi fiole cu lichid alterabil?...).

Fie şi Whitt! Trăiască Whitt!... Chiar fară nebunia neaşteptată a lui Pi, tot Whitt avea drept la Prezidenţie...

Şi Filister, harnic, se interesa mai departe de schimbul echipelor, de mersul lucrărilor, de scurgerea in mare a rezidurilor de fabricaţie, de regulata expediţie in oraşe a substanţelor alimentare.

Pe Santio problema pusă de preşedintele Pi il interesa mai mult de cât pe Filister. Electricianul ştia că turbinele lui funcţionau toate şi din plin numai in epocile de lună plină şi deci de maree. Era o stare jalnică de supunere a geniului omenesc aceloraşi forţe terestre, de care se credea eliberată. Mările agită mai departe valuri — slab — şi vor zămisli incă forţele electrica necesare Omenirii... Totuşi ce progres dacă in locul maşinilor greoaie ţinute aproape de suprafaţa mării (uneori cu mari jertfe omeneşti, căci sus munceau numai osândiţii şi făpturile inferioare), s'ar putea suge curenţii electrici din materia descompusă, cu mici aparate, cum se lucrează in laboratoarele alimentare ale lui Filister, comod, la fundul mării?.. Descoperirea *gazului 8* şi punerea in funcţie a lămpilor Pi, ar da şi oraşului Cap Verde rang de Oraş Teoretic, ca Hawai şi poate ar uşura şi munca silnică a oamenilor din Marianna. In scurtă vreme n'ar mai exista decât Oraşe de rangul intâi şi s'ar rezolva astfel şi cumplita problemă a inegalităţii fiinţelor, a muncii trupeşti, degradatoare, pe care oamenii au adus-o cu ei in mare, de pe uscat. Ideea lui Whitt, săparea unor oraşe noi in miezul tare al Pământului? O utopie!... Speranţa lui Xavier, să sburăm in altă Constelaţie?... Nebunie care a scurtat viaţa lui Pi!... Să se descopere *Gazul 8* — şi viaţa in fundul mărilor va fi atât de desăvârşită, că nu se va mai gândi nimeni să evadeze, cum nu i-a dat nici unui om prin minte, in epoca strălucirii Soarelui, să părăsească Pământul cu grâne, vieţuitoare, pasări, flori şi păduri. Whitt sau Xavier — n'are nici o insemnătate pentru fericirea Omenirei care din ei va descoperi *gazul 8!...*

Dar să-l descopere! Şi cât mai curând!..

Acumulatorii cu rezervele de electricitate instalate in preajma oraşelor, sunt un pericol formidabil, o stare mai precară decât a locuitorilor de odinioară din preajma vulcanilor continentali.

Să vie *gazul 8!...* Să descărcăm şi spulberăm acumulatorii. Să lucrăm cu lămpile Pi — mici ca brichetele de ţigări, cu puteri mai mari ca toate turbinele şi generatorii electrici la un loc, fiecare om inzestrat cu o mică scântee Pi!...

* * *

Să vie *gazul 8!..*,

Că totuşi *gazul 8* va fi descoperit, nu se indoia nimeni — mai puţin decât toţi inginerul Whittt, care işi luase această sarcină.

In laboratorul particular unde se'nchisese şi unde nu voia să mai primească pe nimeni, inginerul Whitt examina incordat, lampa cu opt conuri. Funcţiile fiecărui con erau evidente şi formula inscrisă pe peretele de cristal nu ingăduia nici un fel de indoială. Dar cât ar fi fost de folositoare, manuscrisele fostului Preşedinte!... Inginerul Whitt ar fi putut afla metoda pe care bătrânul Pi a folosit-o, ca să ajungă la intâia formulă, principiul care l-a dus la a doua şi ce obstacole noi s'au ivit străbătând cele şapte conuri, unde ideea s'a oprit şi a murit.... De bună seamă conul 8 trebuia să fie o culme, o izbăvre a celorlalte 7, căci nu era de inchipuit să nu fi existat vreo simetrie a dificultăţilor — in conul 1, 3, 5, 7 şi in conul 2, 4, 6 sau in conurile corespunzând divizorului 3, ascunzând desigur o parte, dacă nu taina toată a conului 8.

Doctorul Harvester, muribundul hilar şi conştient, a impiedicat Omenirea in progresul ei — nu mult, o clipă, dar a impiedicat-o. Şi totuş *gazul 8* va fi găsit!...

Inginerul Whitt a reluat experienţele de descompunere a atomului, examinând funcţia specială a fiecărui con. Când a ajuns la conul ultim a băgat de seamă că electronii atomului fuseseră destrămaţi şi pluteau la o distanţă importantă unii de alţii, păstrându-şi însă coheziunea, precum sistemele alcătuite din numeroase corpuri cereşti işi păstrează forţa de atracţie, evoluând unele de altele la distanţe şi timpuri oricât de depărtate.

Aci se oprise bătrânul Pi: la anularea forţei de atracţie a electronilor destrămaţi, indepărtaţi ai atomului. Problema era unică. Ea nu s'a pus in nici unul din cei şapte coni, a căror funcţie se mărginise la o eliberare graduală. Bătrânul Pi nu descoperise aşa dar, aproape nimic! El punea doar greutatea drept in faţă: destrămarea electorilor, definitiv! Glasul lui mut, striga cu disperare: Sfărâmaţi celula! distrugeţi atracţia universală a primelor elemente! Eliminaţi iubirea iniţială care a impreunat intâile existenţe...

Inginerul Whitt işi luase parcă insărcinarea să se strecoare intre Pământ şi Lună sau intre Soare şi Marte, să se instaleze acolo şi să absoarbă forţa de atracţie dintre planete, in folosul şi cu scopul ştiut numai de el. Cine era inginerul Whitt, căruia să-i fie dat să spulbere intâiul, sistemul ceresc al unui atom, originea tuturor lumilor?...

Dintr'un scurt calcul, a văzut că pentru smulgerea din tovărăşie a unui singur electron i-ar trebui o forţă electrică, pe care n'ar putea-o produce toate mările Pământului. Şi rupând din constelaţie un electron, se vor prăbuşi oare şi celelalte?... Nu vor rămâne cumva supuse aceleiaşi atracţii centripete, cum dăinuesc stelele pe cer, din care cade una cum s'ar smulge o cometă?... Dacă ar mobiliza toată forţa electrică de care dispune Omenirea in acea clipă, numai ca să abată un electron din orbita rotaţiei lui — pe care din ei anume va trebui să-l momească spre a strica simetria construcţiei atomului, şi a prinde în braţe, ca stele căzătoare incărcate cu fluidul universal, toţi ceilalţi mici sori electrici?

Arhitectura unui atom — ce dedal!...

Ce-au făcut fizicienii până acum?...

In această construcţie minuţioasă oamenii umblă şi azi, după milioane de ani de ştiinţă, ca'ntr'o cameră intunecoasă, in care se lovesc cu capul de pereţi, se'ncurcă 'n toate planetele cu rotaţiile lor precise şi ne'ntoarse...

Atât se ştie — adică nimic.

Inginerul Whitt puse deoparte lampa bătrânului Pi — şi se ridică dela masă.

Cineva bătuse in uşă.

Ostenit, uitând că dase poruncă să nu-l stânjenească nimeni, se'ndreptă spre uşă. O deschise cu gest mecanic, gândind aiurea.

Era Lucia.

Whitt o privi cu uimire.

— Am venit, Whitt, să-mi reiau lucrul aici. Concediul meu s'a incheiat.

— Cum? A trecut o lună?...

— Nu Lucia, rămâi!

— De câteva zile. Te turbur?... Pot să trec dincolo...

Apoi privind in verdele senin, ca o pajişte, al ochilor ei, surâse.

— Imi pare bine că ai venit, Lucia. Prezenţa ta imi dă speranţă.. Lucrez de mai bine de o lună, la o problemă fizică pusă de fostul Preşedinţe şi nu pot inainta un pas. Mi se pare că voi innebuni... In loc să ating ţinta, am deschis incă o uşă, din pragul căreia nu mai văd inainte nimic: e intuneric.

— Vrei să te duc eu de mână? intrebă Lucia şi in ochii ei scapără deodată o bucurie tristă.

Dar Whitt nu răspunse. Incepu să umble prin odae, gândind adânc şi incordat. Apoi oprindu-se, zise Luciei, fără s'o privească:

— Semnalizează la Preşidenţie.

— Da. Anume ?...

— Depun lampa Pi. *Gazul 8* este inexistent. Să se convoace Comitetul Politic, sau să se predea lucrarea altcuiva oricui... Eu am renunţat.

Lucia care nu înțelegea nimic din lămuririle inginerului, zise cu dragoste:

— Whitt, de ce să renunți?... Nu pierde speranța! Nu trebue să renunți la nimic!

— Tu nu înțelegi, Lucia... Iți voi explica eu. N'am timp acum... Semnalizează, te rog, la Prezidenție. E absurd să ne batem capul ca să aflăm *gazul 8*. Problema se pune cu totul altfel...

Lucia se 'mpotrivi, fără să știe bine de ce.

— Nu, nu Whitt! Nu renunța! Te rog!... Mai încearcă 24 de ore... Ce însemnătate mai are o zi, după o lună?,,,

— Dar e ridicol, Lucia, să mai întârzii!... Sunt sigur că s'au făcut pariuri că voi descoperi *gazul 8*, în 8 zile — și eu am avut nevoe de o lună ca să bag de seamă că nu se poate face nimic. Fiecare ceas de întârziere și tăcere, adaugă la ridicolul în care mă aflu!

Lucia se apropiă de masă și aruncă o privire iscoditoare asupra desenelor apoi asupra lămpii cu șapte conuri incandescente. Citi cu murmur textul explicativ al lui Whitt, pe foile alăturate, apoi rămase pe gânduri. Înțelegea. *Gazul 8* era o utopie: nu cu un gaz sau o combinație oarecare de gaze se anulează nunțile, dela început de lume a electronilor unui atom.

— O! Whitt, aici e nevoe de electricitate, nu de gaze, ca în cele 7 conuri precedente... Ar trebui să-i telefonăm lui Santio.

Whitt râse:

— Ce? Să ne dea forțele electrice ridicate la pătrat pe care le-ar putea produce azi turbinele lui, ca să smulgem din cercul lui un biet electron?... Crezi că e vreun câștig?...

Lucia gândi, apoi răspunse:

— De ce să smulgem noi electronul Whitt?... Electronii sunt destrămați. E o forță care-i ține acum la distanță, unii de alții, desigur forță mai mică decât atracția dintre ei, dar totuș o forță. De smuls, nu-i vom putea smulge noi. Dar e cu putință să fortificăm tendința de evadare. .. Nu crezi?...

— Pompând electricitatea din atom?.... întrebă Whitt ironic. Dar, Lucia, ăsta e tocmai scopul, să ne însușim electricitatea atomului, ai cărui electroni nu vor să se descleșeze! Nu vor să divorțeze!...

— Cum se cunoaște că nu ești femee, Whit!... Să băgăm intrigi, care să consume forța de atracție!....

Whitt gândi:

— Oare cu un curent de electricitate *cu poli inversați*, care să anuleze o parte din forța de atracție a electronilor?... Dezorientați, electronii eliberați, se vor canaliza spre energia cea mai ordonată — tot spre un generator electric, spre o turbină...

— O! Whitt!... Dacă m'ai iubi.... *dacă m'ai iubi*, sunt sigură c'ai rezolva problema conului 8!...

Whitt râse:

— Asta, da! e intr'adevăr o idee științifică!... Știi bine, Lucia, că-mi place inteligența ta simțitoare sau sensibilitatea ta inteligentă, nu știu cum să spun mai bine, dar nu înțeleg chinul pe care mi-l ceri, orbirea pe care o vrei de la mine...

Lucia, dreaptă în fața lui, privindu-l în ochi:

— Iți place mai mult chinul și orbirea Oliviei.

...Whitt, toți o iubiți pe Olivia, o doriți.... Nu, nu pentrucă e fiica Președintelui, ci pentrucă e mariană, fără să fie vulgară, adică o imagine a fecioarei terestre, înzestrată totuș cu inteligență submarină. Iți voi ajuta, Whitt, ca să fie a ta. Iți voi ajuta, pentrucă te iubesc.

Whitt fu mișcat de gândul Luciei.

— Nu, Lucia, zise Whitt. Nimeni și nici tu nu-mi poți ajuta să iau locul președintelui Pi și darul fetii lui ciudate. Ea însăși de m'ar place, nu mi-ar putea fi de folos. Conștiința noastră de oameni submarini e mai mare decât ispitele străvechi și oarbe — pe care de altfel ni le împăcăm destul de ușor, căci după un an oricine poate îmbrățișa pe Olivia și Olivia își poate alege pe oricine. Dar ea însăși, ori spre cine i-ar merge inima acum, va păstra cuvântul tatălui și datina nobleții, dăruindu-se aceluia dintre noi, cu toată inima și lealitatea, care va împlini gândul lu Pi — întâiul dintre oameni, pentru întâia dintre fecioare. Eu sunt leal: renunț. Lucia, semnalizează la Prezidenție.

Lucia gândi:

— Nu e Whitt întâiul dintre oameni?

* * *

Și-l privi lung fără să rostească un cuvânt.

Olivia care nu'nțelesese absența inginerului Mariannei, Xavier, la moartea bătrânulu Pi și nici tăcerea îndelungă, atunci când s'a discutat în Comitet descoperirea *gazului 8*. abia rostise câteva cuvinte asupra unei evadări spre stele — a zis Soniei brusc:

— Vrei să vizităm Marianna, Sonia? Ți-l voi prezenta pe Xavier, la care tata ținea atât de mult. E un tip destul de ciudat, acest Xavier, în orice caz de-o apatie în stare să dezamăgească cea mai caldă femee! Te asigur!...

Și râse.

In Marianna, fiica Președintelui și prietena ei au fost primite în gara din vârful piramidei, de Iran, a cărui înfățișare de gorilă păroasă a speriat pe Sonia într'atât că a șoptit prietenei, pe când intrau în ascensorul luxos al inginerului-șef:

— Toți oamenii din Marianna sunt atât de hidoși?... De ce m'ai adus aici, Olivia?...

Olivia șopti:

— Nu, Sonia, Iran nu e atât de urât cât ți se pare acum și e cel mai de seamă om din Marianna, după Xavier.

— Și Xavier... Xavier seamănă cu Iran?

Olivia râse:

— La înfățișare, nu. La suflet, probabil, da, Inginerul Xavier l-a găsit pe Iran în fundul unei mine, și dacă l-a ridicat deacolo, până'n biroul de comandă, înseamnă că-l prețuește. Nu vrei tu, Sonia, dincolo de înfățișarea lui păroasă, să-i cauți și pipăi sufletul?... Când te-a văzut atât de albă, a tresărit, săracu!...

Inginerul Xavier ieși întru întâmpinarea înaltei oaspete și a prietenei. Le salută cu'n surâs care se ivia foarte rar în chipul lui, deobicei plutind ca într'un vis lăuntric rece și mărturisi când atinse cu buzele, mâna lungă, și rece a Soniei:

— Nu ți-am văzut niciodată mâinile dansând, dar le văd acum în închipuire și te felict.

Olivia lămuri pe Sonia uimită:

— Inginerul Xavier vine foarte rar la Hawai și la Teatrul din Hawai a fost numai odată, sau de două ori, chemat și atunci de tata.

Șeful Mariannei de data aceasta politicos peste firea lui, se auzi măgulind cele două fete:

— Paguba e a mea și îmi dau seama abia acum, în fața columnelor dv. vii. Trebuia neapărat să vin la Teatru să văd cum se'mpletesc trupul alb cu trupul negru, în muzica fierbinte, cu bătae rară de tobă, a lui Aligator din Ceylan.

Sonia se grăbi:

— Vremea nu e pierdută, domnule inginer Xavier. In fiecare seară. Teatrul din Hawai e deschis oricui, mai cu seamă locuitorilor din Marianna, care după munca lor penibilă, au nevoe de-o destindere sufletească.

Xavier arătă pe Olvia:

— Mi se pare că am pierdut prilejul. Domnișoară Olivia nu mai poate juca — deocamdată:

Sonia se'ntoarse către Olivia:

— Vrei?... Inainte de a pleca din Marianna, să dansăm câteva minute numai pentru el și Iran ajutorul lui, care se uită la noi și acum, atât de încruntat!...

— O! Iran nu e încruntat! surâse inginerul Xavier. Cred că vă admiră, domnișoară Sonia. El n'a mai văzut ființă atât de albă. Din parte-mi, încântat de vizita dv. nu vă pot oferi decât priveliștea minelor, furnalelor, atelierelor și Craterul... Voiți să mă urmați?...

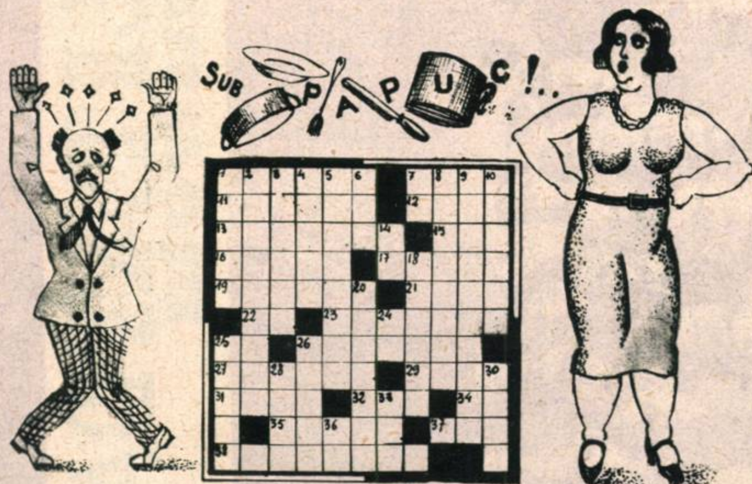
Olivia rămase o clipă gânditoare. Apoi întorcându-se către Iran, îi zise cu simplitate și prietenie:

— Iran, domnișoara Sonia, primă balerină a Teatrului Omenirii din Hawai, ar dori să vadă minele și Craterul. Eu le cunosc. Vrei s'o întovărășești și s'o lămurești?... Dute, Sonia! (Va urma)

Jocurile realităţii

CONCURSUL NOSTRU PE LUNA NOEMBRIE

Problema VI (Sub papuc!)

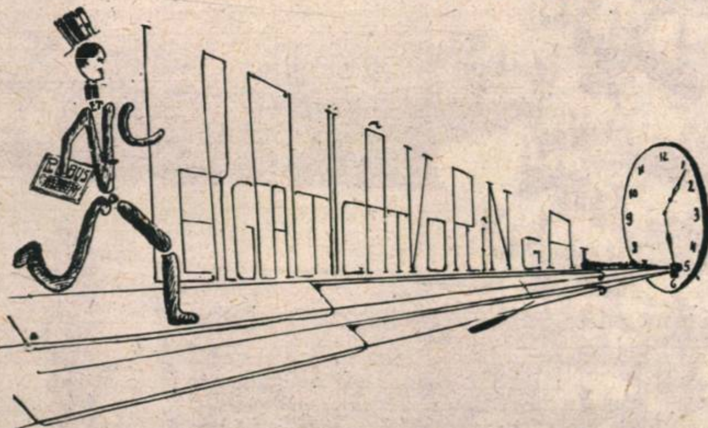

ORIZONTAL: — 1) Cum s'ar numi o „stea" netunsă? 7) Vor păţi-o la fel cu D-l! 11) Acolo se fabrică „uneltele" ce se asvârl în capul Domnului! 12) Fără glas (ca şi el!) 13) Numele unui star foarte apreciat de sexul frumos. 15) Pr. 16) Anticihtate din muzeul S. S. R. (!) 17) Implorat (recte: în chipul de mai sus). 19) Interzic (de pildă fumatul!) 21) Animale cu „corniţe". 22) Exlam. celui cu samarul. 23) Breveta. 25) Pronume. 26) Admonestări. 27) ...spulberate de menaj. 29) Vestmântul celor cari au luat calea schivniciei... 31) Rechizitele cele mai de preţ ale d-ei! (sing.). 32) Blondină (sic!) 34) Notă. 35) Bunicul nostru! 37) Popor antic. 38) Cei ce şi-au pus în gând să stârpească alcoolul prin... consumaţie!

VERTICAL: 1) Plimbare cotidiană (pentru păstrarea siluetei!) 2) Intreceri de aruncări cu discul suliţa, greutatea, etc. (în exemplul nostru farfurii, cratiţe, cuţite, oale, etc). 3) Ascensor (!) 4) ...humanum est! 5) Oraş pe stânga Nistrului. 6) Lăutar (sic!) 7) Pr. 8) In Taurida sau în Aulida. 9) (fr.) Doctrină ai cărei iniţiatori au fost Chateaubriand şi M-me de Stael (fr.). 10) Instrui (în domeniul „menaj"-eriei, poate). 14) Conj. 18) Canale (anatomie). 20) Florile preferate de „dama" lui Dumas. 24) Pr. 25) O întrebuinţează copiii şi... dudile, când îţi „fac ciudă". 26) Neaoş. 28) Soţul! 30) Sclavă etiopiană, inspiră pe *taica Giusseppe!* 33) Cap zăpăcit! 36) Părţile din *dotă,* cu care se alege el!

de *Ionel Frunzetti*

Problema VII (Criptogramă)

Veţi afla un gazel de 2 versuri din Coşbuc.

de *V. Cioblaş-student*

Premiaţii pe luna Septembrie

Prin tragere la sorţi au fost distribuite următoarele premii :

1) *Lei 1500 în numerar,* d-lui Alex. I. Bărbuleanu (Călăraşi).

2) *Două sticle cu şampanie,* d-nei Melania Iordăchescu, funcţionară (Sinaia).

3) *Un litru de apă de Colonia,* d-lui Samuel Millis, elev (Bucureşti).

4) *O pereche de ciorapi „Ady",* d-lui Al. Vasilescu-Vasel (Bucureşti).

5) *O cravată elegantă,* d-lui Silică Butnaru (Galaţi).

N. B. — Nici un premiu nu se poate expedia, dacă câştigătorul n'a trimis revistei o carte poştală pe care să-şi menţioneze adresa exactă.

Cei din Capitală sunt rugaţi să se prezinte în persoană.

Nouile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 301, 302, 303 şi 304 li se va oferi, prin tragere la sorţi, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu şampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, şi cinci volume literare din Editura „Adevărul".

ŞTIRI SPORTIVE

La Cluj s'a desfăşurat pe arena sportivă a municipiului un mare concurs hipic organizat de corpul corpului 8 armată. Con-Concursul s'a bucurat de prezenţa M. S. Regelui Carol al II-lea şi al marelui Voevod Mihai. Dintre concurenţi am relevat:

Locotenentul Pauliuc proba de dresaj;

Căpitan Aslan, parcurs de vânătoare.

Căpitan Chirculescu, parcurs de vânătoare şi parcurs de obstacole.

D-ra Miclescu, parcurs de vânătoare pentru doamne.

***

Principele Nicolae s'a clasat al doilea la un mare concurs de automobile dala Gometz-Chatel. Participând la cursa de 1 km. cu plecare pe loc, în categoria maşinelor de 8 litri, fratele suveranului a realizat o medie orară de 44" şi %.

***

Finlanda va organiza un mare campionat internaţional de atletism la Stockholm. Ea urmăreşte zdruncinarea Olimpiadei şi găsirea prilejului de a-şi întrebuinţa atleţii lor favoriţi neadmişi la Olimpiadă. Campionatul a fost aranjat în Capitala Suediei, deoarece lucrările stadionului din Helsingfors, încă nu sunt terminate.

***

Duminică 30 Noembrie s'a alergat revanşa cursei internaţionale de motociclete, câştigată de Cantacuzino. De data aceasta clasamentul este: 1) Meynier; 2) Cantacuzino.

***

In zilele de 28, 29 şi 30 Octombrie au avut loc, în sala Societăţii Aurora, o serie de matchuri de ping-pong, între C. A.. O. — Stăruinţa com. — Aurora şi interurban Oradia — Bucureşti, rezultatele fiind următoarele: Oradia-Bucureşti 16-4 şi C. A. O.Aurora 13-7.

Orădanii au câştigat cupa „Dimineaţa" şi „Realitatea Ilustrată" iar Gutman (Oradia) a câştigat placheta Aurora, pentru scorul cel mai mic.

***

Duminică a avut un frumos succes la velodrom cursa ciclistă a ziariştilor sportivi. Au câştigat Jeny Dumitrescu (Gazeta Sporturilor), Mircea Rosner (Cuvântul) şi Otto Marcovici (L'Auto).

***

Timişoara anunţă un concurs de cross-country pentru Duminică 13 Noembrie.

BON Nr. 5
de participare la concursul muzical
„Realitatea Ilustrată"
„Columbia"
Păstraţi aceste bonuri şi trimiteţi-l împreună, la sfârşitul concursului

CUPON DE JOCURI
No. 303
Numele şi pronumele ....
....
Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9--11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevĕrul" S. A.

REALITATEA
ilustrată

Cavalerii ordinului „Mihai Viteazul", fotografiați în grup cu Suveranul, la Sinaia, în ziua de 8 Noembrie. Foto I. Berman

REALITATEA ilustrată

10 LEI

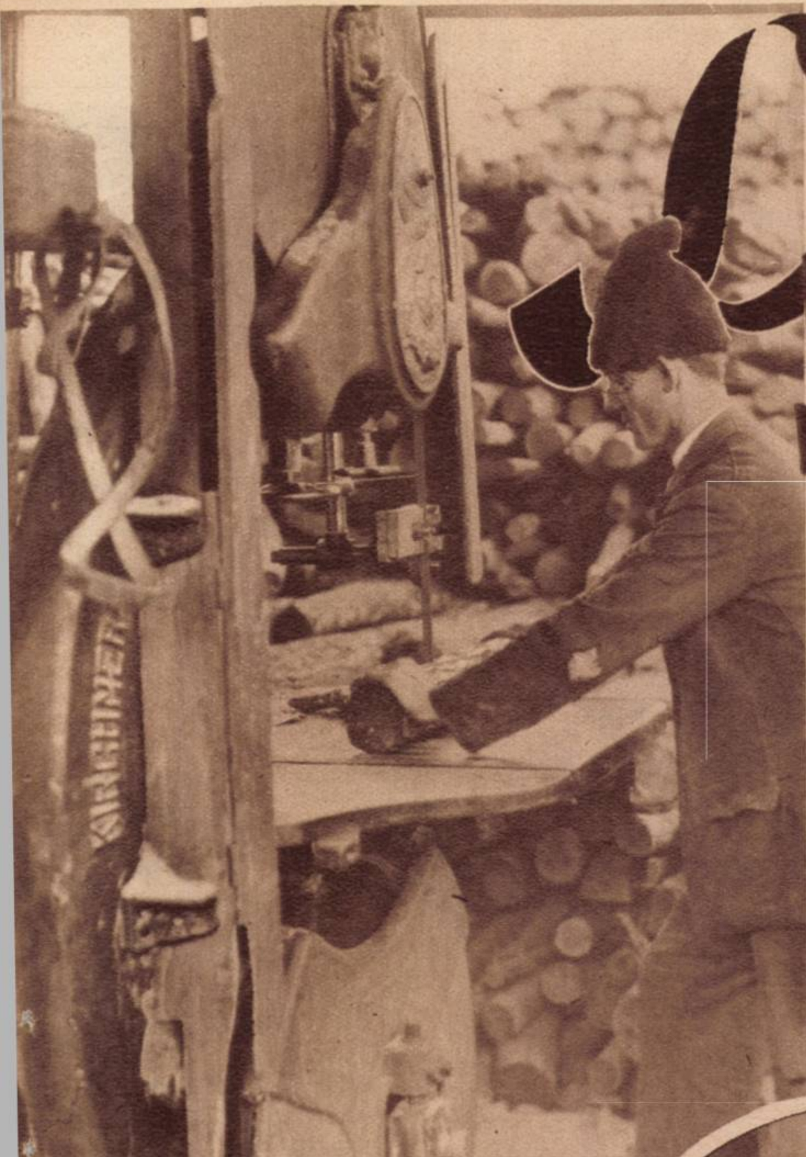
GINGĂȘIE

Artista Iune Vlasek dela FOX

ANUL VI. Nr. 304

24 NOEMBRIE 1932

Sgomot...

PRIVIŢI pe locuitorul marei citadele. Un sac de nervi, sub tensiune, pe care ar fi deajuns să râcâi puţin, pentruca scânteia să izbucnească. Calmul lui este impus. Dela copilul care abia a început să buchisească pe băncile şcoalei, până la bătrânul octogenar, aceeaş privire îngrijorătoare, aceleaşi gesturi iuţi pătrunse de un şuvoi de nerăbdare, ca şi cum ziua de mâine ar trebui să aducă ceva neprevăzut.

Şi cum ar putea fi altfel, când sistemul nervos îi este tapat de vacarmul iritant al străzii.

Cartierele liniştite, izolate de sgomot, sunt un privilegiu doar pentru cei bogaţi. Mulţimea fără număr se strădue în cotloanele apartamentelor — aşa zise moderne — ai căror pereţi sunt zguduiţi la fiecare pas, de trepidaţia din afară. Vremurile de altă dată ni se par o binecuvântare, în privinţa liniştei. Arareori uliţa prindea viaţă la scârţâitul carelor cu boi, încărcate cu poveri, sau la tropotul de copite a unui călăreţ pornit în goană vijelioasă. Călătoriile se făceau numai impuse de evenimente mari, aşa că foarte rar praful drumului era răscolit de vre-o diligenţă. Prin încăperile căsuţelor tăinuite de frunziş, dăinuia o linişte curată, mult odihnitoare.

După un veac schimbarea a trecut la antipod. Ai adeseori impresia că anume instrumente au fost special inventate pentru tortura auzului şi zdruncinul nervilor. Strada huruie, ţipă, bate din tam-tam-uri şi acestui vacarm mecanic i se adaugă şi acel omenesc, compus din urletele miilor de vânzători ambulanţi, cari împânzesc din zori şi până'n noapte, întreg cuprinsul oraşului.

Chiar străzile dosnice, discrete, au fost contaminate de mulţimea localurilor de noapte, în care jazzurile cu sgomotoasele lor instrumente de alamă, turbură până la exasperare somnul locatarilor din vecinătate.

Este încă în mintea tuturora scandalul depe strada Basarabiei, când un bar pretenţios a fost instalat într'o veche casă boerească.

În tot cursul nopţii micul parc huia de sgomotul tacâmurilor şi al veseliei deslănţuite de fiorii muzicii şi ai belşugului de mâncăruri şi băuturi aţâţătoare.

La aceasta se mai adăoga chemarea disperată a clacsoanelor, care şfichiuiau auzul acelora, pentru cari odihna de noapte era un ce absolut necesar, pentru ca munca de-a doua zi să poată fi continuată. Abia în urma unui vraf de plângeri, (fără petiţii vrăfuite nu se poate face nimic), liniştea a putut fi restabilită, zgomotoasa orchestră retrăgându-se în dosul ferestrelor ermetic închise.

Trăiţi viaţa unui locatar din plin centrul comercial. Pereţii clădirii sunt zguduiţi la trecerea uriaşelor autocamioane, şi a mulţimii maşinilor cu strigătele lor stridente, de răscoală a nervilor.

Prin staţii, instrumentele de alarmă ale automobilelor servesc în dese cazuri ca sperietoare a pietonului pacinic, cu aparenţă de provincial timid. Oare ce pedeapsă poţi aplica atunci şofeurului care n'a găsit un mai bun mijloc de amuzament?

Vin apoi maşinile de tăiat lemne şi în zilele în care urmează să funcţioneze vreuna din ele în apropierea casei tale, liniştea ţi s'a dus cu desăvârşire.

Sgomotul de ascuţiş prelung al fierăstrăului iţi produce o încordare nervoasă. Adio somn şi adio concentrare.

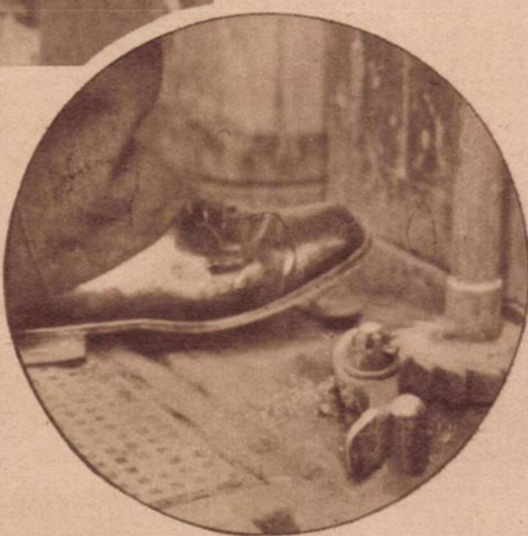
Inchipuiţi-vă viaţa celor din apropierea depozitelor cu lemne. Sunt familii care când îşi închiriază casa, au prudenţa să ocolească aceste inferne ale sgomotului. Dar ce puteţi spune de olteanul care în dorul de a-şi vinde cât mai repede marfa, iţi urlă sub fereastră conţinutul pe care-l poartă în coşuri. In plini zori, vocea lui guturală cu spărturi cari amintesc cele mai barbare strigăte, te deşteaptă buimac din somnul cel mai adânc.

Dar neîncetatul uruit de tramvaie cu sâcâitorul semnal de liberare a liniei, repetat adeseori la nesfârşit?

Şi toate aceste sgomote încep încă înainte de ivirea zilei şi continuă până după miezul nopţii.

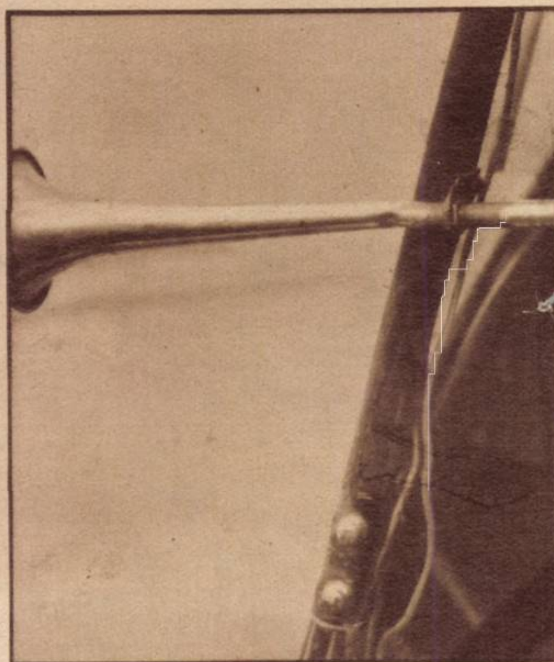
Deci sărmanul creer omenesc este într'o vecinică tortură, receptând mulţimea variată a celor mai stridente sunete.

O campanie disperată a început nu demult, pentru ameliorarea sgomotului. Ziarul „Dimineaţa" a dat cu această ocazie un larg concurs. Cele mai e-

În medalion: *clopotul tramwayului, care cu sau fără motiv, sună:* dr.: *„Claksonul" groaza pietonilor cari îndrăznesc să taie drumul automobilelor.*

ficace păreri au fost astfel expuse.

Sesizată, poliția Capitalei a început imediat lucrul în această direcție. O circulară a fost afișată, în care se interzicea automobilelor întrebuințarea sunetelor de alarmă supărătoare. Ochii au fost îndreptați apoi spre localurile de noapte, oprindu-se orice fel de muzică după miezul nopții. Și totuș nimic nu s'a făcut.

Cetățeanul e cel impus să dea semnalul de ordine. Dela el trebue să pornească acea mult dorită „măsură", care ameliorează din rău, atunci când civilizația n'o poți utiliza în întregime.

Așteptăm ca vremurile cari tind să dăltuiască pe fiecare din noi, să ne aducă schimbările dorite.

M. N.

***

Colaboratorul nostru a omis intenționat să mai adaoge câteva piese din marele muzeu al sgomotelor pe care le vom menționa aci: fluerul și soneria agenților de circulație, postați lângă „stop"-uri. Ce rost au ambele, combinate mai ales, decât să mărească vacarmul la întretăierea străzilor principale?

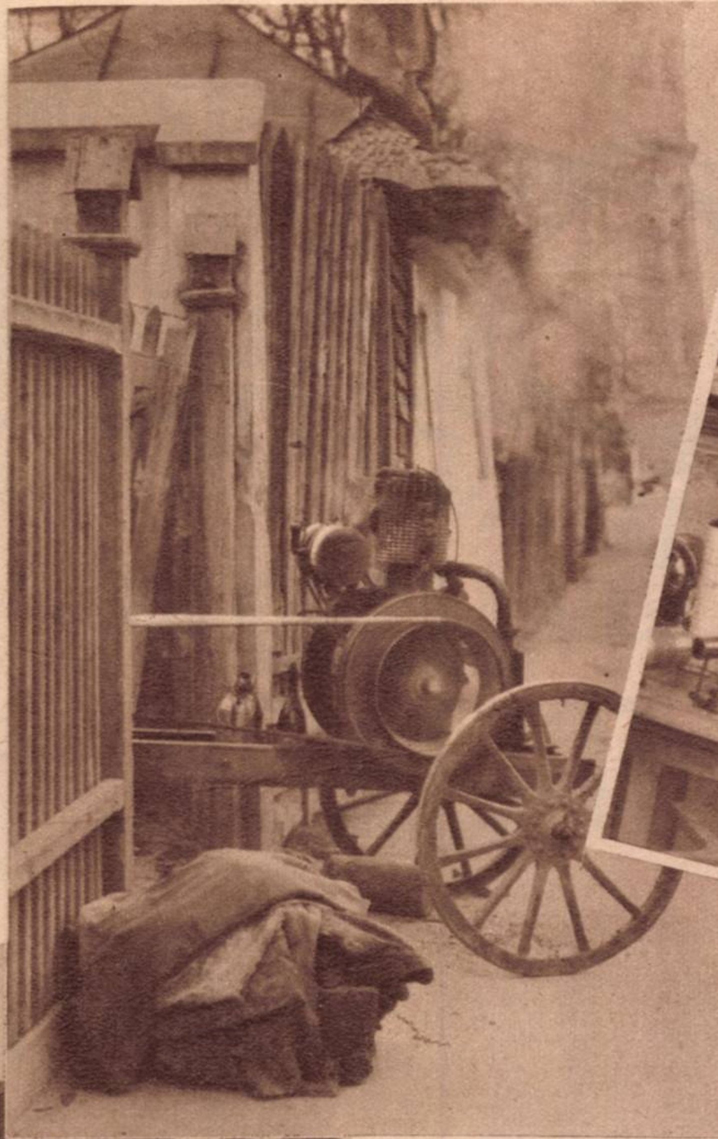
Dar difuzoarele de pe calea Victoriei, sau cele de pe Bulevarde, care tocesc nervii bieților trecători?

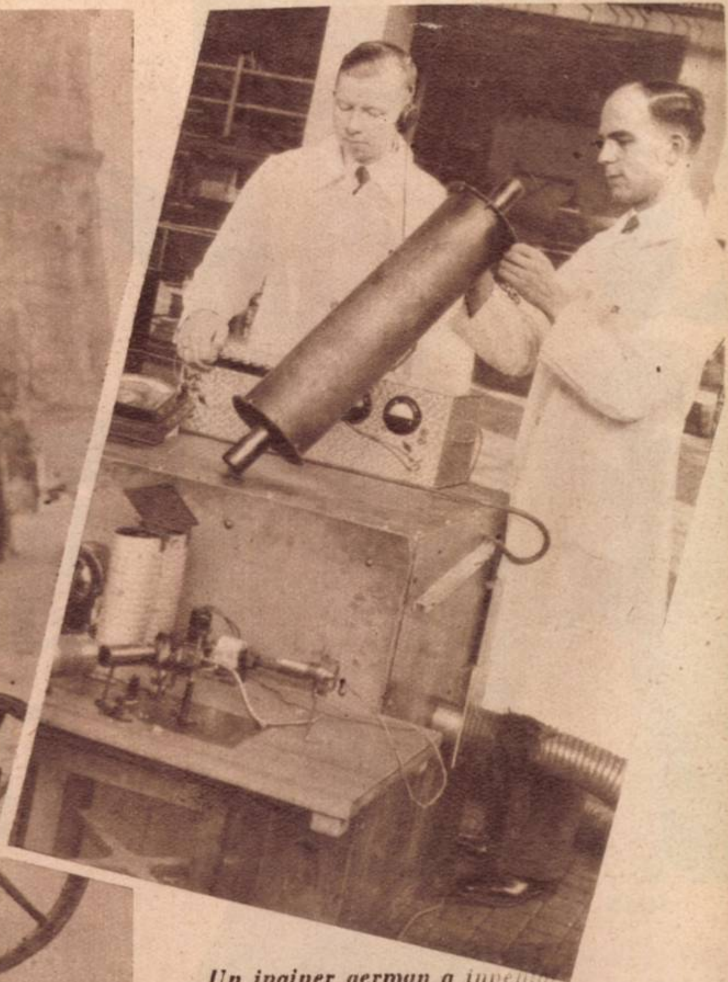
Dar macaralele noilor clădiri în construcție, al căror scârțâit insuportabil, tapează la exasperare bietul nostru sistem nervos?

Și la sgomotul infernal al Capitalei noastre, se mai adăogase în ultima vreme halucinanta și înfricoșetoarea audiție zilnică a exploziilor dela forturi, unde se distruge muniționea veche.

Acum, acestea au încetat. Cine ne poate asigura însă că nu vor reîncepe mâine-poimâine? Doar avem băgate sute de milioane de lei, în muniție... stricată...

RED.

Un inginer german a inventat un aparat care absoarbe orice fel de sgomote. Dar cum lucrările pentru perfecționarea lui nu sunt încă puse la punct, va mai trece multă vreme și mulți nervi se vor mai toci, până când aparatul se va încetățeni la noi.

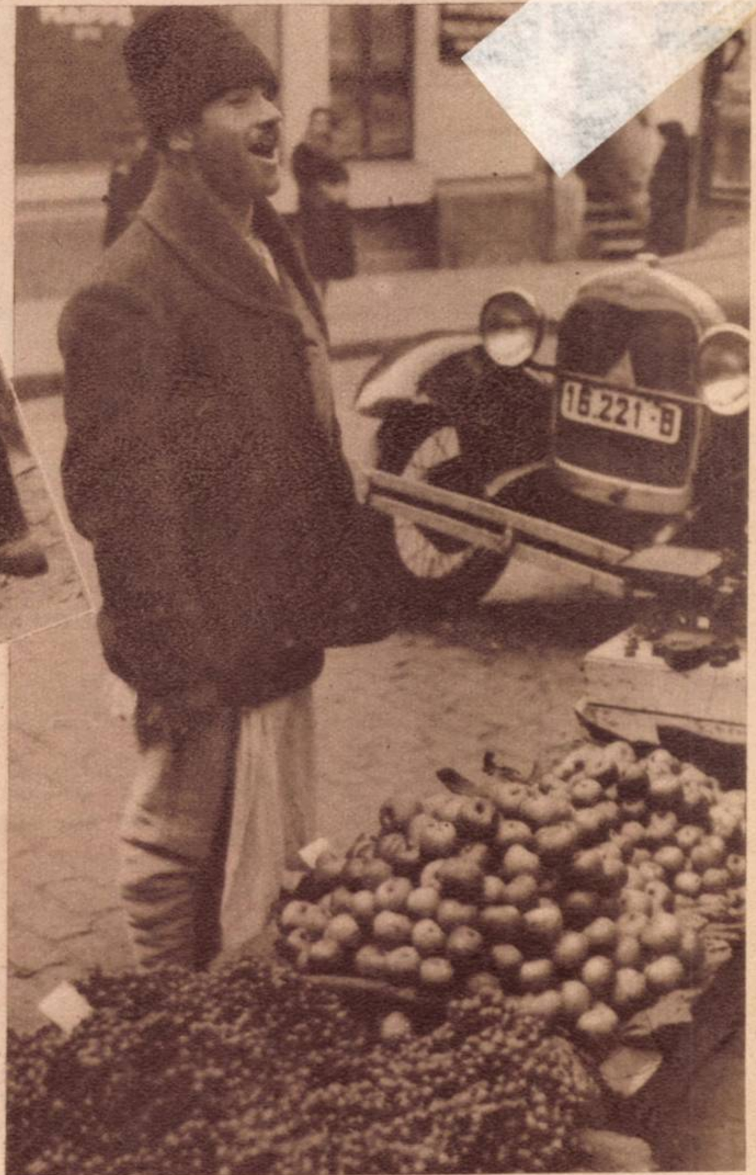
Jos și dreapta: *Două tipuri diferite de mașini, pentru tăiatul lemnelor: una electrică, tăcută și alta cu motor, stridentă.*

Jos: *Stridenta tro[illegible]tă a taximetrului, ar [illegible] să scoale și morții [illegible] gropi.*

Nu se știe cine a blagoslovit Capitala cu „Oltenii"-vânzători ambulanți. De cum se crapă de ziuă, strigătele lor aranjate pe un soiu de melodii stridente, fac concurență neleală automobilelor și căruțelor de gunoi ale Primăriei.

CONCURSUL DE ASEMĂNARE REALITATEA ilustrată METRO-GOLDWYN

JOAN CRAWFORD

GRETA GARBO

WALLACE BEERY

LYONEL BARRYMORE

JOHN BARRYMORE

Poate participa oricine fără deosebire de sex, rang social sau vârstă

PREMII:

Numeroase călătorii la Bucureştii; 5 Călătorii de primul rang la Paris; 5 Excursiuni prin Franţa, Belgia, Spania.

„Realitatea Ilustrată" şi-a stabilit un bun renume în marile masse ale cititorilor români, prin senzaţionalele concursuri pe care le-a instituit dela apariţia ei şi prin grandioasele premii acordate participanţilor.

Cine nu ştie că „Miss România" a fost introdusă în lexiconul românesc, de către „Realitatea Ilustrată"? Dar concursurile de perspicacitate? Dar concursul pentru „Cea mai frumoasă voce"? Dar celelalte nenumărate concursuri.

Toate au înregistrat succese nemaipomenite încă în ţara românească şi în cadrul numeroaselor concursuri instituite pentru cititorii noştri, pentru acest sezon, marele concurs de asemănări se impune dela sine prin importanţa lui, pe primul plan.

„Realitatea Ilustrată" oferă cititorilor ei peste o sută de călătorii gratuite la Bucureşti, cu întreţinere completă, cinci călătorii la Paris, în condiţiuni de primul ordin, precum şi cinci excursiuni de câte 21 de zile prin Franţa, Belgia şi Spania.

Iată condiţiunile extraordinarului concurs de asemănări:

Cea mai importantă casă cinematografică americană, Metro Goldwin-Mayer a turnat în studio-urile ei din Hollywood o versiune originală a senzaţionalului roman datorit doamnei Viky Baum, „Menschen im Hotel", intitulând filmul „GRAND HOTEL". Această bandă, — care va fi cel mai mare succes al actualei stagiuni cinematografice şi va fi prezentat în premieră la marile cinematografe CAPITOL şi ROXY, din Capitală, — este interpretată de cele mai cunoscute vedete ale ecranului american:

GRETA GARBO
JOAN CRAWFORD
LYONEL BARRYMORE
JOHN BARRYMORE
WALLACE BEERY

ale căror fotografii *pentru acest concurs*, le publicăm mai sus.

Cititorii noştri cari vor să participe la concursul de asemănări organizat de „Realitatea Ilustrată", vor lua parte la următoarele condiţiuni:

In fiecare mare oraş din ţară, concursul este organizat de cea mai importantă gazetă a localităţii. Afişe speciale anunţă deasemenea concursul nostru şi doritorii de a lua parte la el, îşi vor trimite fotografiile (una din faţă şi alta din profil) fie ziarului respectiv, din localitatea în care locuesc, fie direct redacţiei „Realităţii Ilustrate" str. Const. Mille 5—7—9, — menţionând pe

plic „pentru concursul de asemănări", — între 1 și 15 Decembrie curent.

In fiecare oraș în care are loc concursul, se vor institui jurii compuse din personalități de seamă ale vieții artistice și intelectuale din localitate, care vor examina fotografiile primite și în fața cărora candidații vor apărea în cadrul unei serbări organizate de ziarul respectiv, între 16 și 18 Decembrie.

Juriul va alege la această serbare, persoanele care seamănă cel mai mult cu actorii susnumiți, ale căror fotografii le publicăm aci, iar cei aleși vor pleca la București, unde vor rămânea câteva zile pe cheltuiala „Realității Ilustrate", locuind în hoteluri de primul rang și luând masa la cele mai excelente restaurante ale Capitalei.

CONCURSUL FINAL, LA CARE VOR LUA PARTE TOȚI CANDIDAȚII DIN PROVINCIE, PRECUM ȘI CEI DIN CAPITALĂ, VA AVEA LOC INTRE 20 și 23 DECEMBRIE, IN CADRUL UNEI SERATE DE GALĂ, INTR'O SALĂ CARE SE VA ANUNȚA ULTERIOR.

Alegerea va fi făcută de un juriu select, — din care fac parte personalități din tot ce are Capitala mai distins, în ceeace privește viața ei artistică și intelectuală, — pe baza celei mai apropiate asemănări între candidați și personagiile concursului, iar în cazuri de balotaj, se va alege candidatul cel mai apropiat de vârsta, și greutatea actorului cu care seamănă.

FOTOGRAFIILE ALEȘILOR VOR FI PUBLICATE IN TOATE MARILE ZIARE ȘI REVISTE ALE ROMÂNIEI, IAR EI VOR FI PREZENTAȚI PUBLICULUI ATÂT IN ACEEAȘ SEARĂ CÂT ȘI PE SCENELE MARILOR CINEMATOGRAFE „CAPITOL" și „ROXY", UNDE VA AVEA LOC PREMIERA DE GALĂ A FILMULUI „GRAND HOTEL", AL LUI „METRO-GOLDWIN".

CEI CINCI ALEȘI AI ACESTUI MARE CONCURS VOR PLECA DIN CAPITALĂ IN ZIUA DE 11 IANUARIE 1933, LA PARIS, UNDE VA AVEA LOC ULTIMA ALEGERE DINTRE TOȚI CANDIDAȚII EUROPENI, IN SALA DE RECEPȚII A FRUMOSULUI HOTEL „CLARIDGE", APARȚINÂND SOCIETĂȚII MARILOR HOTELURI EUROPENE.

Călătoria până la Paris se va face cu clasa II-a și vagon de dormit, iar mesele pe parcurs se vor lua în vagonul restaurant.

Marile premii ale ultimei alegeri, sunt cinci călătorii de câte 21 de zile, în grup, oferită de „Societatea Marilor Hoteluri Europene" (Société de Grands Hotels Européens) dela Paris la Bruxelles (Hotel Palace), Ardennes (Chateau D'Ardennes), Lyon (Hotel Palace), Nisa (Hotel Negresco), Madrid (Hotel Ritz), San Sebastian (Hotel Continental) și înapoi la Paris, având întreținerea completă și călătoria cu tren de lux, pe seama cunoscutei societăți de mai sus.

Iar dacă aleșii acestui grandios concurs vor întruni pe lângă asemănarea cu cele cinci vedete, un talent asemănător talentelor acestora, vor putea obține și câte un angajament strălucit, retribuit princiar la cea mai importantă casă de filme din America, „Metro Goldwin Mayer".

Sfătuim pe cititoarele și pe cititorii noștri cari au o oarecare asemănare cu actorii ale căror fotografii le publicăm în aceste pagini, să nu scape prilejul de a se afirma prin această asemănare, care poate însemna pentru mulți, norocul visat în viață.

Adresați-vă deci, pentru orice informațiuni, ziarului care organizează concursul în localitatea dv. sau eventual direcțiunii „Realității Ilustrate", depunând totodată și fotografiile respective, împreună cu câteva date personale asupra vârstei, adresei, calităților artistice pe care le întruniți, înălțimei, etc.

Poate participa la acest concurs orice persoană care întrunește condițiunile de mai sus, fără să se ție seamă de situația socială, vârstă sau stare civilă.

INSCRIEȚI-VĂ DECI CÂT MAI CURÂND POSIBIL LA EXTRAORDINARUL CONCURS DE ASEMĂNĂRI AL „REALITĂȚII ILUSTRATE" CEA MAI MARE COMPETIȚIUNE A ANULUI.

SFATURI PENTRU INGRIJIREA FRUMUSEȚII

Lilica. Ce nume să pui viitorului copil ? In nici un caz nu te sfătuesc Beatrice. Este foarte pretențios și nu cred să vie bine cu Dimitrescu. Iată: băiatul se va numi Radu Dan sau Sorin, iar fetița Margareta, Marilena sau Rodica.

Cornia I. Am auzit și eu de multe preparate. i-aș recomanda Odorona. Instrucția o ai o dată cu flaconul. O soluție slabă de Formol și apoi pudrare cu Talc, Amidon și licopodiu, părți egale, este minunată. Pentru gene au apărut numeroase rețete. Uleiul de ricine ajută mult, dar nu e miraculos. De asemenea Uleiul de migdale.

Mătreața dispare cu spălarea regulată cu Natr. boracic, cam 10 gr. la kilogram și clătirea părului cu apă și câteva linguri de oțet. Odată pe săptămână vei fricționa pielea capului cu rom bun și sare de bucătărie. O lingură rasă la un litru.

Trandafir roz. Să te sinucizi pentru puțină mustăcioară fie ea chiar mai grosuță ? Mustățile nu se tae cu foarfeca, ci se smulg cu pensetă. După o smulgere îndelungată, (Câteva fire pe zi) nu mai apar, rădăcina se slăbește și se distruge. Deci o pensetă bună și puțină îndemânare și vei recăpăta gust de viață. Incearcă!

Nicu Picu. Lecții de dans ? Dar mai întâi de unde știi d-ta că eu nu știu să dansez ? Mulțumesc de gentilețe, dar eu îți dau rețeta și fără lecții de dans în schimb. Fii atent: Carbonat de amoniu 2 gr., Nitrat de potasiu 3 gr., Alcool de lavandula 100 gr., Ulei de ricin 20 gr., Extr. China fluid 10 gr., Cloral hidrat 2 gr. Nu vei deveni chel fii liniștit. Urmează rețeta cu sfințenie.

Ori cât de generală ar fi rubrica mea, dar în cancer la stomac nu mă pricep de loc. Un medic de urgență. Cancerul în nici un caz nu se tratează prin corespondență.

Nadya Feruson. — Ești venită din Suedia? Și ai învățat atât de bine românește în atât de scurt interval. Ești de felicitat și o fac în mod sincer.

Puiu din Transilvania. — O fac bucuros și pentru d-ta și pentru: „Ea". Eu nu cred că petele acelea cafenii sunt de vânt sau de soare. Le-ai mai avut până astăzi? Nu cumva suferi de ficat? Astfel de pete sunt specifice ficatului. In tot cazul vei încerca crema următoare: Bismuth subnitr. 3 gr; Pp. alb 5 gr; Zinc oxid 3 gr; Lanolină și vaselină aa 20 gr. cu care vei unge numai petele, seara la culcare.

LAURA

Dificultăţile unei călătorii interplanetare

de prof. Renée Thevenin

CITITORII „Realităţii Ilustrate" îşi vor aminti că acum câtăva vreme, am discutat asupra posibilităţilor unor călătorii spre lună sau alte planete, în năvi aeriene special construite. Dar va putea oare omul care a parcurs aceste spaţii interplanetare să-şi părăsească vehiculul şi să viziteze efectiv acele lumi străine?

Răspunsul e îndoelnic în privinţa unora, dar aproape pozitiv asupra altora. Astfel, niciun turist nu se va gândi să exploreze planeta Mercur, pentrucă această planetă atât de aproape de soare, încât îndrăsneţul s'ar preface într'o respectabilă friptură, în ciuda tuturor invenţiilor protective imaginate până acum de ştiinţă; iar cel care ar vizita Uranus-ul, ar deveni literalmente un sloi de ghiaţă, deoarece temperatura e acolo atât de scăzută, încât dacă există oceane, apoi acestea sunt formate din aer lichid, iar dacă un fenomen ar forma valuri, ele s'ar lovi de nişte stânci, formate nu din piatră, ci din apă îngheţată. E mai mult decât sigur că nimeni n'ar fi ispitit să pună piciorul într'o regiune atât de amarnică, iar în Neptun lucrurile trebuesc să stea şi mai prost. Există însă alte planete mai apropiate de noi şi mai confortabile. După cât se ştie şi s'a putut deduce, un om ar putea trăi pe Marte, ba şi-ar putea aduce femeea şi copiii acolo, colonizând planeta fără a avea de suferit decât de puţintel „rău de munte" şi de nostalgia Pământului.

Fără îndoială, primul punct de escală ar fi luna, care ne aparţine în virtutea legii gravităţei: această imensă insulă în oceanul cerului se află la o depărtare de numai 239.000 mile. Ridicarea deasupra atmosferei pământeşti şi călătoria prin spaţiul vid pare ceva fantastic, pentrucă nu s'a înfăptuit încă. Ar fi însă cea mai rapidă şi mai ieftină sistemă de locomoţie, din câte a creeat până acum spiritul practic al omenirii. Lansaţi cu destulă putere una din aceste nävi în nemărginirea albastră şi ea va evolua la infinit, fără intervenţia altei forţe motrice, până la întâlnirea vreunui obstacol sau rezistenţe opuse de vre-o lună, de vreo planetă sau de vreo stea ce i-ar ieşi în cale.

„Stelele căzătoare" sau meteoriţii ce desciu dâre luminoase pe cerurile nopţilor de vară, au primit impuls iniţial acum câteva mii ba chiar câteva milioane de ani şi au călătorit de atunci prin spaţiu, cu o viteză mai mare decât a glontelui, cu o iuţeală atât de formidabilă, încât când dau de pătura atmosferică a pământului, se prefac în gaze inflamabile.

Un vehicul de metal prevăzut cu o forţă suficientă pentru a fi lansat ca o rachetă în văzduh, deasupra atracţiei exercitată de gravitatea pământului, către cea a lunei, aşa cum a fost descris anul trecut, ar realiza călătoria. Dar asta e doar o parte din problemă, pentrucă, uşor îi e oricui să ajungă în fundul oceanului; totul e să atingă viu aceste adâncimi, să poată sta acolo destul, pentruca deplasarea aceasta să merite osteneala şi să se întoarcă viu la suprafaţă. Acelaş lucru cu voiajul spre lună.

La un submarin se pune problema rezistenţei faţă de o presiune ce se exercită din afară. La o navă interplanetară însă, condiţiunile se inversează, întru cât aceasta evoluează în vid, iar aerul dinăuntru dă să ţâşnească afară.

In partea pe care aeronava o va expune soarelui, temperatura va fi destul de ridicată pentru a fierbe un ou, pe când în cea opusă, ea va fi aproape de zero absolut, 459° sub zero Fahrenheit. Un strat izolator de asbest şi un sistem de rotaţie care să transfere căldura din partea însorită în cea îngheţată, ar înlătura inconvenientul acestor inegalităţi.

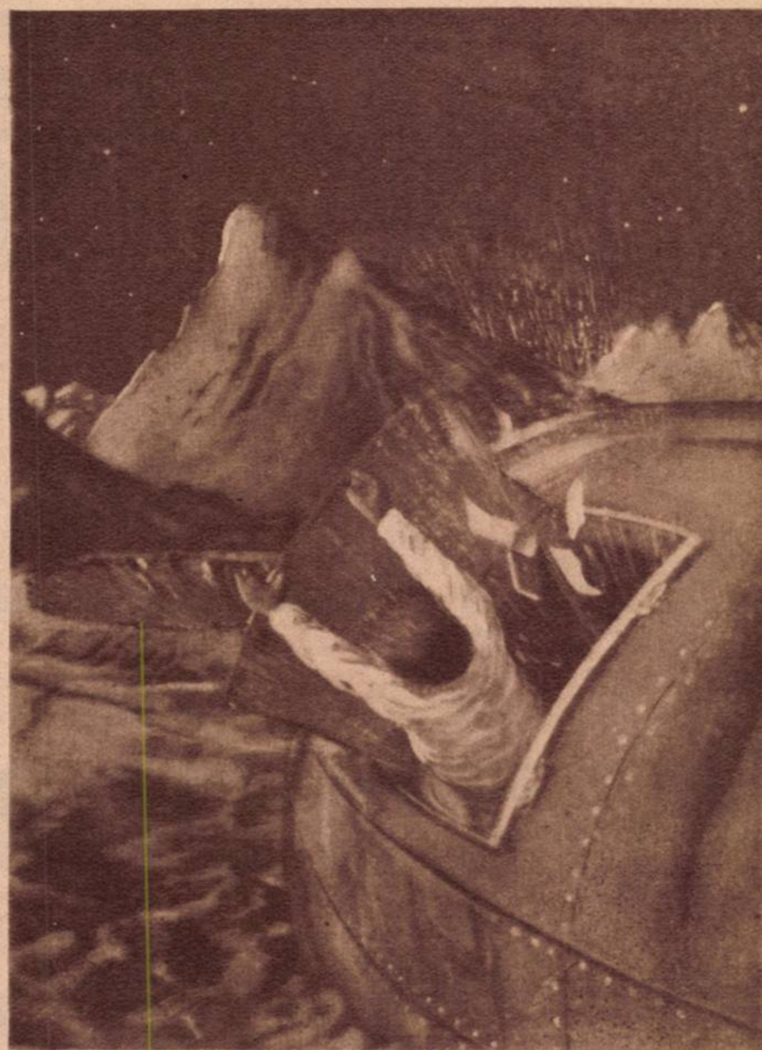
Călătorii spre lună ar trebui să ia cu ei nu numai hrană şi vestminte, dar şi aer pentru respirat, în tancuri speciale. Cum oxigenul ar fi consumat de către plămânii călătorilor, cari l-ar reda apoi atmosferei sub formă de acid carbonic, ar fi nevoie să se elimine acest element din compartiment. Gazul n'ar putea fi însă evacuat, pentrucă vehiculul ar fi hermetic închis, dar s'ar putea descompune acidul carbonic cu ajutorul unor agenţi chimici, cu cari s'ar combina pentru a forma carbonaţi, eliberând oxigenul prin acelaş procedeu. Vaporii de apă eliberaţi tot de respiraţie ar putea fi şi ei absorbiţi. Toate acestea sunt atât de bine stabilite, încât nu e nevoie să le mai discutăm.

Jules Verne, care a prezis aeroplanul şi submarinul, a prevăzut şi vehiculul proectil, care să facă o călătorie spre lună şi deşi nu s'a gândit la principiul rachetei, îşi lansa totuşi călătorii dintr'un imens tun. El a descris cu o preciziune ştiinţifică extraordinara, starea călătorilor în timpul cât n'are să se exercite nici gravitatea pământului şi nici a lunei. Pasagerii nu vor mai cântări atunci mai mult decât fumul sau fulgii. Nu vor mai putea umbla pe podeaua vehiculului, pentrucă la cea mai mică presiune se vor ridica încet şi majestuos spre plafon. Chiar spasmul unui strănut sau al unui acces de tuse i-ar determina să facă mici călătorii involuntare. Dar dacă n'ar putea merge, ei ar putea înota în aer, fără multă dificultate.

De mâncat le-ar fi uşor, dar cu băutura ar fi o adevărată calamitate. Conţinutul unei sticle cu gâtul în jos, n'ar mai curge afară, aşa cum suntem obicinuiţi să vedem întâmplându-se în asemenea circumstanţe. Pentru a extrage lichidul dintr'un vas, ar fi nevoie de un paiu; dar dacă cineva ar avea un pahar de lapte sau apă, ar putea scoate lichidul în picături mari cu degetele, şi odată ajunsă în gură, apa nu i-ar aluneca în jos pe gât, decât printr'o mare sforţare a muşchilor destinaţi „înghiţirei". O persoană ar putea dormi confortabil atât pe cap cât şi în orice altă poziţie, pentrucă nemai exercitându-se gravitatea care să atragă sângele în jos, acesta nu s'ar mai îngrămădi la creer.

Dar aceste ciudate fenomene ale obiectelor însufleţite şi neînsufleţite, ar face treptat loc normalului, pe măsură ce aeronava ar intra în zona de atracţie a lunei. Cum însă satelitul acesta e cu mult mai uşor decât pământul, obiectele şi oamenii nu şi-ar mai recupera întreaga greutate cu care au plecat de pe pământ. Curând s'ar ivi delicata şi vitala problemă de a ateriza pe suprafaţa lunei, fără o sguduitură prea puternică. Singura modalitate de a cobori diminuând şocul în această lume fără aer, ar fi să se lanseze rachete din partea cu care aeronava înaintează spre lună, împotriva gravităţii.

Dacă aterizarea s'a făcut cu bine, chestiunea următoare este părăsirea aeronavei de către pasageri, fără alte incidente grave. Cel care ar deschide una din uşile vehiculului ar fi aruncat afară ca dintr'o puşcă şi după el ar urma ceilalţi pasageri împreună cu orice alte obiecte mobile, împinşi de forţa explozivă a aerului din sfera de metal care ar putea însfârşit să năvălească în vidul de pe suprafaţa lunei. Se impune deci ca înainte de a deschide uşa, călătorii să evacueze aerul din sferă printr'o supapă, şi nu mai încape îndoială că vor economisi

o mare parte din el într'un tanc special construit. Dar mai înainte de a face acest vid, vor îmbrăca un vestmânt special de metal ca al scafandrierului modern care-şi poartă provizia de aer cu sine, respirând la o presiune normală. O astfel de armură e extrem de grea şi de stânjenitoare, dar pe lună gravitatea exercitându-se într'o mică măsură, s'ar purta mai uşor.

S'ar putea întâmpla însă, ca dela primii paşi să dispară pentru totdeauna, înghiţiţi într'un

ocean de praf extrem de fin şi de uşor, care nemişcat de vânturi şi necoagulat de ploi, s'a acumulat acolo de milioane de ani. Nimeni n'ar putea spune dacă suprafaţa lunei e compactă şi fermă, sau dacă nu cumva ar ceda la atingerea unui fulg chiar.

Problema căldurii şi a frigului s'ar pune din nou, reclamând o îmbrăcăminte de asbest, atunci când exploratorii ar intenţiona să stea sub soare, unde ar umbla ca pe tabla unui cuptor înfierbântat. Trecând la umbră ar însemna să intri într'un îngheţ foarte apropiat de zero absolut.

Unul dintre primele lucruri la care se gândeşte un om, atunci când intră într'un ţinut sălbatec, este să facă un foc, pentru a-şi fierbe mâncărurile. Dar nimeni nu va fi în stare să aprindă un foc în lună, în primul rând pentrucă pe acest glob nu există lemne şi apoi, *mai ales*, pentrucă nu există aer, care să procure oxigenul necesar arderei. Dar elementul acesta nu poate fi de folos aci, pentrucă în miezul zilei, care durează o lună, temperatura se ridică la 356 grade Fahrenheit, suficientă pentru a coace orice, inclusiv bucătarul. Urmează deci că alimentele vor fi pregătite printr'o simplă expunere la soare. Dar călătorii noştri n'ar putea găti decât în aeronava cu care au venit, pentru bunul motiv că imediat ce ar voi să mănânce şi ar face o deschizătură în costumul special construit spre a-i ţine sub presiunea normală — aerul ar ieşi afară, ochii li s'ar bulbuca, sângele le-ar ţâşni pe urechi şi pe gură şi moartea le-ar fi fulgerătoare.

Unii au speculat asupra eventualităţii că suprafaţa lunei ar fi acoperită cu o zăpadă, constând din fulgi de aer îngheţat. Dacă e aşa, spun ei, vizitatorii ar putea lua din această zăpadă în sfera cu care au venit şi supunând-o căldurei, ar face-o să se evaporeze, aducând-o în stare gazoasă şi reînoindu-şi, astfel provizia de aer, după trebuinţă. E însă foarte puţin probabil că ar putea avea un astfel de noroc, întrucât dacă pe suprafaţa lunei ar exista aer îngheţat, căldura soarelui ar transforma această zăpadă în gaz şi l-ar trimite într'un imens uragan în partea îngheţată, unde s'ar solidifica din nou şi ar rămânea în această stare până când soarele ar veni s'o topească. Dar cu greu ar putea scăpa chiar celor mai slabe telescoape, un fenomen ce s'ar exercita pe o scară atât de întinsă.

Pe Marte, ale cărui condiţiuni mai favorabile, vor fi descrise săptămâna viitoare, există o atmosferă ce pare să convină plămânilor umani şi conţine o proporţie de oxigen, suficientă focului. Aci vizitatorul şi-ar putea coace şi prăji bucatele în voie, dar, dacă ar vrea să fiarbă ouă sau să-şi facă un ceai, lucrurile n'ar mai merge chiar atât de bine. Presiunea aerului pe Marte e atât de redusă, încât întocmai ca pe cele mai înalte piscuri de munte, apa ar fierbe probabil pe la 170 sau 180 grade Fahrenheit, în loc de 212°.

Dacă şi-au luat măsuri în privinţa lipsei de aer, a căldurei şi a frigului excesiv ce domină în lună, exploratorii noştri nu vor avea a se teme de atacurile fiarelor sălbatece şi nici măcar de microbi, întrucât satelitul pare să fie mort şi probabil steril. Poate fi lovit însă fără de veste, de altceva. Atmosfera pământului fereşte capul omului de un incontinuu bombardament de meteori, bucăţi de rocă şi metal, ce par să sboare în diferite direcţii prin spaţiul interplanetar, cu viteza fulgerului. Foarte rar se întâmplă ca una din aceste bucăţi să fie atât de mare, încât să ajungă pe pământ mai înainte de a se fi prefăcut în cenuşă. Luna fiind completamente lipsită de un înveliş atmosferic, nimic nu împiedecă aceste proectile de a cădea în capul exploratorului pământean. Victima nu le-ar vedea şi nu le-ar auzi. Nu s'ar produce nici lumină şi nici vre-un sgomot, dată fiind lipsa aerului. Dacă un om ar trage un foc de revolver la câţiva centimetri depărtare de un altul, urechea acestuia din urmă n'ar precepe nimic. Pulberea ar exploda, deoarece cuprinde oxigen. Glontele neîntâmpinând rezistenţă, ar sbura mai repede decât pe pământ, dar aerul lipsind, nu s'ar putea forma unde, care să ducă detunătura la urechea omului, situat chiar la mai puţin de o jumătate de metru distanţă.

Pentru o reală explorare a lunei ar fi nevoe probabil de o escadrilă de aeronave puse în mişcare de o forţă care, spre deosebire de motoarele cu gazolină, să nu necesite aer.

Atunci când explorarea s'a sfârşit sau de se constată că provizia de aer s'a redus, călătorii se vor întoarce aşa cum au venit, lansându-se în văzduh prin exploziile unor rachete montate la baza vehiculelor. Că vor lua din capul locului direcţia exactă, e foarte puţin probabil, dar ea poate fi corectată prin mici expozii ulterioare, declanşate succesiv într'o parte sau alta a aeronavelor. Apropierea de pământ pune iar problema unei aterisări cât mai line, efectuată în aşa fel, încât aparatul să cadă în câmp liber, într'un punct unde n'ar avea cum să facă victime omeneşti.

Cu ajutorul acestor vehicule-rachetă, o călătorie interplanetară n'ar lua mai mult de câteva ore. Cea către Marte, — care va fi descrisă în numărul viitor, — ar reclama o săptămână sau mai mult. Deşi e vorba de o distanţă şi de un timp mai îndelungat, cele două călătorii ar necesita preparative egale.

E. A.

Citiţi în pag. 15, condiţiunile marelui concurs „REALITATEA ILUSTRATĂ"-„PERLODONT", cu premii de 20.000 lei.

CRONICA

TOATE vin omului, la noroc: viaţa, slujba, averea, nevasta şi copii.

Dar azi e criză. Criză de noroc, adică de bani, de căsătorii şi criză de copii, vorbesc de copii legitimi, pentru că de ceilalţi...

Italia care deţinea recordul demografic a dat strigătul de alarmă. Conducătorii puşi în faţa pericolului care ameninţă omenirea, încearcă să înlăture primejdia încurajând căsătoriile, uşurând creşterea copiilor.

Cum stăm noi? Aţi văzut-o din descrierile medicilor. E o chestiune care nu ne interesează prea mult. Abia îndrăznesc să propun ca familiile numeroase să fie scutite de impozit, să-şi plătească globalul, nu cu lei, ci cu pui de lei.

Căci văd viitorul în negru. Nu ştiu ce avem să facem. Până mai eri, ne aprovizionam cu copii de la ţară. Acolo a fost totdeauna, printr'o nedreaptă compensaţie, mălai puţin şi copii mulţi. Se găseau berechet şi pentru oftică, şi pentru şcoli, altă oftică, şi pentru armată, mai rea decât oftica.

Acum s'a isprăvit. Să se apropie oare sfârşitul lumii? Fapt e, că femeile nu mai vor să nască în dureri nici măcar la sate. Copiii care mai vin pe lume sunt nenorociri accidentale, bune de trecut la rubrica diverselor, la un loc cu disperaţii care se otrăvesc de mizerie.

Venind pe jos de la vie, m'am întâlnit, în drum, cu două femei ce mergeau la târg.

— Ai, domnule, mă întreba una din ele, nouă nu ne mai dă pensiile?

— Ba cred că da.

— Când, că iacă s'a împlinit anul.

— Ai răbdare... Şi dumneata eşti văduvă de război? întreb pe cealaltă.

— Nu, răspunse ea mâinoasă.. Al meu a venit de pe front.

— Ai avut noroc...

— Ba era mai bine să fi rămas acolo...

— De ce vorbeşti aşa?

— Am şasă copii, domnule...

— Bravo, te-ai purtat bine...

— Ba am fost proastă... Ale de se mărită acuma au învăţat meseria...

— Ce meserie?

— Se culcă pe marginea putinii de varză şi apasă până îl ia dracu...

GH. BRAESCU

CONCURSUL MUZICAL

„REALITEA ILUSTRATĂ - COLUMBIA"

Premii in valoare de 100.000 lei

„Realitatea Ilustrată", împreună cu marea casă de muzică „Columbia", organizează un concurs pentru alegerea celei mai bune bucăţi muzicale, imprimate pe plăci „Columbia", în sezonul 1932—1933.

Casa „Columbia" propune pentru concurs 24 de bucăţi muzicale, imprimate pe plăci, şi dintre care noi enumărăm următoarele douăzeci: Ilona — muzică şi cuvinte de Elly Roman; Mintemă — muzica de Ionel Fernic; Oh! Mona — muzică de Weens & Washburn; Rumba, rumba peste tot — muzica de Alverio Cozziani; Romangola, tango — muzica de F. Apollonio; Dă-mi o clipă de iubire, tango argentin — muzica de Carlos Gardel, Rosita, tango — muzică şi cuvinte de Corologos; Suflet candriu, slowfox — muzica de I. Vasilescu; Napolitana, tango — muzica de Will Meisel; Tu nu eşti cea din urmă, tango — muzica de Hoenigsberg; De ce mă minţi, tango — muzica de Jean Lenoir; Mi-e dor romanţă — muzica şi cuvinte de N. Manzatti; Cântecul uitării, romanţă — muzica de Palaşev; Beau, tango — muzica şi cuvinte de I. Fernic; Vreau o păpuşe, tango — muzica şi cuvinte de I. Fernic; Un cuib de ramuri, tango argentinian — muzica de L. Telleria; Lola, tango — muzica şi cuvinte de Elly Roman; Gândeşte-te la mine, tango romanţă — muzica şi cuvinte de Elly Roman; Carmencita, tango — muzica şi cuvinte de N. Manzatti; Cântă vioară, tango romanţă — muzica de Elly Roman.

Aceste bucăţi se vor putea asculta în toate magazinele de muzică din ţară, şi în special la magazinele „Columbia" din Bucureşti, Calea Victoriei No. 48-50, şi la sucursalele lor din Cluj, Piaţa Unirii 28, din Cernăuţi, str. Flondor No. 12, din Timişoara, B-dul Reg. Ferdinand 7. Deasemenea, plăcile vor fi transmise la radio, la date ce se vor anunţa la vreme, şi pentru localităţile unde nu ar exista, casa „Columbia" le trimite ramburs, la cerere.

Oricare dintre cititorii noştri cari va numi bucata pe care o va alege un juriu, ca fiind cea mai frumoasă, va câştiga unul din numeroasele premii pe care „Realitatea Ilustrată" şi casa „Columbia" le-au fixat pentru acest concurs, şi pe care le-am enumărat în numerele trecute.

Strângeţi cupoanele acestui concurs şi anul 1933 vă va aduce câte un mare premiu muzical.

„Realitatea Ilustrată" alege „Parlamentul Copiilor"

IN cadrul marilor iniţiative pe care „Realitatea Ilustrată" le-a luat pentru sezonul de iarnă, se impune pe primul plan o grandioasă operă de asistenţă socială, care va lua fiinţă sub titlul de „PARLAMENTUL COPIILOR".

Fiecare clasă a şcolilor din Bucureşti, începând din clasa întâia primară, până'n a patra de liceu, va delega câte unul sau doi reprezentanţi, într'un mare congres al elevilor şi elevelor, congres care se va întruni sub auspiciile oficialităţii, şi cu concursul „Realităţii Ilustrate".

Rolul „Parlamentului copiilor" va fi următorul:

El are menirea să propună şi să desbată cele mai practice şi mai utile idei, graţie cărora să se poată aduna şi distribui înainte de sărbătorile Crăciunului, bani, alimente şi vestminte călduroase, de iarnă, elevilor săraci, din toate şcolile.

Delegatul sau delegaţii şcolii, cari vor fi aleşi prin vot, cu buletine tipărite în „Realitatea Ilustrată", sub controlul profesorului respectiv, pentru fiecare clasă, vor trebui ca pe lângă propunerile ce vor avea de făcut, să indice totodată, cu asentimentul conducătorului clasei, cari sunt colegii ce trebuesc ajutaţi efectiv, cu ocazia sărbătorilor.

Darurile strânse de „Parlamentul copiilor" vor fi distribuite apoi de un comitet profesoral, în cadrul unei mari festivităţi, înaintea Crăciunului, astfel ca şi copiii săraci să se poată bucura la Naşterea Domnului.

Şedinţele Parlamentului Copiilor vor fi prezidate de o înaltă autoritate profesorală din Bucureşti şi Ministerul Instrucţiunii, prin marele om de bine şi înţelegător al nevoilor mulţimii, d. ministru Gusti, a promis tot sprijinul său oficial, acestei mari opere de caritate.

In numărul viitor vom da amănunte ample asupra modului cum va decurge alegerea şi cum va lucra Parlamentul Copiilor. Sperăm că părinţii vor îmbrăţişa cu toată căldura iniţiativa noastră, şi ne vor da tot sprijinul lor, pentru îndeplinirea acestei opere. Deasemenea, rugăm pe toţi domnii profesori şi învăţători din Capitală, să acorde un sprijin cât mai larg ideii noastre, aceasta pentru cea mai perfectă reuşită a proectului.

DEZARMAREA

Conferinţa d-lui Dan Berceanu

D. dr. Dan Berceanu, conferenţiar universitar, a ţinut la 12 Noembrie crt., o interesantă conferinţă la cazinoul regimentului de gardă „Mihai Viteazul", tratând mult desbătuta problemă a dezarmării.

Originala expunere a d-lui Berceanu a stârnit aplauzele asistenţei, care a ascultat-o cu o deosebită atenţiune şi cu cel mai mare interes.

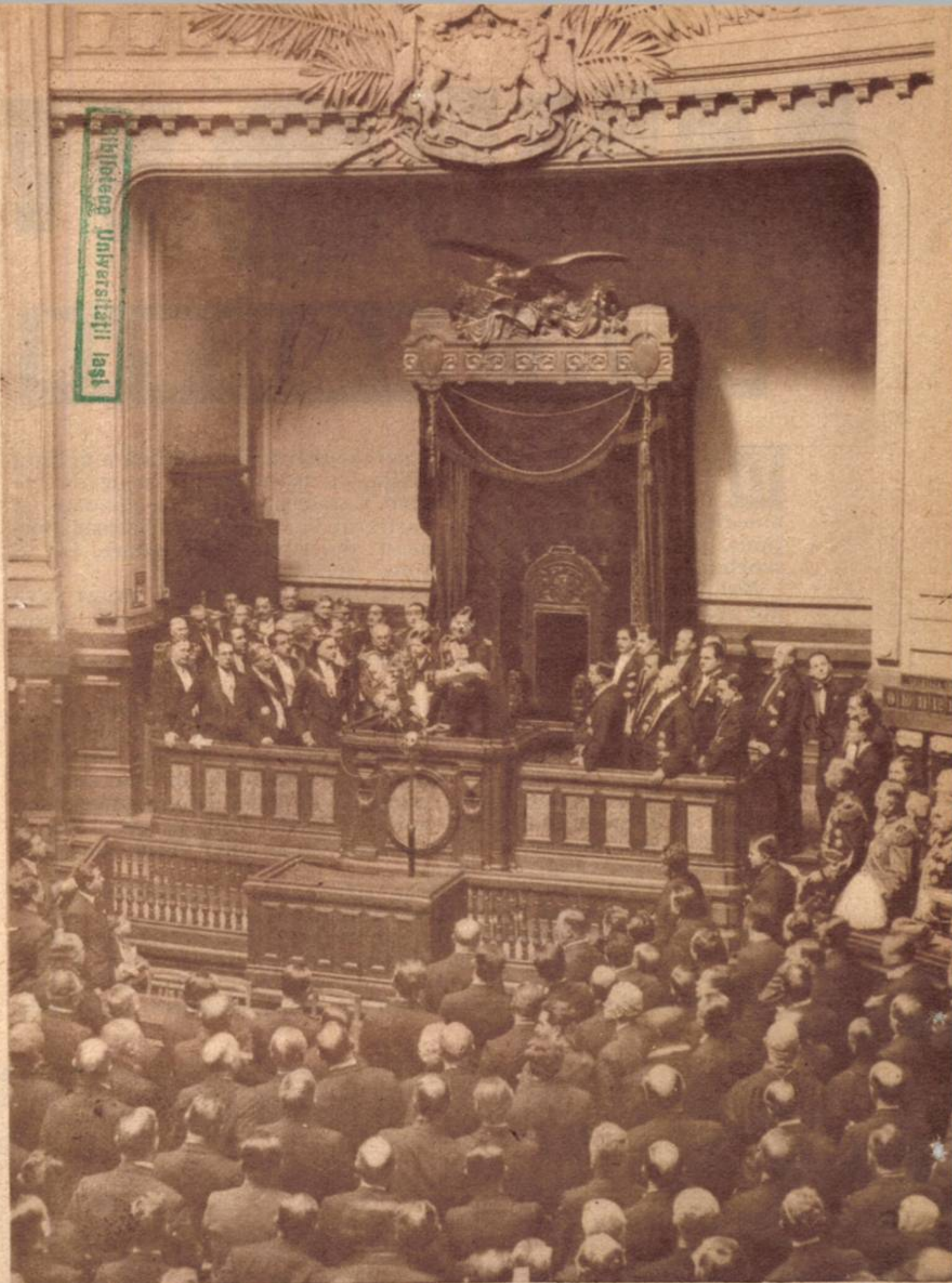
In fotografia noastră: conferenţiarul.

DIN ȚARĂ

Dreapta: *La 15 Noembrie s'a deschis Parlamentul. In fotografia noastră, Suveranul citind Mesajul Regal;* jos: *o splendidă săritură a locotenentului Ştefănescu, în cadrul concursului hipic dela reg. 9 Roşiori din Bucureşti;* în mijlocul paginei: *la liceul „Lazăr" s'au deschis în prezența oficialităților cursurile pentru comandanții cercetăției.*

Dr.: *N. Cristea, câştigătorul cursei internaționale de motociclete dela Velodrom;* st. jos: *D. ministru Gusty a inaugurat de curând Salonul Oficial de toamnă (sculptură şi desen) la Şosea.*

Foto I. Berman-„Realitatea"

DÂMBOVIȚA
APA MORȚII

DUPĂCE intră în Bucureşti, pela construcția metalică a ecluzei Uzinei hidraulice, Dâmbovița, cu malurile presărate de cadavre animale, udă Câmpul Caracaş, câmp de gunoaie şi mlaştini, şi se îndreaptă spre cartierul Grozăveşti. In această porțiune, peste Dâmbovița trec podişti de lemn, rudimentare, iar în scorburile malurilor, dorm noaptea vagabonzi şi apaşi.

Malurile ei inculte, dela intrarea rîului în Bucureşti, evoca ceva din aspectul pe care trebue să-l fi avut Dâmbovița în trecut, acum câteva secole...

Să deviem puțin din drumul nostru şi să ne abatem o clipă pe la Regie.

O sirenă de fabrică țipă nostalgic. Pe porți negre, intră valuri de muncitori. Curți vaste cu câțiva pomi, o şcoală primară unde se învață tabla lui Pitagora, cântată în cor. Apoi ateliere vaste, ascensoare, sgomot de motor şi maşini inexplicabile; cantități enorme de tutun; dela blondul auriu până la un brun respingător, mormanele de tutunuri înfățişează calități diferite. Foile uscate se toacă în maşini speciale, ce scot, cu ajutorul unor mici cuțite de ghilotină, fini tăiței, cataif de tutun.

Dar ceeace este mai surprinzător, este maşina care fabrică sigură țigări, care-şi rulează hârtia, bagă tutunul în tub, apoi cartonul şi scoate ca şi când această maşină ar avea ea însăşi o inteligență umană, cele mai perfecte modele de țigarete. Te aştepți par'că, să vezi că tot maşina asta, le şi fumează!... Altă surpriză o formează maşinile de ambalat. Omul are foarte puțin de făcut, deoarece inteligenta

Sus: *Pe cheiul Dâmboviței se adună oltenii. Aci au loc tranzacțiile comerciale.*
Stg.: *Dâmbovița străbate şi Cotrocenii, cartier militar prin excelență. Aci au loc zilnic exerciții tactice şi defilări.*
Jos: *La serbarea Bobotezii, tot în Dâmbovița-apa Morții, se aruncă crucea. Dar aceasta par'că e un talisman pentru cei ce se aruncă după ea: nici unul nu contractează pneumonii, ci rămân sănătoşi tun!*

maşină ştie să şi numere, punând totdeauna în pachetul pe care singură şi-l fabrică, acelaş număr de țigări.

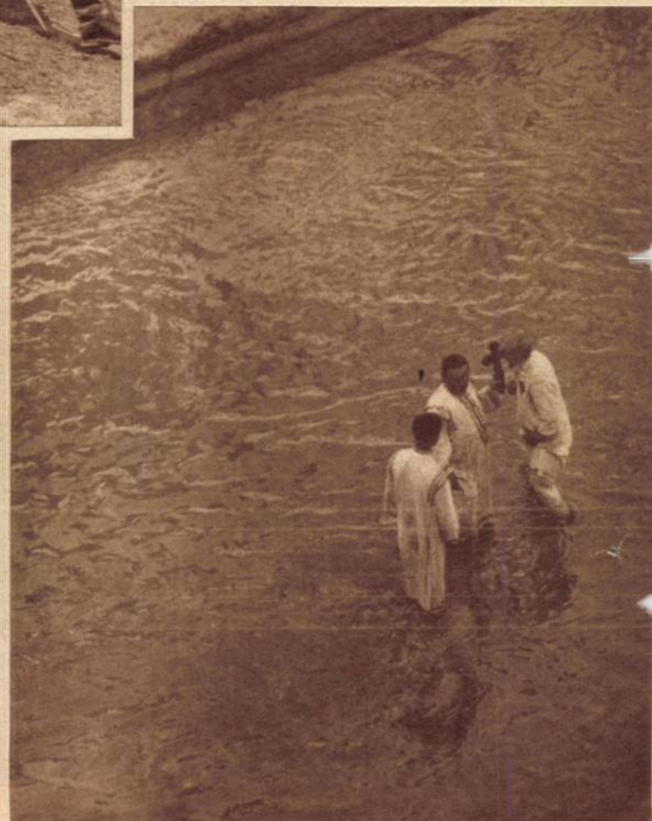
Aşadar, în vreme ce pe malul drept al Dâmboviței sunt fabrici de munițiuni şi pirotechnii, producând enorme cantități de obuze şi cartuşe, ce vor servi Morții într'un viitor războı, să secere soldații pe câmpuri de luptă, pe partea stângă a râului, Regia tutunurilor se înalță ca un templu al distrugătoarei zeițe Nicotina, — un templu al acestui „viciu blond"...

O VIZIUNE DE GROAZĂ

Splaiul acesta al Pirotechniei ne evocă o viziune de mare groază: faimoasa explozie dela pirotechnie de acum câțiva ani.

Dâmbovița, apa Morții, a fost atunci martora unei drame, care aruncase panica în tot oraşul. Incendiul pornit, se spune, dela scânteia unei locomotive ce căra muniții, a izbucnit la una din baracele vastului depozit din şoseaua Bolintin, şi „cheiul gârlei". Indată, mii de obuze de calibru mare, făcură explozie cu bubuituri groaznice şi cerul fu acoperit de coloane negre de fum. Capitala s'a sguduit din temelii, geamuri au sărit în țăndări, casele din satele vecine s'au năruit. Locuitorii din partea locului şi-au încărcat, ca în regiunile cutremurelor, avutul lor în căruțe şi roabe, pornind în pribegie spre inima Capitalei sau în câmp.

Intocmai ca în timpul războiului, schijele şuerau prin aer, găurind automobilele în viteză, şi rănind pe trecători. Alte depozite săriră îndată în aer şi un svon de groază străbătu capitala. Se spunea c'ar exista multă muniție, depozitată în subterane, şi dacă focul se va întinde la ea, Capitala ar putea să sară în aer!

Regele Ferdinand şi toţi demnitarii ţării se apropiară de infernul acela, iar reporterii ziarelor, cu căşti militare în cap, deveniseră corespondenţi de războl.

Şi astfel, de cursul Dâmboviţei se leagă amintirea unor zile de intensă panică...

CE SPUN BĂTRÂNII...

Iată ce ne spun bătrânii din partea locului, cari, şi ei, au auzit acestea din moşi-strămoşi:

— „Dâmboviţa nu a avut întotdeauna matca de azi..."

Ionescu-Gion în minunata sa monografie a Bucureştilor, susţine de asemeni, că încă de pe vremea lui Matei Basarab se ştia despre o *matcă veche* în Bucureşti.

Pe malul drept erau înainte o mulţime de bălţi. Numeroase gârliţe se scurgeau prin Bucureşti. Astfel sunt: gârliţa *Bucurescioara*, care pleca din Balta Icoanei, trecea prin Săpunari, Scaune, Pescăria veche, tăia Podul Târgului de afară (Calea Moşilor), mergea prin strada Radu Calomfirescu, cobora peste Podul Vergului, prin valea dinspre str. Mircea Vodă spre Olteni, cotia la dreapta prin str. Corbului şi se vărsa în Dâmboviţă, în mahalaua Popescului, mai sus de Jigniţa Domnească.

In secolul trecut se afla în spatele actualului spital al Colţii *Lacul Şuţului* sau *Balta dela Carvasara*. Pe aci, Bucurescioara se bifurca o parte trecând prin Târgul Cucului, coborând prin Bărăţie, prin Uliţa Boiangiilor şi pe lângă zidurile Curţii Vechi, se vărsa în Dâmboviţa la Bazaca.

Dela Mihai Vodă la vale curgea Dâmbovicioara, probabil prin actuala strada Artei. Un pârâu curgea pe stânga Dâmboviţei, spre Vadul Cailor, pârâu al tabacilor ce lucrau între Zlătari şi Sărindar.

Dâmboviţa, la Ciurel, e strandul copiilor din mahala. Dar foarte des înghite câte o victimă...

Lacuri, afară de cele actuale, erau spre Grozăveşti; era heleşteul lui Şerban Vodă, un lac mare în Postăvari, apoi lacul Dudescului, balta dela Ţigănia Mitropoliei, lacul Antimului, Lacul Adânc.

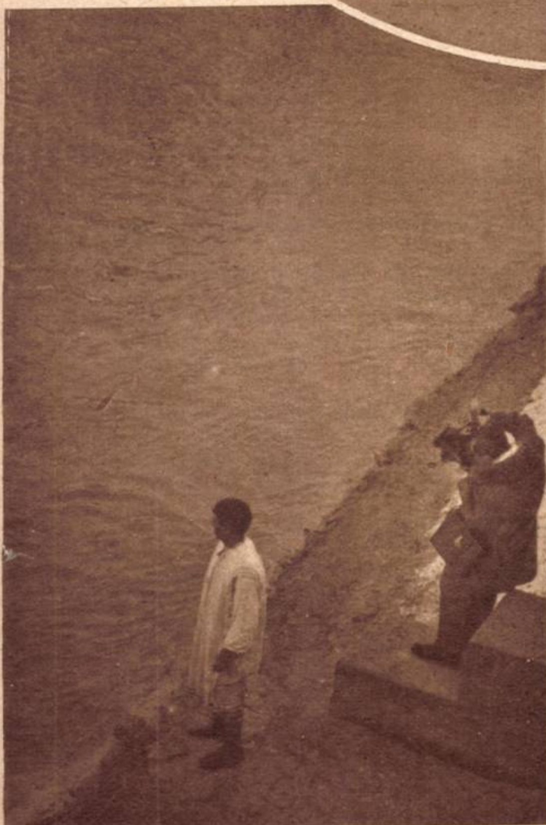
Mari inundaţii se produceau în Bucureştii de odinioară, din care cauză Şerban Cantacuzino făcu un iaz. Colina Radu Vodă părea atunci o insulă, iar Vlad Vodă, la 1532, se înecă în apă.

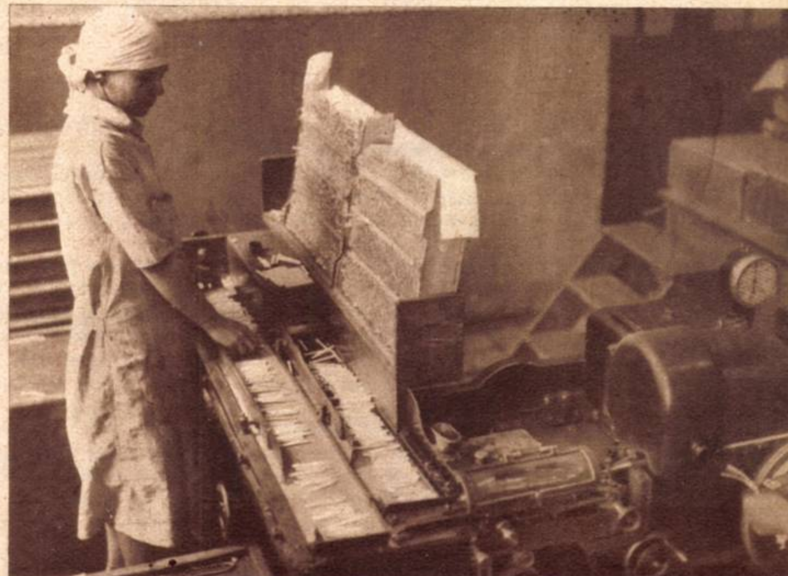
La Livedea Domnească Dâmboviţa făcea un mare cot şi apuca pela Prund. Pe tot cursul râului erau foarte numeroase mori, domneşti, bisericeşti şi boereşti. Se pare că Dâmboviţa curgea pe sub zidurile Curţii Domneşti. Apa mânca mereu malul stâng. Mari inundaţii au fost la 1774, 1805, 1864, şi 1865.

PODURI ŞI PODEŢE

Podurile erau: Podul dela Turn, la Curtea Domnească; dela Gorgani, Podul Agăi Iane, Podul Turcului, al Cilibiului, dela Cafeneaua Beilicului şi numeroase podeţe. Pentru alimentaţie, în sec. XVIII a început să se facă cişmele. Paznicii cişmelelor se numeau *cişmigii*. Ei stau prin mahalaua Stejarului, unde se afla *Şipotul Fântânelor*. Şanţuri de scurgere se construiau de către puşcăriaşi. Erau şi isvoare naturale, ca acel dela Cişmeaua Beizadelelor. Pentru întreţinerea canalelor de pe străzile pavate cu lemn (poduri) se înfiinţă corpul *podarilor*, comandaţi de Marele Cişmigiu.

Sus: D. Culberston, fostul ministru al Statelor Unite a fost primul care a făcut o călătorie cu barca-motor pe Dâmboviţa şi Argeş din Bucureşti la Olteniţa; jos dr.: *Maşina savantă a Regiei C. A. M. fabrică ţigările în serie, dela carton până la pachet.*

şi copii, în trăsuri şi căruţe, au început să se scurgă spre Cotroceni.

Uşile automate ale tramvaelor depe linia 14 lovesc la închidere pe cei aglomeraţi la scări, în dorinţa lor de a ajunge cu o clipă mai de vreme la Cotroceni, unde se afla expus trupul neînsufleţit al bunului rege.

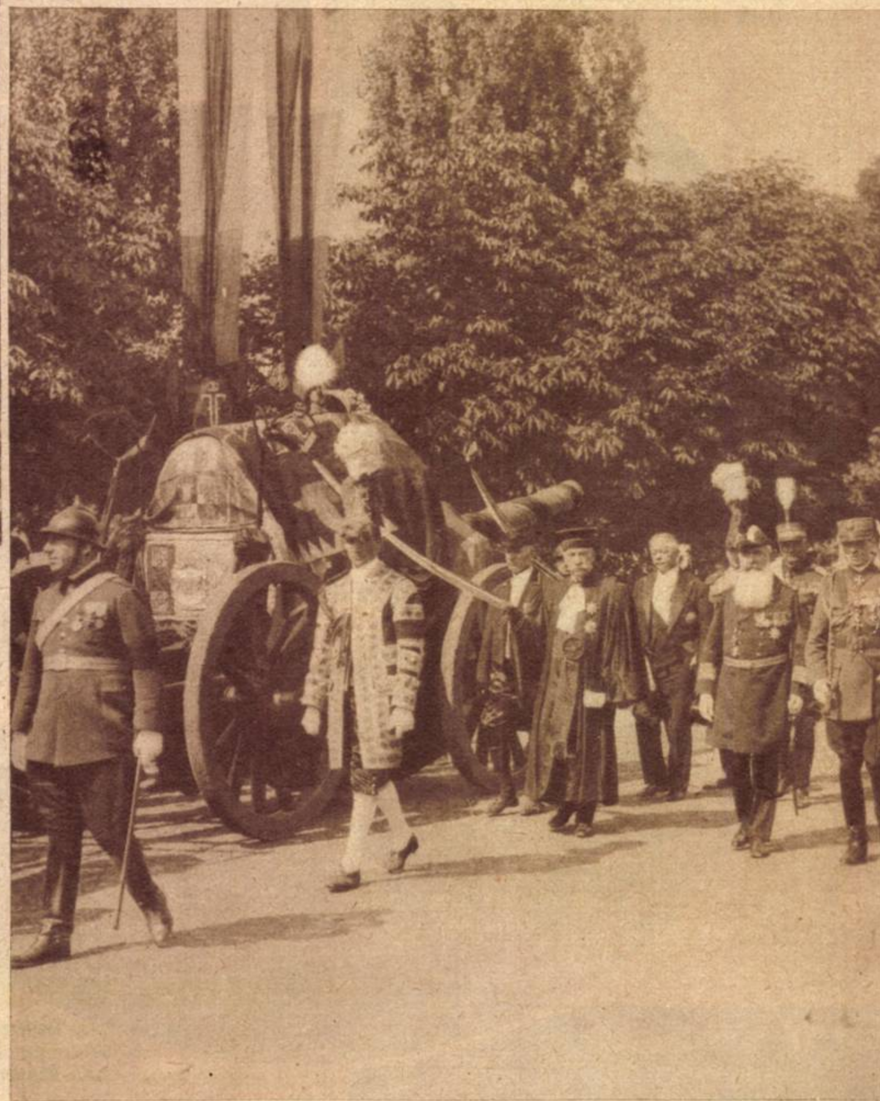
Pu bulevarde, şiruri nesfârşite de automobile, taximetre şi autobuze, descarcă mereu pasageri: cucoane, domni, o mulţime pestriţă din toate straturile sociale.

Aproape toate autobuzele din oraş şi-au dat jos textele ce indică parcursul şi poartă, scrisă cu cretă, destinaţia spre care se îndreaptă: „Cotroceni".

Vehiculele, încă dela podul Sf. Elefterie, înaintează cu greu, din cauza pâlcurilor compacte de pietoni.

Aglomeraţia creşte pe măsura ce ne apropiem de punctul terminus al liniei de tramvai...

...Din acest punct, jandarmi foarte deşi erau aşezaţi prin mijlocul bulevardului Cotroceni, pentru a menţinea circulaţia, pe dreapta la ducere şi spre stânga la întoarcere. O lume imensă urcă panta spre Grădina Botanică. Rar a văzut Capitala un astfel de pelerinaj magnific!

Sus: *Regele Ferdinand pe catafalc*; dr.: *Inmormântarea blândului rege.*

Foto I. Berman-„Realitatea"

Azi, toate bălţile au fost secate, o reţea de canale subterane înlocuesc gârliţele şi şanţurile de odinioară, Dâmboviţa e canalizată, şi, din când în când, câte o „dragă" de sistem modern, adică o maşină ce curăţă nămolul dela fundul albiei, îi face tualeta...

Podeţe de lemn, ca odinioară, nu se mai văd, peste râu, decât în porţiunea dintre Moara Ciurel şi Grozăveşti.

Azi, au fost construite poduri solide, de beton, iar la Grozăveşti, la capătul staţiunei de tramvai, este în construcţie un monumental pod modern.

De aci, dela Grozăveşti, încep cheiurile pavate. Dela Ciurel până aci, „trotoarele" de lut, au gropi enorme şi praful se ridică în nori groşi, vara, iar noroiul e de două palme în timpul toamnei.

Aci, la Grozăveşti, lăsăm pe dreapta biserica şi cartierul Cărămidarii de sus. Apa care a trecut prin canalul subteran, spre Uzina hidraulică, se întoarce în matca râului, care intră astfel în cartierul Cotroceni.

LA COTROCENI

Cartier militar, cu cazărmi, regimente, Consiliul de războiu, escorta regală, spitalul militar...

Pe partea dreaptă a Dâmboviţei, trecem pe lângă vasta grădină botanică, un parc minunat prin amestecul său de sălbătecie, de pădure virgină pe alocuri, cu arbori uriaşi şi liane puternice, şi de parc cultivat cu grijă, de mâna omului.

Tot felul de esenţe de pădure şi de plante se pot găsi aci; dar mai ales, vara, o umbră deasă şi o răcoare plăcută. Şoseaua ce duce spre pirotechnie, trece pe sub zidurile şi arborii umbroşi ai acestei grădini; panta drumului este răcoroasă. De partea cealaltă a şoselei, se află zidul parcului palatului regal dela Cotroceni.

Acest palat evoacă figura reginei-artiste Maria a României. Interiorul este aranjat cu gustul sigur al suveranei.

In acest palat a murit Regele Ferdinand.

Am spus cândva că multe amintiri mortuare, se leagă de imagina Dâmboviţei, care este o adevărată apă a Morţii. Una din aceste amintiri, este desigur evocarea morţii blândului rege.

Par'că a fost eri, ziua când s'a răspândit în oraş ca fulgerul vestea că regele Ferdinand a murit.

Din zori, mii de cetăţeni din Capitală şi împrejurimi, cu femei

LA MOARTEA REGELUI FERDINAND

Drumul trece la început pe sub masivele de verdeaţă formate de pomii seculari.

In dreptul porţii Grădinei Botanice, un cordon de jandarmi opria vehiculele şi pe pietoni. Toată lumea descindea şi prin două şiruri de jandarmi mulţimea era captată, într'o „coadă" de poate un kilometru lungime. Această extraordinară reptilă, cu inele formate din câte doi oameni, era tot ce putea fi mai curios de văzut.

Inchipuiţi-vă un şarpe gros şi negru cu pete colorate — umbreluţele şi pălăriile cucoanelor, — un şarpe ce se ondulează pe sub platanii bulevardului, târându-se cât vezi cu ochii la deal, în ondulări de monstru apocaliptic, cu palpitări ciudate ale trupului fără sfârşit.

Deci, în dreptul porţii grădinei Botanice, uriaşul balaur se târîşte prin umbră.

E răcoare: — bucureşteanul avid de spectaculos comentează... ceeace are să vadă. După o jumătate de oră reptila umană nu a înaintat decât cu câteva zeci de metri, până unde se termină şirul de pomi şi începe soarele. De aci, începe calvarul...

Intr'adevăr, ameninţaţi de insolaţie, cei ce formează această coadă kilometrică, se apără de soare sub gazetele ce le ţin dea-

supra capului. Alţii, îndură cu răbdarea şi resemnarea vasalului credincios, venit să se închine pentru cea din urmă oară la căpătâiul bunului suveran. Pare ceva din alte timpuri, o credinţă, o dragoste pentru rege, care dă forţa sacrificiului, care porneşte cruciale, căci este o adevărată jertfă să stai în soare două până la trei ceasuri, făcând „coadă", până să poţi răzbi la cel care a fost suveranul ţării.

„Coada" înaintează penibil, prin mici intervale de târîre, ca după un dric nevăzut...

Apoi, au început şi trenurile să debarce pelerini...

Pe calea Victoriei, mulţimea se îngroaşe mereu, coada de pe bulevardul Cotroceni se lungeşte, o massă de sute de mii de oameni defilează, într'un convoiu subţiat şi interminabil, prin faţa catafalcului regal.

La poarta palatului Cotroceni un dig compact de jandarmi capta convoiul ce curgea înspre stânga, împingându-l în curte. Aci ofiţeri şi poliţişti supraveghiau „circulaţia".

In dreapta, halta Cotroceni, cu faţada complect cernită. Spre stânga convoiul coteşte greoiu, pătrunde prin prima arcadă, apoi prin gangul clopotniţei. Stema ţării se iveşte pe zidul alb, între două fanare în crep.

De aci convoiul face o mare curbă spre dreapta, ocolind capela cu vechi zugrăveli de sfinţi. Prin partea stângă, trec cei ce se întorc din sala mortuară.

Curtea palatului este împărţită în două, de un şir de jandarmi, iar mai departe cursul celor două rânduri umane în sens invers, este îndreptat de agenţi ai circulaţiei, cu şepci kaki.

Trecem — agale, nespus de agale, — pe lângă colonadele cu liane verzi şi pe sub ziduri cu brâuri de alabastru...

Urcăm scara pe lângă valeţii cu epoleţi în crep. La dreapta, într'o firidă largă, registrele... La intrare, coroane...

SALA MORTUARĂ DIN PALAT..

Urcăm scara de marmoră gri, cu balustrada de piatră verde, în capătul căreia veghează imobili doui ostaşi din escorta regală, cu ample pampoane şi crispine albe.

Toate luminile sunt îndoliate. La etaj, un culoar larg, cu coroana Preşedintelui Consiliului, apoi o uşă scundă de stejar masiv, străjuită de alte două statui vii din escortă.

Sala mortuară primeşte lumina din şiraguri de becuri ascunse spre tavan: sală albă, perfect imaculată; la mijloc catafalcul regal în purpură, iar suveranul în sicriu, în uniformă de cavalerist.

La căpătâiul său, pe un iconostaş, un preot în odăjdii de aur citeşte o rugăciune în şoaptă. La colţurile catafalcului, ofiţerii de gardă sunt imobili ca sfeşnicile. La picioarele defunctului stau două mesuţe cu perne de purpură, pe care odihnesc căciula de roşiori şi bastonul de mareşal, iar pe cealaltă, coroana de oţel şi buzduganul războinicului mort.

Peste tot decorul, lumina blândă, egală, răspândită de tavanul alb cu mari rozete în marmoră, scaldă florile strălucitoare ale coroanelor depuse de Corpurile legiuitoare, ministere, legaţii, regimente...

Convoiul trece încet prin faţa Regelui Ferdinand, femeile plâng, bărbaţii au privirile pierdute poate în viziunea unei scene din războiul în care au luptat sub comanda marelui Căpitan...

A doua zi mulţimea masată în piaţa Cotroceni, e ca un balaur negru, care a început să prindă consistenţa din extrema dimineaţă. Zori de cenuşe umedă. In monom, printre taxiurile şi tramvaiele încurcate în răspântie, se scurg afluenţi de oameni, canalizaţi apoi pe şoseaua Cotroceni. Ţi se pare că eşti jucăria unei halucinaţii, ca în filmele cu mişcări de masse imaginare. Ai crede că e exodul unei populaţiuni gonită de un cataclism, o procesiune de proporţii epice. Un balaur negru se târîşte palpitând greoiu, la deal, spre palatul Cotroceni...

ZORI FUNEBRE

Aer tanslucid, lumină mornă, precedând dimineaţa. Tineri zgribuliţi, cu gulerele ridicate, ies din cârciumile de unde au dormit, ca să fie mai aproape de castel. Doamne superbe de eleganţă, cu figura mov de fard fermentat în umiditatea zorilor, pensionari cu umbrele, gentlemeni îndoelnici, ofiţeri, cocote cu aluri sobre de eleve la călugăriţe, domnişoare cu siluete de girls, dactilografe tunse, funcţionari răpănoşi şi toată massa cenuşie a mahalalelor, tot rebutul periferiei, toată aristocraţia înjobenată cu reflexe.

O impresie fantomală de monstru încorsetat în marginile bulevardului; totul e negru de lume, o massă turtită ce se prelinge, ca smoala topită, colcăind, delirând de nerăbdare. Orgie de curiozitate în aşteptarea unui fenomen cosmic, inventat de imaginaţia lui Wells.

Unul se sue pe un bolovan, ca să vadă mai bine; picioarele femeilor tremură de oboseală, termometrul ce indică febra curiozităţii se urcă mereu. Lungimea de undă a tuturor sufletelor este regulată automatic pe distanţa sălii de marmoră, în care un sinod de preoţi cântă la căpătâiul regelui mort. O vastă rumoare, ca de tren depărtat, ca de ocean ameninţat de furtună. Zumzet continuu, vibrant, de extremă tensiune umană ca în jurul firelor străbătute de curenţi electrici de înaltă frecvenţă.

In palatul din care regele pleacă pentru totdeauna, coroanele au acoperit vestibulul, scara cu balustradă de marmură verzue, sala frumoasă... In boschetele masive de coroane predomină roşul. Pe fondul de roze albe, explozii de dalii roşii vii; coroanele verzui ale Cehoslovacilor, două de fiecare parte a scării de marmură; risipă de petale roze şi roşii pe purpura regală.

Şi în somptuozitatea sporită de splendoarea multicoloră a florilor, în solemnitatea fastuoasă a generalilor de strajă şi a clerului cu mari ametiste şi cruci de argint pe odăjdiile cu râuri şerpuitoare de raze de aur, ca într'o sală dintr'un Eldorado inexistent, două călugăriţe cenuşii au îngenunchiat simple, umile, decolorate...

Afară, balaurul uman a fost spintecat în lungime ca de sabia uriaşă a unui prinţ de legendă. Prin mijlocul bulevardului s'a deschis drumul cortegiului aşteptat din zori.

* * *

Tot pe palatul Cotroceni, se leagă şi un alt act istoric.

Peste mulţi ani dela moartea regelui Ferdinand, prinţul Carol, care descinsese din avion, a primit pe platoul de la Cotroceni, salutul primului regiment ce l-a întâmpinat cu urale...

Un rege nou s'a instalat în palatul dela Cotroceni...

Dâmboviţa a fost martora atâtor acte mari din istoria ţării.

Vom continua în numerele viitoare, această preumblare pe cheiurile ei...

BANCO

DEPORTATUL DIN GUYANA

CÂND John Burgueton şi fiica lui, Anna-Maria, o tânără şi prea frumoasă blondină, ajunseră cu ultimul vapor la Cayenne, guvernatorul penitenciarului îi primi cu multă bunăvoinţă, deşi oarecum nedumerit.

— Dece ai adus şi pe fiica d-tale? îi zise acesta lui Burgueton. Nu ştiai că aci e un adevărat infern ?

— D-le guvernator, nu puteam să fac altfel. Sunt văduv, n'am nici un fel de rude cărora să le fi încredinţat copila, singura mângâiere ce mi-a mai rămas pe pământ şi, mai bine de cât s'o las pe mâini streine, aşa de frumoasă şi dragă cum îmi este, am preferat s'o aduc cu mine. Dumnezeu să mi-o aibă în pază!.

John Burgueton venise să-şi ia în primire slujba la penitenciar. Făcea parte din administraţia închisorilor franceze şi, ca să câştige ceva mai mult, ca să strângă o mică zestre pentru Anna-Maria, se hotărîse să plece în Guyana, unde se ivise un post vacant.

Guvernatorul cercetă hârtiile noului funcţionar, le găsi în cea mai perfectă regulă şi fără a mai sta pe gânduri, îi stabili locuinţa şi serviciul căruia era destinat.

SACRIFICIU SUBLIM

Când tatăl şi fiica rămaseră singuri, se produse o schimbare ciudată în purtarea lor.

Burgueton se apropie de tânăra femee şi, pe un ton care trăda mai mult respect decât afecţiune părintească, îi zise:

— Contesă, sper că vei fi mulţumită de mine.

— Fără îndoială! — răspunse femeia, — mai cu seamă că până acum totul a mers bine. Dar reuşi-vom oare să ne ajungem scopul ? Eu cred că da; sunt hotărîtă să fac orice, spre a salva pe omul care m'a iubit până acolo, încât s'a lăsat să fie condamnat pentru o faptă ce n'o săvârşise, numai ca să nu mă compromită. El era împreună cu mine, în seara când bancherul Daubrex a fost atacat şi jefuit. Daubrex mă curta de multă vreme şi răceala mea neînţeleasă o atribuia prezenţei unui rival. Il bănuia pe Jules d'Auvrechon şi nu se înşela. Ca să-l smulgă de lângă mine, ca să înlăture singura piedică ce sta în calea năzuinţelor lui, nemernicul acela n'a şovăit o clipă ca să-l denunţe pe el, ca autorul agresiunei, afirmând că-l recunoştea de minune.

Bineînţeles, Jules a tăgăduit, dar împotriva lui se ridicau unele fapte grave, mai ales o sumă mare de bani, pierdută la joc şi pe care nu ştia cum s'o plătească. Ar fi putut să-şi dovedească un alibi; dar atunci ar fi însemnat să mă compromită pe mine, — şi a renunţat. Iar eu am avut slăbiciunea să tac, de teama opiniei publice, care nu iartă uşurinţa unei biete femei... Dar după aceia, luptându-mă cu dragostea şi remuşcarea, n'am mai stat în cumpănă... D-ta eşti sigur că persoanele cărora le-am luat locul, nu vor vorbi ?

— Fii liniştită, contesă; din partea aceea, nu ne ameninţă nici o primejdie. Adevăratul Burgueton şi fiica lui sunt bine ascunşi şi supraveghiaţi... Acum nu trebue să ne pierdem vremea. Planul îl cunoşti: să ajungem până la fluviul Maroni, împreună cu deportatul, de unde să ne refugiem pe teritoriul olandez.

— Şi va fi o întreprindere grea ?

— Negreşit, însă nu imposibilă.

Falşul Burgueton avea dreptate: o sarcină grea, dar nu imposibilă. Intr'o seară, el împreună cu aceea pe care toţi o socotiau drept fiica lui, porniră să facă o plimbare într'o barcă cu motor a administraţiei închisorii, însoţiţi de un soldat din garnizoana penitenciarului.

— Ştii să conduci singură barca ? întrebă Burgueton pe contesă.

— Am învăţat, deoarece ştiam că va fi nevoe pentru reuşita planului nostru.

— Şi eu sunt în măsură s'o fac, interveni soldatul, care nu era altul decât Jules d'Auvrechon...

— In cazul acesta, puteţi să mă luaţi şi pe mine, se auzi murmurând o voce, care venia din apă, de pe lângă locul unde se afla barca.

Două mâini se agăţară cu desnădejde de marginea luntrei şi în faţa lor se ivi un corp omenesc, ud până la piele.

— Cine eşti ?... Ce vrei? întrebă falşul Burgueton, înspăimântat.

— Sunt un prieten sau un duşman, după cum vă convine ; vreau să fug din ocnă, cum face acum numărul 3782, camaradul Jules d'Auvrechon. Am încercat şi eu să evadez, dar îmi dau seama că fără un ajutor, nu se poate eşi din iadul acesta. Luaţi-mă cu voi... am să vă fiu un tovarăş de folos... Dacă mă refuzaţi, dau alarma şi veţi fi descoperiţi...

— Bine, vino cu noi...

Fugarilor nu le fu greu să se facă nevăzuţi, pornind cu toată repeziciunea în josul fluviului: dar la un anumit punct, ne mai cunoscând cursul apei, barca se împotmoli, silindu-i pe pasageri să coboare; ei se strecurară în pădurile seculare ce se întindeau dealungul fluviului şi de acolo îşi continuară drumul pe jos, în direcţia Coloniei olandeze.

Al doilea evadat, care spusese că se numia Ştefan Carcout, zis Lupul, condamnat pentru omor, se ţinuse de cuvânt: era un tovarăş bun, voinic, curagios şi nesimţitor la oboseală şi durere. Avea multe atenţii faţă de contesă şi tovarăşii lui îl surprindeau adesea contemplând-o cu o privire plină de admiraţie, dar nu lipsită de scăpărări bănuitoare.

Noaptea, cei trei bărbaţi făceau pe rând, de pază. Dar într'o dimineaţă, Burgueton fu căutat în zadar; dispăruse în chip straniu şi nu mai fu cu putinţă să i se dea de urmă.

— S'o fi depărtat de-aci, — îşi dădu cu părerea „Lupul" şi, poate, vre-una din mlaştinile acestea blestemate l-a înghiţit.

Jules l'Auvrechon, clătină din cap şi nu zise nimic. Călătoria continuă mai departe, mai plină de griji şi nesiguranţă ca ori când... Şi, fiindcă pădurea era plină de primejdii, cu întortochierile şi ascunzişurile ei, Lupul se sfătui cu ceilalţi însoţitori să doarmă noaptea în copaci, cari aveau trunchiuri groase şi-i puteau adăposti cu ramurile lor.

PEDEAPSA CEREASCĂ

Totuş, într'o noapte, contesa şi Jules d'Auvrechon fură treziţi din somn de un răcnet înspăimântător. Şi la lumina tremurătoare a lunei ce se trecura printre frunzele copacilor, îl văzură pe „Lup" cu faţa schimonosită, în prada unei groaze fără margini.

— Ajutor !... Ajutor !... şarpele... Asta-i pedeapsa Cerului!..

Evadatul sta încălecat pe o cracă groasă şi, lângă capul lui se legăna gâtul unei reptile uriaşe...

— Aici !... Aici !... se auzi o izbitură, urmată de căderea unui corp omenesc ce se prăbuşi la pământ.

Ceilalţi doi coborîră în grabă şi-l găsiră întins pe iarbă, în agonie... De-asupra lui atârna o frânghie, având un nod desfăcut în formă de laţ.

— Mor... — bâlbâi nenorocitul. N'am decât ceeace merit... Burgueton a fost ucis de mine şi aruncat într'o mlaştină... Acum, mă trudiam ca şi d-ta, Jules, să ai aceeaş soartă. Voiam să fac să se creadă că te-ai spânzurat într'un acces de nebunie subită. Trebuiau să pară două nenorociri, nu două crime... şi, în chipul acesta, aş fi rămas singur cu *dânsa*... cu contesa... E prea frumoasă şi viaţa alături de ea, ar fi fost pentru mine fericirea adevărată !... Pe când acum... iertaţi-mă, dacă puteţi : sunt un asasin...

Capul îi căzu în lături şi tăcu. Pentru totdeauna !

G. R.

AURUL SÂNGEROS

— Neştiute de nimeni, în Rusia zac îngropate miliarde de dolari, în aur, pietre scumpe şi bijuterii! —

IN Rusia a luat naştere de câtva timp, o îndeletnicire nouă: aceea a „căutătorilor de comori". Sute de oameni organizaţi metodic, se trudesc ziua şi noaptea, răscolind nesăţioşi pământul, în căutarea înfrigurată a comorilor din vechime, precum şi a acelora ascunse de ultimii fugari.

Acum câteva zile s'a prezentat la Banca Statului Sovietic din Moscova un individ, susţinând că este în măsură să regăsească tezaurul fabulos ce doarme, neştiut de nimeni, în adâncimile lacului Baikal.

E o poveste veche, de vre-o treizeci de ani, în care-i vorba de un tezaur a cărui valoare însuma pe vremea aceea multe milioane de dolari.

Era în anul 1904; războiul ruso-japonez mugia vijelios la graniţele Siberiei; oraşele Port-Arthur şi Mukden se simţiau ameninţate de năvala potopului galben, ce se revărsa spre Siberia. Guvernul rus, nesigur de soarta lui însuş, se hotărî într'o zi să retragă toate depozitele de aur ce se puteau găsi în Siberia, ducându-le spre interiorul Rusiei, unde puteau să stea în mai mare siguranţă.

Se stabili în grabă un itinerar secret, alegându-se în acest scop şi o escortă puternică de cazaci siguri... atât de siguri, că itinerariul se află din mărturisirea silită a unui ins oarecare, astfel că banditii siberieni au fost informaţi la timp şi cu tot luxul de amănunte.

Ei organizară numaidecât o cursă îndrăzneaţă chiar în apropiere de lacul Baikal. Când caravana şi preţioasa-i sarcină ajunse la punctul de unde putea să fie văzută de cei cari pândiau în preajma lacului, banditii năvăliră la atac şi printr'o manevră dibace încercuiră convoiul, masacrând pe toţi însoţitorii...

In noaptea aceea tragică, s'au văzut luminile lugubre ale unui bivuac ce tăbărîse pe malurile lacului: erau banditii ce-şi împărţeau prada, după care, încărcând-o în mai multe bărci, porniră s'o transporte, în locuri sigure, dincolo de lac.

Dar soarta era protivnică îndrăsneţilor răufăcători: în seara următoare, în timp ce navigau spre ţintă, se deslănţui una din acele furtuni nimicitoare cari sunt faima şi grozăvia Baikalului: nici una din bărci nu isbuti să scape din iureşul valurilor şi chiar o bună parte dintre bandiţi îşi găsiră mormântul în lac.

Când se iviră zorile, tragedia era împlinită şi apele liniştite îşi păstrau secretul. Dar banditii supravieţuitori nu s'au putut împăca cu gândul nenorocirii: însemnară pe o hartă locul exact al naufragiului, sperând ca într'o zi să poată scoate din lac fabuloasele comori siberiene...

De-atunci au trecut ani... Cercetările rău organizate şi slabe, de teama justiţiei, nu folosiră la nimic. De asemenea a fost zadarnic şi un sondaj, încercat cu sisteme primitive.

Veni războiul... şi apoi revoluţia. Toată Rusia fu sguduită de aceste două tragedii. Banditii siberieni din 1904 nu mai au astăzi decât un singur supravieţuitor: bătrânul care s'a prezentat la Banca Sovietică din Moscova, oferindu-se să regăsească acele bogăţii imense...

De câtva timp, G. P. U. a organizat grupe de agenţi, denumite „nasul de aur" specializaţi în căutarea averilor nobilimei ţariste.

Uneori activitatea „Nasurilor de aur" se desfăşoară şi în streinătate, mai ales în cazuri când se urmăreşte descoperirea unor comori de-o valoare excepţională. Atunci agenţii pornesc la vânătoare după proprietarul expatriat, silindu-se să-l facă „să cânte", iar la nevoe mergând până la răpirea persoanei vizate.

Acesta e cazul baronului Orikof care, la isbucnirea revoluţiei bolşevice, îşi ascunse bunurile în vecinătatea castelului strămoşesc. Toate cercetările „Nasurilor de aur" au fost zadarnice, până când se trimise un agent specializat, la Paris. „Nasul de aur" dădu de urma baronului Orikof şi reuşi să se împrietinească cu acesta, până la a-l îndupleca să se întoarcă cu el, în Rusia. Insoţit de falşul prieten, baronul isbuti să treacă frontiera şi să ajungă la castelul lui. Către miezul nopţii, câţiva lucrători dărâmară un perete: tezaurul se ivi, dar în acelaş timp sosi şi o patrulă de jandarmi, care sechestră tezaurul şi-l conduse pe Orikof la închisoare; după câteva zile, acesta fu împuşcat.

...îl convinse să revină cu el în Rusia...

Dimpotrivă, contele Sufcof, s'a bucurat de un noroc mai mare. Intors în Rusia, ca să caute un tezaur de peste zece milioane ruble, ce-l îngropase în apropiere de Tomsk, află că preţioasa-i casetă, desgropată de lupi, fusese apoi furată de ţărani. La această veste, el încercă să se sinucidă, dar a fost salvat ca prin minune de un prieten şi aceasta spre binele lui, deoarece la rădăcina unui copac, norocul îl făcu să găsească un colier de mare valoare, uitat acolo de hoţii cari căzuţi după aceea în mâinele G. P. U-ului, au fost împuşcaţi până la unul...

H. G. W.

UN NOU MARE CONCURS.— PREMII DE 20.000 LEI

„REALITATEA ILUSTRATA" de comun acord cu marea casă de parfumerii „BERYLLON", organizează un nou concurs original

In cutiile tuburilor de pastă „PERLODONT", — fabricată de firma de mai sus, — se găsesc imprimate pe câte o foaie volantă, patru versuri, care trebuesc completate cu câte două cuvinte.

Răspunsurile se vor trimite pe adresa „REALITATEA ILUSTRATA", strada Const. Mille 7, cu menţiunea pe adresa: pentru concursul *„PERLODONT".*

Fiecare cititor al revistei noastre poate participa cu atâtea şanse câte bonuri va trimite, la premiile de 8000-5000-2000 şi cinci a 1000 lei, pe care le oferim.

Tragerea premiilor va avea loc la o dată pe care o vom anunţa ulterior.

APCLLONIUS DIN TYANE

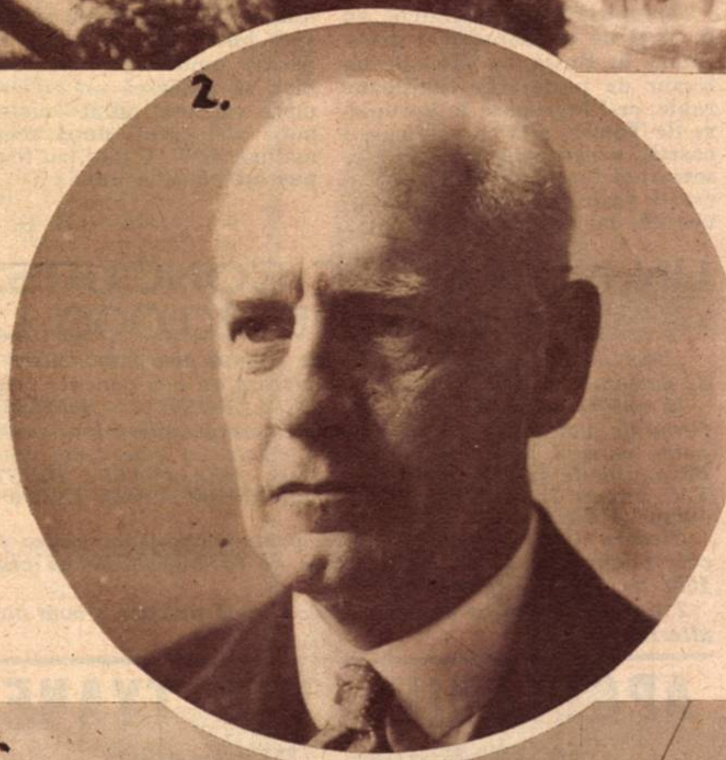
în Biblioteca „Dimineţii"
UN RECORD EDITORIAL

In aceste condiţiuni, poemul „APOLLONIUS DIN TYANE" al d-lui Adrian Verea nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă.

Actu

1) Noul primar al Londrei, Sir Percy Greenaway (dr.) și-a luat postul în primire; 2) Premiul Nobel pentru literatură al anului 1932, a fost decernat d-lui John Galsworthy, cunoscutul scriitor englez; 3) O expediție germană la Polul Nord, filmează capturarea unui urs alb; 4) Aviatorii englezi Gayford (st) și Bett au pornit într'un sbor fără escală Londra-Capetown la bordul uriașului monoplan Fairey-Napier; 5) O mină de cărbuni din Vestul Berlinului, servește drept câmp de experiențe pentru studenții academiei technice din capitala Germaniei; 6) Iată primul vagon american de cale ferată, care are roți prevăzute cu pneumatice; 7) Un tornado îngrozitor a dis-

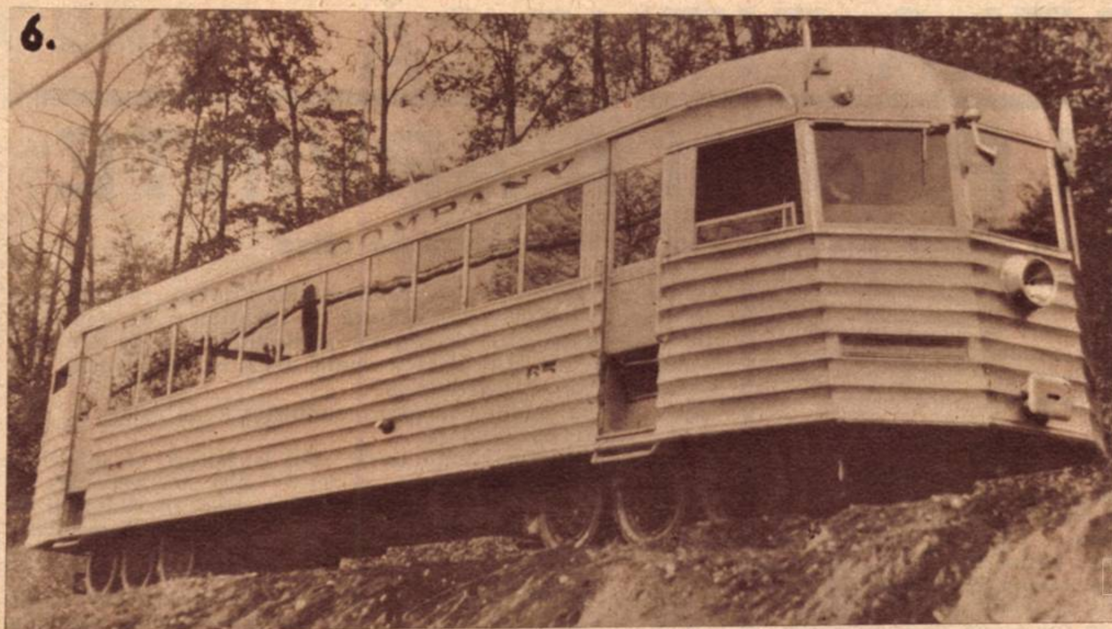

trus orașul Qeens, din statul american
al cărui președinte este d. Pu-Yi, fostu
ropa ca emisar, pe generalul Ting, care
terea noului stat asiatic de către puteril
diplomatice; 9) Ducele italian de Pist
mania, ae către un reprezentant al pa

...alități

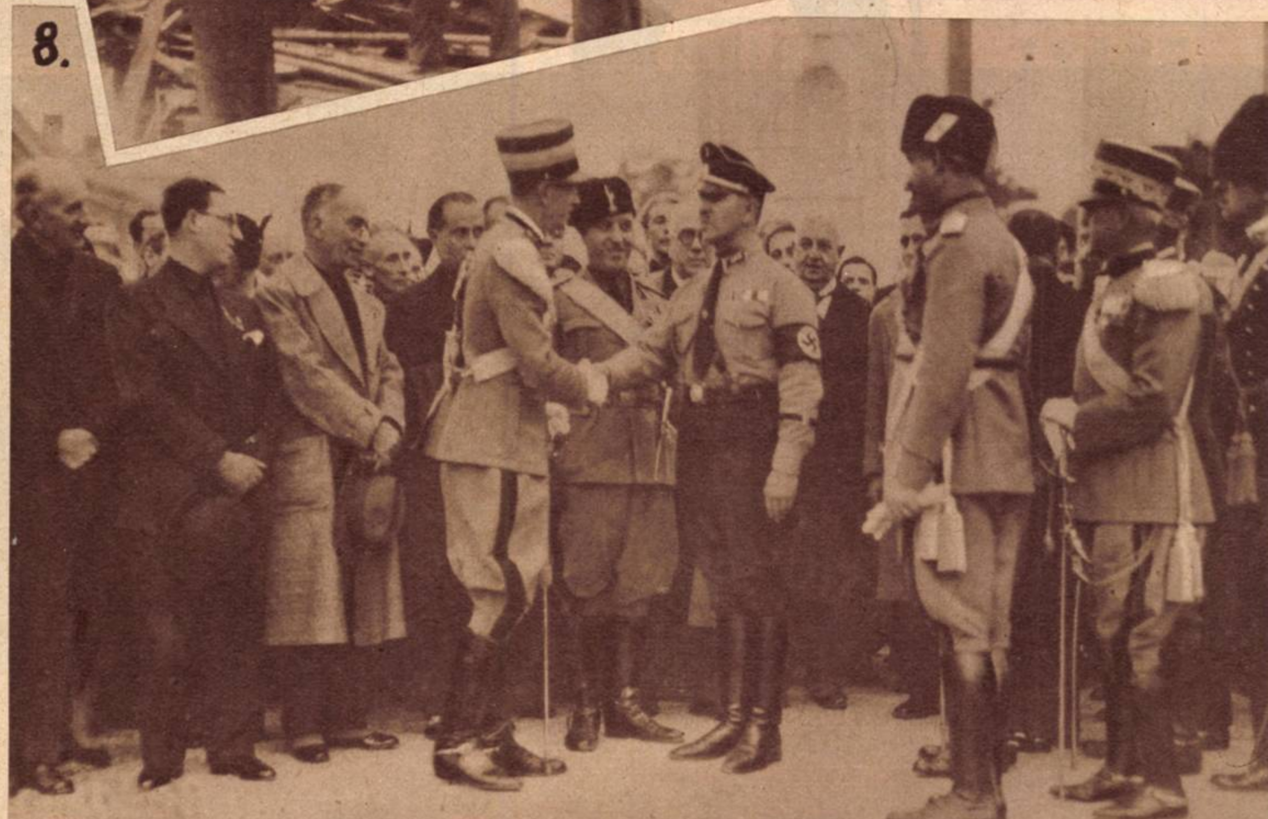

6.

7.

9.

8.

...New-York; 8) Noul stat Manciuria, ... împărat al Chinei, a trimis în Eu... ...are misiunea de a obținea recunoaș... ...e europene și de a stabili relațiunile ... ...oria a fost primit la Bozen, în Ger... ...rtidului național-socialist.

DELA PIŢURCĂ ŞI PÂNĂ LA ARVINTE

Reflexii pe faţă şi soluţii secrete în legătură cu criza

CREDEM că vistiernicii perindaţi dela răsboi încoace pe la departamentele finanţelor streine şi române şi deasemeni toţi economiştii cari, în goană după soluţii, au recurs la expedientul imprimării de hârtie-monedă, sunt fără să-şi dea seamă, sau cu bună ştiinţă, tributarii fostului meu camarad dela Clubul Muncitoresc, Piţurcă. Acesta, cel dintâi, găsise mijlocul următor, graţie căruia toată lumea ar fi putut să scape de nevoi: punerea în funcţiune, de către Banca Naţională a maşinilor de tipărit bancnote.

Prietenii de-o seamă la minte cu cismarul Piţurcă, au căzut în meditare, nici entuziasmându-se dintr'odată de ideia vorbitorului, însă nici respingând-o. Cei cari s'au grăbit să-l ia peste picior pe ciobotar şi să colporteze cu ironie soluţia lui în cercuri burgheze, — pentruca deacolo ea să ajungă în revistele umoristice, — au fost prietenii cu ştiinţă de carte, cărora soarta n'a vroit să le permită căţărarea pe baricade, — purtau toţi în ochi imaginea Comunei din Paris aşa cum astăzi alţi romantici, comunişti de salon, privesc revoluţia rusă numai ca pe-un spectacol bine înscenat de-un regisor isteţ, — ci împotmolirea în fotolii de minister.

Că financiarii şi economiştii din zilele noastre au adoptat cu ştiinţă sau fără, soluţiile camaradului Piţurcă, rămâne încă de descurcat. Poate, în legătură cu identitatea de concepţii dintre doctorii crizei de acum şi modestul orator de la clubul muncitoresc, nu e locul să se spună decât că, încă odată, *„les beaux esprits se rencontrent"*.

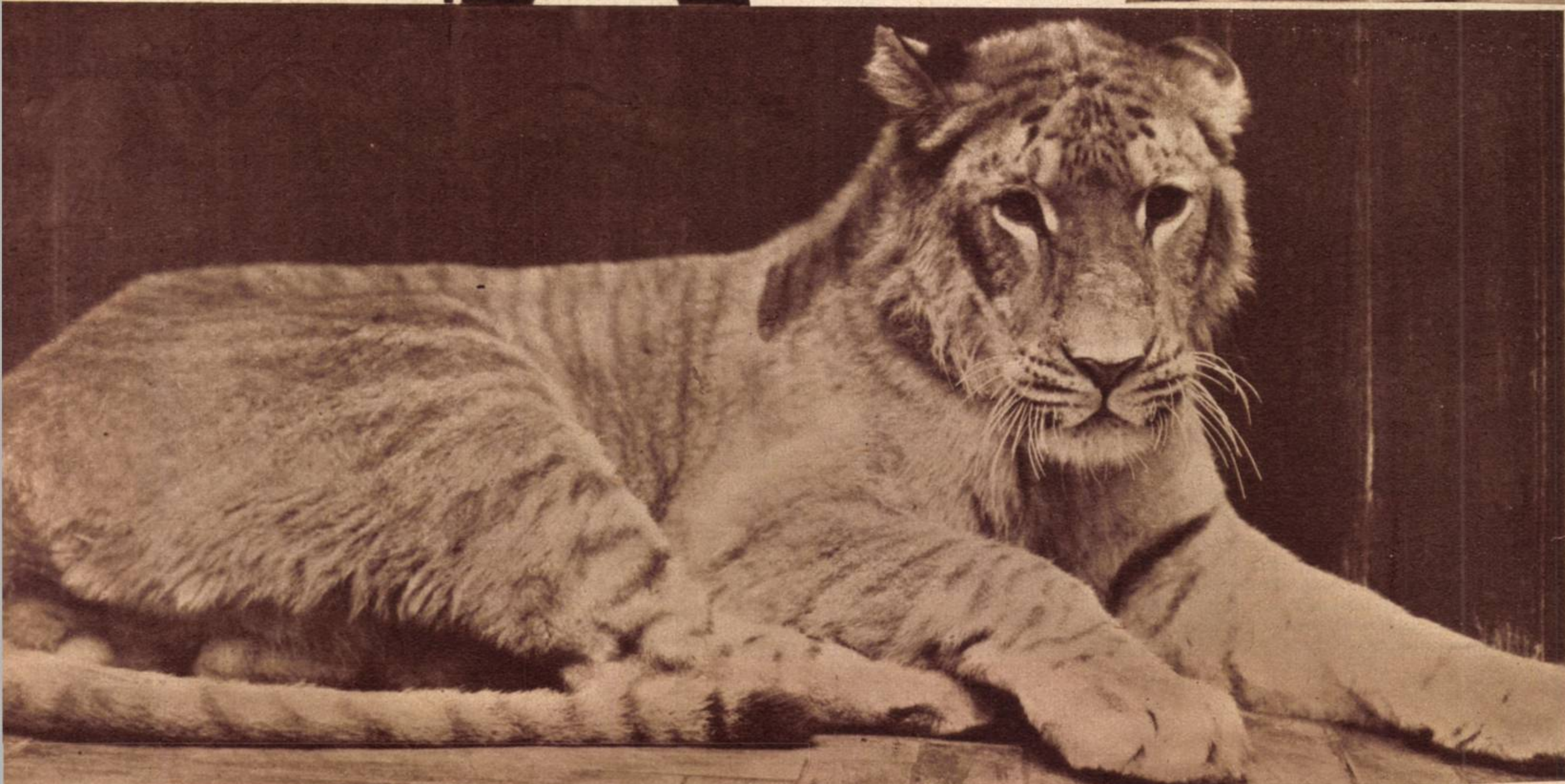
Şi mai sunt tributari cuiva conducătorii de astăzi ai destinelor lumii: lui Arvinte.

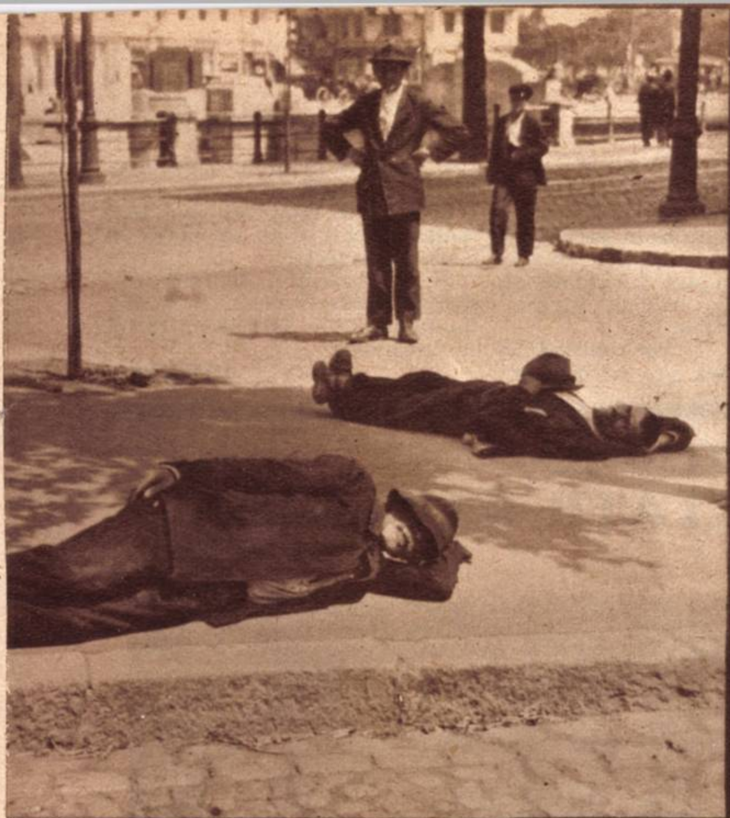
Spectatori şi, mai mult decât atât, ispăşitori ai soluţiilor formulate pentru îndreptarea crizei de către meşterii cari izbutesc să strice, însă nu să şi dreagă, suntem încredinţaţi că nu le aducem nicio jignire şi nu le facem nicio nedreptate, asemuindu-i cu deşteptul care tăia din poale, ca să pună la mâneci.

Desigur, tonul nostru ar fi altul şi indignarea noastră s'ar exprima în termeni agresivi, dacă am nutri cumva bănuiala că ei nu sunt călăuziţi de intenţii oneste. Vor într'adevăr să găsească iarba miraculoasă, la a cărei atingere sar înlături porţile de fier, dincolo de care se găsesc deslegările, dar bu-

Dr.: *Omul, rege al Creiaţiunei, uneori o fiară crudă şi alte ori o javră.*

Un contimporan al financiarului Piţurcă, Edelstein, decreta încă de acum trei decenii şi jumătate că „burghezia e un hoit putrezit”.

Fireşte, pateticul orator nu avea dreptate decât în sensul exprimat de făuritorul evangheliei proletare şi anume că orice regim, — iar regimul burghez-capitalist mai mult decât oricare, — poartă în sine germenii descompunerii. Altminteri, obiectiv judecând, vorbitorul se cam grăbise căci abia acum, bine înţeles, mai pe ocolite, — constatarea este făcută şi o fac, nu impetuoşi oratori de tribună muncitorească, ci înşişi sprijinitorii ordinei prezente.

Deaceea, — se spune, — e nevoe de soluţii urgente. Ceeace nu se spune e că se impune ca ele să fie şi eroice. In locul lor, pretutindeni, sunt însă preconizate şi aplicate măsuri ale căror singure efecte, sunt prelungirea boalei şi, în consecinţă, agravarea ei.

Nu facem procesul ordinei sociale anterioară imprudenţei universale care a fost răsboiul. Tragem o linie groasă peste ce a fost înainte, şi deschidem pagina cu care începe epoca de dincoace de răsboi.

Cari şi câte probleme puse umanităţii au fost rezolvate în aşa fel, încât ele să rămână definitiv închise şi să nu creeze alte probleme, alte complicaţii, aşa cum

Sus, dreapta şi jos: *câteva tablouri impresionante ale mizeriei: şomeri, cerşetori, birouri de plasare inutile şi criză, criză crudă şi sângeroasă.*

foruncului netratat radical se închide pentru un timp şi răbufneşte pe urmă în acelaş loc, ba chiar în mai multe deodată?

Punem întrebarea şi nu mai dăm răspunsul, căci răspunsul îl dă situaţia de acum cu şomajul, falimentele, dramele, cu starea de nesiguranţă colectivă şi individuală; îl dă viaţa aceasta al cărei cenuşiu s'a suprapus pe retina albastrului reflectat de cer; îl dau chipurile mâhnite şi frunţile încruntate şi mâinile transformate în pumn neputincios, atunci când ele nu răşchirează degete tremurânde pentru a cerşi la colţ de stradă şi în restaurant.

ruiana este existentă numai în basme. Porţile nu pot fi deschise decât cu chee proprie, sau nu pot fi dărâmate decât cu târnăcopul.

Fiindcă, — hai să spunem adevărul, — nu atât priceperea le lipseşte dregătorilor, cât curajul. Şi e locul aci, să facem încă o constatare dezagreabilă: în împrejurări când remediul unic se cuvine să fie bisturiul şi când la căpătâiul ordinei sociale se impune prezenţă de chirurg, omenirea este asistată de babe doftorese, meştere în descântece şi în oblojeli.

Dr.: *Soluţia lui Piţurcă: Banca Naţională să pună maşinile în mişcare şi fiecare cetăţean să ia atâţi bani, de câţi are nevoe...*

Il dă „mica publicitate" unde indiv:dul cu studii academice caută un post de intendent; unde o doamnă pe care nu avem motive s'o suspectăm, anunţă că vrea să intre menajeră la domn celibatar; îl dau „faptele diverse" cu sinucideri şi agresiuni săvârşite de şomeri disperaţi; îl dau ospătăriile şi azilurile şi cheiurile gârlii şi grădinile publice, unde dormitează, unde agonizează desmoşteniţi ale căror nume le vom întâlni mâine printre borfaşi, printre asasini, printre degeraţi, printre sinucigaşi.

Dar cine, într'o măsură mai accentuată sau mai redusă, n'a fost lovit de criză? Şi cine poate spune că e sigur de multpuţinul bine pe care, ca un hoţ sau ca un avar l-a păstrat: Mâine dă faliment instituţia la care lucrezi de treizeci de ani şi care e veche de o sută de ani. Sau poimâine te pomeneşti concediat ori cu un salariu redus la o cifră care altădată ar fi fost egală cu-o jignire promptă.

Ori eşti lovit cu încă un impozit, sau cu o altă măsură dictată de cine ştie ce interes de Stat...

De mult, un deputat muncitor, francez, a fost luat la vale de camarazii săi, când aceştia îl zăriră coborînd dintr'un vagon de tren de clasa întâia. Călătoria, se înţelege, în calitate de parlamentar, cu permis respectiv. Şi sentimentul prietenilor de fabrică şi club, găsia o expresie care pe româneşte s'ar traduce prin vorba veche: s'a urcat purceaua 'n pom.

Dar el, reprezentantul lor, le-a retezat mirarea, spunându-le că năzuinţa tuturor trebue să aibe ca obiectiv egalitatea, — însă nu în mizerie, ci în belşug şi 'n bine. Iar muncitorii nu urmăresc, prin lupta lor, ca toată lumea să meargă cu clasa treia, ci cu întâia.

Astăzi urmările războiului, cu alte cuvinte criza şi lipsa de curaj a adoptării unor soluţii brave, au dus la egalitatea pe care adversarii ideilor de primenire socială o contestau. Din păcate, egalitatea aceasta e de mizerie, nu de viaţă mai dreaptă şi mai bună.

Deaceea atmosfera este asfixiantă, iar orizontul este de plumb. Deaceea asistăm la dezlănţuiri de patimi, la pervertiri morale. Omul, rege al Creaţiunii, e uneori o fiară crudă, şi alteori o javră. Işi arată colţii, muşcă, urlă, sau se lamentează şi se târăşte.

Cine spunea că sărăcia şi suferinţa sunt zămislitoare, că sunt pintenii fără imboldul cărora indivizii şi colectivitatea nu înfăptuiesc nimic? Romantismul acesta s'a dovedit falimentar, iar apologeţii lui s'au spânzurat desigur.

Aşa nu mai merge, în orice caz.

Aşa nu se mai poate.

Ideile naivului Piţurcă, metoda lui Arvinte şi oblojelile babelor doftorese nu-şi mai au rostul. Trebuesc înlocuite cu mijloace de tămăduire urgentă, radicală, a organismului social, care vorba lui Edelstein, — începe să miroasă a descompunere.

Personal, ne păstrăm, în vremurile de generală deprimare prin care trecem, încrederea. Căci noi nădăjduim în instinctul de conservare al speciei umane care n'a acceptat niciodată şi nu va accepta desigur nici acum, sinuciderea.

Bine, bine, — dar soluţia? Şi cum vor putea s'o adopte cei cari au dovedit orbul găinilor şi lipsă de curaj?

Soluţia? E una, sau sunt mai multe. Ingăduiţi-ne să tăcem în această privinţă.

Şi, în definitiv, de unde, — pentru meşterii vechi ai racilelor noastre, — datoria ca tot ei să le-aplice?

ION PAS

CONCURSUL DE YO—YO al „REALITAŢII ILUSTRATE"

AM publicat într'unul din numerele noastre trecute, un delicios articol al unui colaborator al nostru, care trata ravagiile yo-yo-maniei pe toate faţetele.

Ceeace e drept însă, trebue recunoscut: epidemia yo-yo-ului face din ce în ce victime mai numeroase şi cum un mare număr de cititori au ajuns cu timpul artişti ai acestei distracţii nevinovate, am fost solicitaţi să organizăm un concurs pentru campionatul de yo-yo în România.

Şi tot astfel cum am organizat marile campionate de ping-pong, la apariţia acestui joc în România, tot astfel patronăm şi acum un senzaţional concurs de yo-yo, care va indica pe cel mai bun jucător.

„Realitatea Ilustrată" institue un mare concurs pe ţară, cu yo-yo-uri speciale, fabricate pentru „Realitatea Ilustrată" şi purtând etichetele şi numărul de control al revistei noastre.

Dăm aci câteva scheme de figuri ale acestui joc. Viitorul campion va trebui să poată executa dacă nu totalitatea acestora, cel puţin majoritatea lor.

Concursul va avea loc în Bucureşti înainte de Crăciun şi va fi prezidat de o comisiune care va atribui şi marele premiu de

Lei 5000 (cinci mii)

câştigătorului, precum şi toate cheltuelile de drum şi întreţinere, pentru cazul când acesta ar fi din provincie.

Repetăm că la acest concurs participanţii nu se pot produce decât cu yo-yo-urile speciale ale „Realităţii Ilustrate" purtând eticheta ei şi numărul de ordine. Yo-yo-urile se pot procura dela concesionarul nostru, depozitul M. et M. Kestenband, din Bucureşti, str. Şelari Nr. 9 şi costă 10 lei bucata, plus 4 lei speze de expediţie în provincie.

In numărul 305 vom da amănunte senzaţionale asupra acestui concurs care este menit să suscite interesul tineretului de ambele sexe.

ASASINUL ŞI CANARUL

Deţinutul 7913— O scrisoare unică. — Cel mai bun prieten.

Intâmplător mi-a căzut sub ochi un document probabil unic în istoria penitenciarelor: O scrisoare ce poartă semnul marei închisori din Garsten (Austria). Sus, în partea stângă a scrisorii (compusă de însăş mâna directorului închisorii) se află însemnarea cuprinsului: „Cu privire la Moser Lorenz şi la canar".

Moser Lorenz deţinutul No. 7913 a fost implicat acum vre-o zece ani într'un celebru şi senzaţional proces de asasinat, care s'a încheiat cu osânda numitului Moser Lorenz la închisoarea celulară pe viaţă. Porţile grelei închisori din Garsten s'au închis acum opt ani în urma deţinutului 7913, a cărui pedeapsă ar putea fi scăzută numai în urma unui act de graţiere excepţional şi în primul rând a unei purtări exemplare în închisoare. In niciun caz însă nu se poate face în numele osânditului o cerere de graţiere înaintea anului 1940, când Lorenz Moser va fi împlinit şaisprezece ani de închisoare.

Acest om, mort pentru societate, — care-l recunoaşte mai curând sub numărul 7913 decâţ sub numele omenesc, — locueşte într'o celulă strâmtă II/45, laolaltă cu alţi trei osândiţi. Din celula lui a trimis o scrisoare secretariatului Societăţii pentru protecţia animalelor. Era primăvară atunci, luna April. Dinapoia ulucilor şi zidurilor celulare ale fostei mânăstiri, care a devenit închisoare grea, nu se vede prea multă primăvară: numai atât cât îngădue fereastra zăbrelită a celulei, sau dreptunghiul curţii cu cerul albastru de-asupra, ori în copacul înmugurit, vre-o mierlă a cărei cântare de dragoste o ascultă'n tăcere câteva sute de oameni, de-apururi pierduţi pentru lume.

Intr'un amurg de primăvară, sub fereastra zăbrelită cu cerul de April al celulei II/45, osânditul pe viaţă Lorenz Moser a scris Societăţii pentru ocrotirea animalelor din Viena:

„Im îngădui să vă supun următoarea rugăminte şi s'o întemeiez precum urmează. Vă rog fierbinte să-mi dăruiţi fără plată un canar. Sunt osândit pe viaţă şi n'am deloc mijloacele necesare ca să-mi cumpăr o asemenea pasăre, destul de scumpă chiar pentru un meseriaş liber, care şi-ar agonisi viaţa din munca lui. Câştig în închisoare numai vre-o 44 de lei pe lună, plata muncii mele, şi abea îmi ajunge pentru hrană. Vă rog încăodată să ţineţi seama de împrejurările de mai sus şi să nu lăpădaţi cererea mea smerită, ca astfel să mângâiaţi şi să uşuraţi o soartă amarnică pe viaţă. Vă voi rămâne pururi recunoscător. Cu deosebită supunere,

Lorenz Moser 7913 celula II/45".

Scrisoarea a fost vizată de direcţia închisorii şi trimisă mai departe. In scurtă vreme direcţia primi următoarea întrebare:

„Dorim să trimitem zilele acestea deţinutului 7913 Lorenz Moser un canar într'o colivie. Rugăm onorata direcţie să ne răspundă dacă pasărea va fi ocrotită, va avea hrană îndestulătoare şi dacă am putea trimite o colivie mai mare. Vă rugăm de-asemenea dacă e cu putinţă să ne daţi informaţii mai amănunţite asupra lui Lorenz Moser. Ne-ar interesa în deosebi să ştim de câtă vreme e în închisoare şi dacă numitul merită să intervenim în favoarea lui, la autorităţile competente".

Direcţia închisorii a răspuns că:

„N'are nimic de obiectat să se trimită deţinutului Lorenz Moser un canar şi o colivie destul de mare. I se poate încredinţa lui Lorenz Moser fără nicio teamă şi cu toată încrederea viaţa păsării cântătoare. Vă informăm de-asemenea că Moser e osândit la închisoare grea pe viaţă şi se află la Garsten din ziua de 9 Iunie 1924. Nu e cu putinţă nici un fel de intervenţie în favoarea osânditului, înainte de anul 1940".

Câteva zile mai târziu, Societatea de ocrotire a animalelor vesteşte Direcţia închisorii că a expediat canarul şi colivia.

Scrisoarea prin care deţinutul 7913 răspunde Societăţii la această veste, e un document psihologic de însemnătate deosebită.

„Nu mă îndoiesc că vă închipuiţi ce înseamnă pentru mine darul dv., — scrie Moser, — eu care sunt cu desăvârşire singur şi uitat, deoarece sunteţi nu numai prieteni ai animalelor dar şi ai oamenilor. Vă trimit din adâncul inimii mii de mulţumiri şi privind canarul îmi voi aminti mereu că mai sunt oameni buni şi nobili, care mai pot avea milă de o fiinţă respinsă de societate. Vă rog foarte mult să luaţi aminte ca în vremea transportului să nu se întâmple ceva canarului, căci acum e anotimpul şoarecilor. Canarul vine la un bun prieten şi nu la un străin şi se va bucura de cea mai aleasă îngrijire, căci va fi pentru mine nu numai un cântăreţ, ci şi un tovarăş de singurătate şi durere. Vă rog să aveţi şi bunătatea de a-mi răspunde care e numele canarului".

Iar după trecerea câtorva zile şi sosirea canarului, deţinutul 7913 adevereşte primirea păsării cântătoare precum urmează:

„Mă supun îndatoririi şi mai cu seamă simţirilor mele, trimiţând aci mulţumirea mea adâncă pentru darul dv. E trist desigur pentru mine că n'am nici-o fiinţă omenească la care să mă gândesc cu bucurie şi iubire. Astfel că toată iubirea mea rămâne de-aci înainte numai pentru canarul primit, la a cărui ciripire voioasă îmi amintesc cu recunoştinţă de dv. Dar pe cât e de mare bucuria pe-atât şi grija ce-o port păsării preţioase. Apă curată şi proaspătă, hrană bună va avea totdeauna la mine. Am grijă să-i dau din vreme în vreme şi câte-a „delicatesă": zahăr, mere... Fiind în loc străin şi vremea năpârlirii, în zilele dintâi, n'a cântat. Apoi încet cu tot mai mult curaj şi azi, Duminică, a cântat toată dimineaţa. Mă uit la el cu dragoste şi uimire. Mi-ar fi tot atât de drag chiar de n'ar cânta, căci are ochişorii atât de inteligenţi! Cei trei tovarăşi de celulă sunt de-asemenea foarte prietenoşi cu animalele şi se bucură ca şi mine de canar.

Pentru toate aceste mari bucurii vă mulţumesc încă odată din toată inima şi vă doresc aceleaşi bucurii pe care mi le-aţi dăruit mie..."

Iar canarul, desigur, va fi cel mai fericit cântăreţ care a trăit vreodată între zidurile unei puşcării!... — *W.*

Reflecții sceptice

(Cum s'a ales noul preşedinte al Statelor Unite)

D. Herbert Hoover.

SITUAŢIA politică din ultimele săptămâni, a Statelor Unite, s'a caracterizat prin aceea că partidul republican făcea eforturi disperate pentru a se menţinea la putere, pe când cel democratic amuza publicul cu reprezentaţii de prestidigitaţie, scoţând păsărele de aur şi peştişori de argint, de unde te-ai fi aşteptat mai puţin şi încântând ochii masselor cu imagini, care mai de care mai seducătoare.

Campania electorală pentru alegerea preşedintelui Statelor Unite a fost dela început extrem de aprigă şi de încordată, împărţind spiritele, dela Atlantic la Pacific, în două gigantice curente. Marea majoritate a masselor căuta ceva de blamat, ceva prin care să justifice situaţia precară în care se aflau, închizând însă ochii asupra împrejurărilor care au făcut-o inevitabilă şi asupra faptului că au contribuit cu toţii într'o oarecare măsură, la această prăbuşire.

Toţi aceşti oameni refuzau să ţină seama de condamnabila lor naivitate şi indulgenţă, faţă de imprudentele manipulaţii ale bancherilor, faţă de îndoparea întreprinderilor cu investiţii ce treceau cu 40% peste normal — de unde a rezultat supraproducţia care a dus căruţa pe povârnişul dezastrului, — faţă de ridicarea fantasticei, greoaiei şi nesănătoasei construcţii capitaliste, faţă de criza mondială ce planează asupra tuturor ţărilor, etc. etc.

Tot ceeace puteau vedea, era că-şi pierduseră banii, că o depresiune monstruoasă se întinsese asupra întregului lor ţinut, reducându-le condiţiile de trai şi ameninţând să-i sufoce pe toţi.

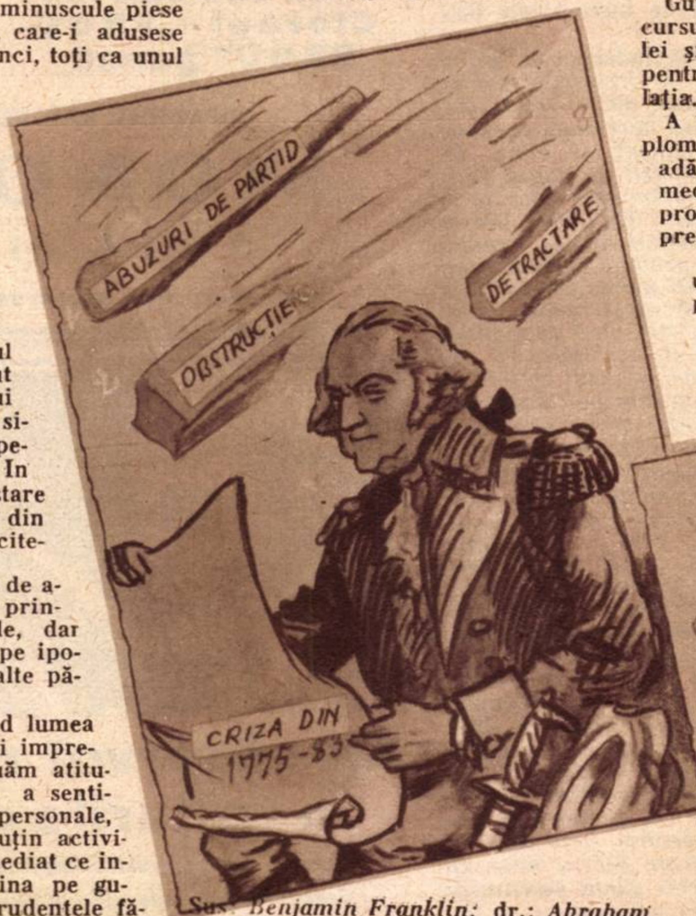
Natural şi uman le-a părut să refuze ideea oricărei vinovăţii personale. Nu erau — argumentau ei — decât minuscule piese în angrenajul giganticei maşini, care-i adusese în această stare dezolantă şi atunci, toţi ca unul şi-au ridicat acuzările asupra Casei Albe, unde se afla personagiul care ar fi trebuit să-i apere, să-i salveze. Neşansa lui Herbert Hoover a fost că a dobândit preşedinţia în 1928 şi că se afla la cârmă atunci când a survenit marele crah, în 1929.

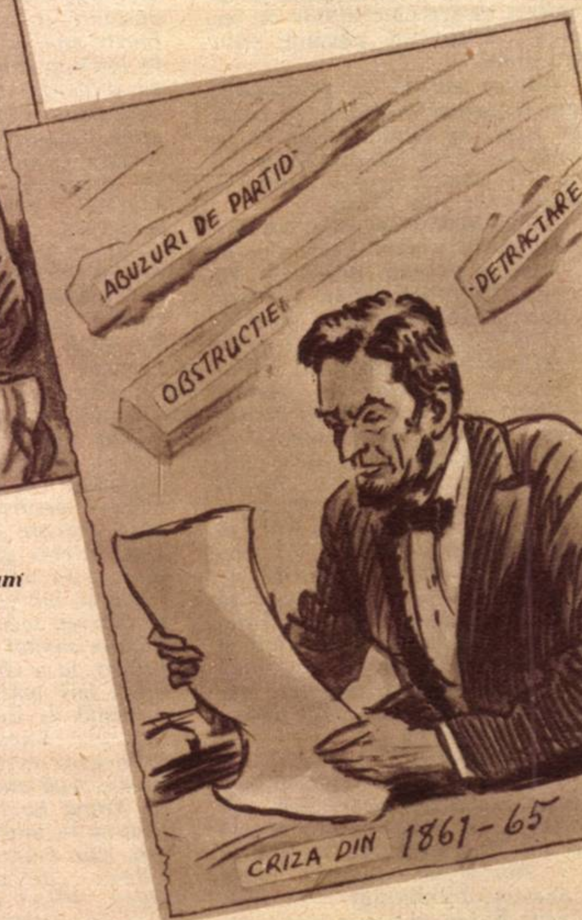
Două au fost consecinţele acestei stări de lucruri. In primul rând Mr. John Citizen (marile masse ale populaţiei, cetăţeanul în speţă) şi soţia sa, au început să arunce anatema împotriva lui Hoover şi a partidului său şi simultan, democraţii au prins să speculeze situaţia în favoarea lor. In rezumat, ei au profitat de o stare economică mondială, făcând din Hoover punctul central al nefericitelor evenimente.

Căci aceasta e politica: un joc de aparenţe ce-ţi ia ochii cu înalte principii morale, patriotice şi sociale, dar care se bazează pe oportunism, pe ipocrizie, pe vanitate şi pe multe alte păcate omeneşti.

Şi acest joc, se repetă de când lumea pentrucă mulţimile sunt naive şi impresionabile, pentrucă îndeobşte luăm atitudini sub acţiunea impulsurilor, a sentimentelor şi a considerentelor personale, pentrucă ne interesează prea puţin activitatea politicianilor noştri, dar imediat ce intrăm într'o încurcătură, dăm vina pe guvernanţi, oricari ar fi fost imprudenţele făcute de noi toţi, în masă.

Nu-l apărăm pe Hoover, ci redăm pur şi simplu o situaţie, pe care o veţi găsi nu numai în America, dar în orice colţ de lume unde există o grupare omenească, sub denumirea de stat.

Sus: Benjamin Franklin; dr.: Abraham Lincoln.

ROOSEVELT IŞI FACE APARIŢIA

Poporul american era contra preşedintelui şi o manifesta la fiecare colţ de stradă, iar faimosul Charley Michelson sufletul grupării de presă ce se află în serviciul democraţilor, aţâţa animozităţile dramatizând situaţia şi fixându-şi reflectoarele asupra pretinsei cauze a tuturor nenorocirilor: *Mr. Hoover.*

In Noembrie 1930 avu loc o întrunire a democraţilor, cu ocazia căreia Roosevelt fu ales ca şef al grupării. Candidatul la prezidenţie se urcă într'un tren special, încărcat cu corespondenţi febrili, cu economişti şi consilieri politici şi porni într'un turneu ce urma să străbată Statele Unite în lung şi în lat.

Atât el cât şi managerii săi, erau convinşi că puteau câştiga partida, dacă aveau să procedeze cu prudenţă.

Guvernatorul şi-a jucat magistral rolul în cursul acestui turneu, discutând problemele zilei şi indicând numeroase remedii alternative pentru fiecare din calamităţile ce asaltau populaţia.

A fost grandilocvent, zâmbitor, minunat diplomat şi strateg, ţinându-se cu îndemânare la adăpost de orice complicaţie. A prezentat o sumedenie de alternative, fără a preciza care-i programul, şi a indicat mai multe căi, dar n'a prea spus încotro intenţiona s'o apuce...

Interesant e discursul pe care l-a ţinut în ultimele zile ale campaniei, la Louisville şi prin care răspundea aserţiunei preşedinte-

lui Hoover, că depresiunea mondială şi-a făcut apariţia în 11 ţări străine, mai înainte de a se declara în Statele Unite :

„Luând comerţul mondial ca bază" a declarat Roosevelt, *„doar 20% din popoarele lumii se aflau în criză iar 80% se bucurau de cea mai prosperă situaţie, atunci când s'o produs crahul nostru, în anul de pomină 1929.*
„Abia după căderea noastră, procentul depresiunei mondiale s'a ridicat de la 20 la 45%, pentrucă noi, americanii, reprezentăm o cifră mare în comerţul mondial".

Continuând astfel, el face pe republicani răspunzători de calamitatea supraproducţiei şi a şomajului, consecinţe, — spune el — ale ridicatelor tarife vamale protecţioniste, care au avut darul de a izola economiceşte Statele Unite de restul lumei; înfierează cheltuelile abuzive ale guvernului şi critică regimul prohibiţionist, care a avut de consecinţă corupţia funcţionarilor publici şi o mare risipă bănească...

Ei... dar această metodă a tuturor politicienilor, de a releva greşelile predecesorului, propunând contra-indicaţii, îmi aminteşte de anecdota maimuţei, care şi-a scos castanele din foc cu labele motanului, pentrucă nu odată s'a întâmplat, ca o măsură minunată în teorie, să dea rezultate dezastruoase în câmpul experienţelor.

Parada acestui turneu politic a fost însă un spectacol încununat de succes, întrucât cuprindea tot ceeace putea seduce spiritele dezorientate de teroarea crizei : un diagnostic al plăgei în care se sbăteau şi promisiuni vagi, ce lăsau un vast teren anticipărilor.

Franklin Roosevelt a fost ales în ziua de 9 Noembrie cu mare majoritate. Eroul zilei s'a născut la 30 Ianuarie 1882 şi e nepotul fostului preşedinte Roosevelt. A studiat la Universitatea Harvard şi a făcut dreptul la Columbia înscriindu-se în 1907 la baroul din New-York. In 1912 a fost ales în administraţia judeţului New-York şi a părăsit această funcţie în 1913, când a fost numit într'un înalt post la Oficiul de marină iar în 1918, a intrat în comisia de inspecţie a forţelor navale U. S. A. în apele europene. Din Ianuarie până în Februarie 1919, a condus operaţiunile de demobilizare americană în Europa. Un an mai târziu a fost numit vice-preşedinte al Statelor Unite, iar în 1928, guvernator al Statului New-York.

Dr. : *Ultimul preşedinte, d. Hoover; jos: Preşedintele Wilson.*

D. Franklin Roosevelt, noul preşedinte al Statelor Unite, care-şi va lua postul în primire, în Martie 1933.

***

Aceasta e, schematic redată, evoluţia campaniei care a dus la marele eveniment de astăzi, mare nu numai pentru Statele Unite dar şi pentru întreaga Europă, a cărei reechilibrare depinde într'o largă măsură de atitudinea noului preşedinte şi de realizările ce se vor face în această parte a lumei, în direcţia unei asanări economice. Preşedintele Roosevelt s'a dovedit un om de o remarcabilă abilitate în lupta pentru câştigarea mulţimilor; rămâne să-l vedem acum pe terenul unei activităţi mai concrete.

e. achile

PE URMELE AMAZOANELOR...

Misterele „Infernului verde" —

Se ştie că expediţia organizată de colonelul Churchward pentru căutarea lui Fawcett, exploratorul englez, despre a cărui soartă nu se mai ştie nimic din anul 1929, când a început călătoria lui în interiorul Braziliei, — s'a înapoiat la Para fără să fi găsit vre-o urmă a exploratorului.

Cu prilejul acesta, unele declaraţii ale colonelului Churchward au stârnit o impresie profundă în opinia publică.

Iată despre ce e vorba: în cursul cercetărilor lui de-alungul pădurilor misterioase ale Amazoanei, Churchward ar fi salvat de la moarte sigură pe un sălbatec, ce se lupta cu un jaguar. Sălbatecul, un indian din tribul Matiguara, îl servi apoi câteva zile pe explorator, călăuzindu-l în cercetările lui prin pădure. Prin mijlocirea unui metis *) născut în Corumba, servitor care-l însoţia pe Churchward şi care cunoştea dialectul *tupé* vorbit de indian, colonelul înţelese rostul unor semne ciudate făcute de sălbatecul care, arătând necontenit cu mâna în direcţiunea nord-est, se încăpăţâna să-i asigure că un bătrân din tribul lui istorisia că acolo era ţara fioroaselor „cunate-secuyma" cuvinte cari în idiomul *tupe* înseamnă „femei fără bărbaţi". Şi sălbatecul se oferia să-l conducă la tribul lui, la bătrânul acela, cunoscător al ţinutului misterios al Amazoanelor, ca unul care „il văzuse".

VAI DE PRIZONIERI!

Aşadar, mai există Amazoane? Mai există acele crude şi neîmblânzite războinice, duşmane neîmpăcate ale bărbaţilor, aşa zisele „icamiabas" pe cari Francesco Orellana un îndrăzneţ aventurier din secolul al XVI-lea le văzuse, ba chiar se şi luptase cu ele într'o bătălie sângeroasă, când şi-a pierdut aproape toţi oamenii?

„Vai de acei cari cad în mâinile lor!" exclamă Orellana în documentata lui dare de seamă asupra republicei femeilor.

Churchward, nu dădu crezare spuselor indianului din Matiguara. Prudent cum trebue să fie orice explorator în relaţiile lui cu sălbatecii, — trădători din instinct, chiar dacă li se salvează viaţa — rămase nepăsător şi surd la propunerile repetate ale indianului şi nu vroi să-l urmeze.

Oricum, povestea aceasta cu Amazoanele, care înfloreşte din când în când, de-alungul veacurilor, e cu atât mai pasionată, cu cât e peste măsură de misterioasă.

Mai poate să existe într'adevăr „republica femeilor" astfel cum afirmă H. G. Wells în cartea lui „Lumea dispărută" şi cum vorbesc şi astăzi indigenii, de-alungul fabulosului fluviu al Amazoanelor?

Dar iată că veşti noui vin să se adaoge legendelor ce dăinuesc de secole.

Acum patrusute cincizeci de ani, fiinţa în Brazilia o republică compusă numai din femei, Amazoanele, din rândul cărora bărbaţii erau cu desăvârşire excluşi, ba chiar urmăriţi cu o furie sângeroasă.

Locul în spre care arăta indianul din Matiguara că se aflau Amazoanele, pare să coincidă cu acel indicat de feluriţi exploratori şi aventurieri în alte epoci, pe malurile fluviului Nhamunda, care e un afluent al Amazonului.

Conducătorul expediţiei privind cu ochianul, spre punctul unde i s'a indicat existenţa triburilor de amazoane.

Câţiva istorici cu renume afirmă că numai o zi pe an se împăcau aceste femei grozave cu duşmanii lor; alţii ne asigură dimpotrivă că ele aveau la dispoziţie şi în permanenţă câţiva bărbaţi prizonieri...

Care din aceste versiuni e cea adevărată? Ceeace ştim însă, este ura cumplită ce-o nutriau aceste reprezentante ale sexului slab faţă de acei ai sexului tare.

REGIUNEA SOARELUI

Amazoanele profesau o religie stranie: uzuri şi obiceiuri dintre cele mai originale. De pildă, îşi tăiau sânul drept, spre a întinde mai bine arcul şi pentruca să arunce mai cu uşurinţă ucigătoarele săgeţi otrăvite. Copiii concepuţi de ele, dacă erau de sex feminin, aveau dreptul la viaţă; dacă erau de parte bărbătească îi aruncau în apele Maranon-ului, fluviul Amazoanelor.

Ele locuiau „regiunea soarelui" pe malurile răsăritene ale unui lac întins, în legătură cu cea mai mare apă curgătoare din lume, prin mijlocirea fluviului Nhamunda. Teritoriul acela, bogat în aur şi argint, le îngăduia să-şi făurească orice soi de arme şi unelte din asemenea metale preţioase.

Poveste fantastică? Se poate. Dar e foarte probabil ca republica Amazoanelor să fi existat într'adevăr, dacă nu cumva există chiar şi astăzi.

Francesco Orellana a fost cel dintâi explorator în regiunea aceea, care a afirmat, fără a fi desminţit, existenţa bătăioaselor „icamiabas". Referendul Bernardin de Souza, ne-a asigurat apoi, în urmă, că „republica femeilor" nu era un basm; reamintim de asemenea şi pe faimosul explorator francez, Charles-Marie de la Condamine care, după ce a străbătut o bună parte din întinsa Amazonia, scria într'un raport din anul 1759, că ori unde se afla, auzia mereu povestindu-se aceleaşi lucruri: că Amazoanele au existat şi există încă, vieţuind singure, fără bărbaţi şi că trebuiau să se afle în pădurea de pe malurile Fluviului Negru, spre miazănoapte.

Condamine cunoscu o indigenă dintr'un trib, care-i făcu o destăinuire uluitoare: că la Coari trăia un bătrân, al cărui tată văzuse Amazoanele şi scăpase ca prin minune de săgeţile lor ucigătoare. Condamine se duse la Coari, dar nu mai putu vorbi cu bătrânul indian, deoarece acesta murise de câtva timp.

SMARAGDELE URIAŞE

Vorbi însă cu fiul acestuia şi el ii confirmă că bunicul lui se întâlnise într'adevăr cu „femeile fără bărbaţi", temutele „cunatesecuyma", spre miazã-zi, în regiunea situată între Teffé şi Coari, şi multe triburi presărate de-alungul drumului dintre aceste două localităţi, l-au asigurat apoi de acelaş lucru.

Dar ceva mai mult: un bătrân soldat din garda de la Cayenne, îi povesti lui Condamine următoarea minunată întâmplare: In 1726, el făcea parte dintr'un detaşament care trebuia să pătrundă în junglă pentru recunoaşterea ţinutului. După câteva zile de marş obositor, soldaţii ajunseră pe teritoriul tribului „Amicuanes", sălbateci cu urechile enorme, cari trăiau în regiunea scăldată de râul Oyapock alt afluent de seamă al Amazonului. Femeile „Amicuanes" pur tau coliere şi brăţări din smaragde enorme, de o limpezime nemaiîntâlnită până atunci; când soldaţii căutară să afle de unde le aveau, auziră încremeniţi, că „acele pietre" proveniau din ţara minunatelor „icamiabas", femeile fără bărbaţi, teritoriu care era situat la şapte-opt leghe „spre apus".

Trebue notat că în cazul acesta nu e vorba de afirmaţiile unei singure persoane, ci de ale unui trib întreg.

Afară de aceasta, abatele Cristobal de Acuna, alt descoperitor şi explorator ale misterioaselor ţinuturi braziliene, declară hotărît şi cu o absolută siguranţă:

„Dovezile ce posedăm întru afirmarea existenţei unei regiuni, pe malurile misteriosului fluviu al Amazoanelor, locuită de femei cari urăsc bărbaţii şi trăesc cu desăvârşire singure, sunt atât de multe şi de-o aşa mare importanţă, încât nu mai e îngăduit să ne îndoim, fără a renunţa la orice încredere în mărturia omenească'.

Să fie adevărate, toate acestea? Sau poate e vorba de fructul unei mari sugestiuni colective?

De-ocamdată vălul misterului, al legendei şi al lui „se zice" acoperă încă temutul şi totuş ademenitorul farmec al „Infernului Verde", ţara Amazoanelor...

B. I.

*) Curcitură.